

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

АЛО БУШАВКО
СОС телефон
за деца и млади

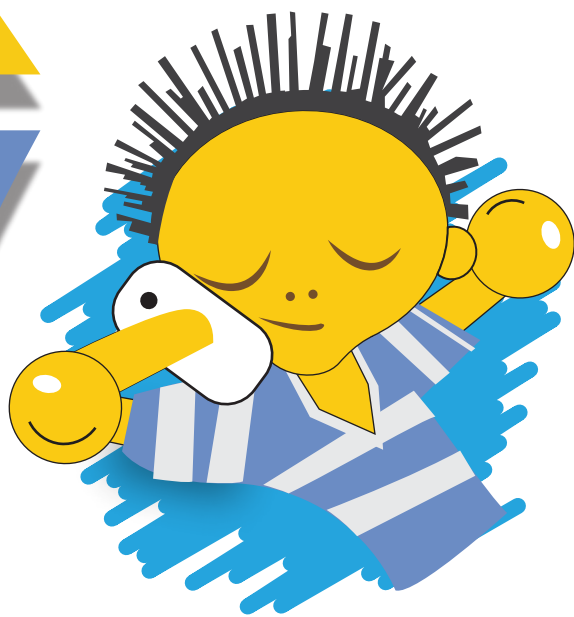
2021

 alobushavko@childrensembassy.org.mk

 <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

 <https://alobushavko.mk/>

 [alobushavko](https://www.instagram.com/alobushavko)

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2021 ГОДИНА

АЛО, БУШАВКО/СОС-ТЕЛЕФОН ЗА ДЕЦА И МЛАДИ

ПРВА ДЕТСКА АМБАСАДА ВО СВЕТОТ МЕЃАШИ – РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

070 390 632

alobushavko@childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk

Fb – AloBushavko/COC-линија за деца и млади,

<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

[Alo Bushavko \(@alobushavko\) • Instagram photos and videos](#)

<https://alobushavko.mk/>

<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Подготвиле: Јорданка Черепналкова-Трајкоска, координатор на СОС-телефонот

Виолета Илиоска, психолог на СОС-телефонот

Јулија Велковска, советувач на СОС-телефонот

Марија Ѓорѓиоска, советувач на СОС-телефонот

Овој извештај е финансиски поддржан од Владата на Шведска. Одговорноста за содржината целосно ја сноси Детската амбасада Меѓаши. Владата на Шведска не мора да ги споделува изразените ставови и толкувања.

Годишен извештај за работата на СОС-линијата за деца и млади

Издавач

Прва детска амбасада во светот МЕГАШИ – Република Македонија

Адреса

Ул. „Коста Новаковиќ“ 22 а, 1000 Скопје

Телефон

+389 2 2 465 316

Е-пошта

info@childrensembassy.org.mk

Уредник

м-р Драги Змијанац – претседател и основач

Лектура

Марина Геческа-Василевска

Скопје, декември 2021 година

БЛАГОДАРНОСТ

Првата детска амбасада во светот Меѓаши – Република Македонија и тимот на СОС-телефонот за деца и млади упатува голема благодарност до сите што ни укажаа доверба и поддршка изминатата година, јавувајќи се и споделувајќи ги со нас нивните грижи, дилеми и прашања.

Би сакале да испратиме порака за благодарност за професионалноста и соработката на институциите како Центарот за социјална работа, особено на Интервентниот тим при ЦСР, Народниот правобранител, Државниот просветен инспекторат, Министерството за образование, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за внатрешни работи, Основното јавно обвинителство итн. Благодарни сме за соработката и поддршката од други организации: Прв семеен центар, ХЕРА, Коалиција за правично судење, Здружение на млади правници и др., кои нè почестија со нивната соработка во текот на целата година.

Посебна благодарност до Здружението на студенти по психологија *Психеско* за нивниот придонес во работилниците за детски права за учениците од основните училишта и подготовка на текстови за новата веб-страница „Ало, Бушавко“. Голема благодарност изразуваме и на пекара „Ваташа“ за донациите од храна кои ги распределуваме на социјално загрозените семејства.

Горди сме што имавме можност да соработуваме, ви благодариме за професионализмот што го покажавте и сакаме да ја задржиме и продолжиме оваа соработка и во наредната година и подолго!

Неизмерно им благодариме и на нашите минати и сегашни волонтери и волонтерки за нивното одвоено време кое го посветуваат во работењето на СОС-телефонот за деца и млади. Ви благодариме за целата помош, секогаш ја цениме вашата соработка, посветеност и несебична заложба, времето, енергијата, вештините и знаењето што го посветивте на оние кои имаат потреба од поддршка!

Содржина

Резиме на наодите од работата на СОС-телефонот за деца и млади во 2021 година	6
Методологија на систематизирање на податоците	8
Улогата на волонтерите и волонтерките во работата на СОС-телефонот за деца и млади	8
ПРЕГЛЕД НА НАОДИТЕ И СОЗНАНИЈАТА ОД РАБОТАТА НА СОС-ТЕЛЕФОНОТ	9
Случаи.....	9
Основни информации за случаите	9
Вкупен број на случаи.....	9
Број на случаи според каналот на комуникација.....	10
Вкупен број деца и млади опфатени во случаите според возраст и пол.....	11
Број на деца опфатени со случаите според средината на живеење.....	11
Број на случаи според етничката припадност.....	12
Случаи според категоријата на проблемот	12
Преземени активности	15
ПОСЕБНИ СЛУЧАИ ШТО СЕ ЈАВИЈА ЗА ПРВПАТ ИЛИ ПОСЛЕ ПОДОЛГО ВРЕМЕ ВО 2021 ГОДИНА	17
Трговија со луѓе.....	17
Политичка злоупотреба на деца.....	18
Проблеми со онлајн-настава	18
ДОПОЛНИТЕЛНИ АКТИВНОСТИ СПРОВЕДЕНИ ОД ТИМОТ НА СОС-ТЕЛЕФОНОТ ЗА ДЕЦА И МЛАДИ ВО ТЕКОТ НА 2021 ГОДИНА.....	19
Кампања за детските права	19
Психолошка прва помош за засегнатите од пожарите.....	19
Протокол за работа на СОС-линијата	20
Ало, Бушавко	20
Оперативно-административни податоци за СОС-телефонот	21
Прилог кон извештајот	22
СОС-телефонот за деца и млади на Меѓаши	22

Резиме на наодите од работата на СОС-телефонот за деца и млади во 2021 година

И оваа измината 2021 година СОС-телефонот често свонеше. Како генерална забелешка и во овој годишен извештај се наведува малиот број деца кои нè контактирале и од таа причина неопходно е да се работи на охрабрување на децата и младите да се јават за да се информираат или за да пријават прекршување на нивните права.

Продолживме со работа во услови на Ковид пандемија со пренасочување на повиците и притоа не направивме никаков прекин во давањето на нашите услуги.

Трендот на продолжување на пријавување проблеми со остварување на правото на контакт или средби на децата со разведени родители и непочитување на решението од Центарот за социјални работи котира повторно на високото прво место во категоријата проблеми. Податоците говорат дека прекршувањата на правата на детето при бракоразводна постапка е еден од најголемите проблеми со кои се соочуваат децата и нивните семејства, а ова ни укажува на фактот дека потребно е подобро и поквалитетно регулирање на семејните односи и поголемо внимание и поддршка од страна на надлежните институции со цел да се превенираат дополнителни кршења на детските права. Воедно, застапени се проблемите кои се јавуваат при доделување старателство, како и исплаќање на алиментација. Покрај правото на детето за остварување контакт или средби со едниот од родителите, имаме дојави и за прекршени права на детето за контакт со лица од поширокото семејство (бабата, дедото, тетка, чичко, братучеди...).

Насилството и понатаму претставува реалност за децата во Македонија. Податоците од извештајот покажуваат дека многу деца се во ризик од насилство со што се влијае на нивниот оптимален психофизички развој. Телесното казнување сè уште доминира како начин за воспитување на децата, покрај психолошката трага што тоа ја остава врз децата за цел живот.

Навидум невидливо во однос на другите облици на насилство, емоционалното насилство се случува многу често и е еднакво опасно како и сите други облици. Спектарот на емоционална злоупотреба е широк, а се случува кога за детето не се води грижа, не се поттикнува на развој, се запоставува, се отфрла, се игнорира, се присилува, се казнува, се спречува да се поврзе со други луѓе од неговото опкружување... Исто така, емоционална злоупотреба е и кога детето е сведок на физичко или друг вид насилство. Во овој годишен извештај не е исклучена ниту сексуалната злоупотреба на децата.

Животните перспективи на децата во Македонија се засегнати заради изложеноста на сиромаштија. Голем број деца со своите семејства живеат на работ на егзистенција, при што нивните детски права се сериозно загрозени. Кога зборуваме за суштински потреби, зборуваме за изложеноста на несоодветни услови за живот кои го попречуваат оптималниот раст и развој на децата. Сиромаштијата им штети на децата и преку негативните ефекти врз нивните семејства со тоа што на децата не им се посветува доволно внимание од страна на родителите кои се приморани да работат по неколку работи и децата често се принудени или ги тераат на питање, со што се зголемува можноста да станат жртви на најтешки форми на злоупотреба.

Одржувањето на менталното здравје е подеднакво важно како за возрасните, така и за децата. Бракоразводните постапки и несогласувањата меѓу родителите на децата се во најголем број причини за детската вознемиреност и стравот. Исто така, вознемиреноста кај децата може да се јави и како резултат на големи промени во нивниот живот, како преселба во нов дом, живеење со само еден родител, менување на училиштето и сл.

Методологија на систематизирање на податоците

Методологијата на систематизирање на случаите се состои во бележење на секој контакт (дојава) како еден случај, следејќи ја основната структура на рамката на клучни категории и поткатегории подготвена од глобалната мрежа на СОС-линии Child Helpline International, чија членка е Првата детска амбасада во светот Меѓаши од 2004 година.

Структурата на рамката се состои од:

- Општи категории податоци што се однесуваат на контекстот на случајот, но не се однесуваат на причините за јавување: возраст, животна ситуација, ранливи групи, односи, локација на проблемот, регион, јавувачи, начин на контактирање.
- Четири теми што се однесуваат на причините за јавувањето (загрозување, здравје, социјална благосостојба и друго), со 11 категории распределени во нив и поткатегории во секоја од категориите.

Улогата на волонтерите и волонтерките во работата на СОС-телефонот за деца и млади

Волонтерките и волонтерите секогаш биле и се многу важен дел од работата на СОС-телефонот. Секоја година се регрутираат нови волонтери/волонтерки кои добиваат континуирана обука на различни теми.

Оваа година во тимот на СОС се приклучија Мимоза Костовска (професорка), Марија Ѓорѓиоска (студент по право), Клементина Добревска (дипломиран психолог), Александар Младеноски (студент на дефектологија), Барлет Беќири (студент по психологија), Марија Дамовска (студент по психологија) активни

волонтери, воедно се потпиша и Меморандум за соработка со Здружението на студенти по психологија „ПСИХЕСКО“, од кое активно учество зедеа 25 волонтери во реализација на Кампањата за детските права.

Овој тим волонтери подготви неколку блогови на актуелни теми за младите со цел да се доближиме до оваа популација. Дел од волонтерките, исто така, се јавуваат на повиците во текот на дежурствата во попладневните часови во работните денови, како и во викендите.

ПРЕГЛЕД НА НАОДИТЕ И СОЗНАНИЈАТА ОД РАБОТАТА НА СОС-ТЕЛЕФОНОТ

Случаи

Под случај се подразбира секоја прва остварена комуникација. За секој или речиси секој случај комуникацијата продолжувала со повеќе реализирани разговори, сè до посакуваното решавање на проблемот за кој е остварен контактот.

Дефинирање на пол на деца и млади за кои се однесуваат случаите

Согласно рамката, секогаш кога е можно сите податоци се расчленуваат и анализираат според полот, односно секој вкупен број случаи се анализира според полот на детето или младиот човек што е засегнат во случајот.

Машки: Деца или млади кои првенствено се идентификуваат како машки.

Женски: Деца или млади кои првенствено се идентификуваат како женски.

Неопределени: Деца или млади кои првенствено не се идентификуваат како машки или женски.

Непознато: Деца или млади чиј пол не може да се идентификува од различни причини.

Основни информации за случаите

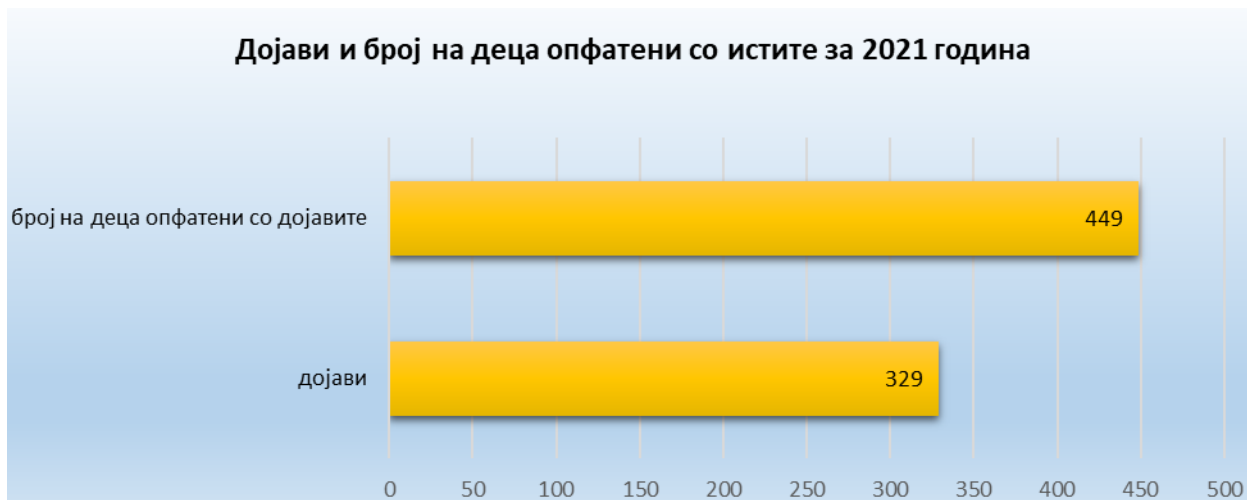
Во овој дел даден е приказ на општи демографски податоци за случаите, вклучувајќи го бројот на добиените дојави и бројот на деца што биле опфатени во овие дојави, потоа возраста и полот на децата на кои се однесуваат дојавите, како и етничката припадност на децата опфатени во случаите. Во овој дел, исто така, е вклучен и приказ на начинот на којшто сме ги добиле дојавите – преку административниот телефон, преку Фејсбук-страницата на СОС-телефонот или на Меѓаши, преку пошта или со директно обраќање во просториите на Меѓаши (во почетокот на март 2020 г.

беа воведени мерките за заштита од КОВИД-19, од кога канцеларијата на Меѓаши физички беше и остана затворена за странки до крајот на 2021 годината).

Вкупен број на случаи

Во текот на 2021 година, заклучно со 20 декември, добиени се вкупно **329** случаи, со кои дополнително се остварени **473** разговори. Вкупниот број на деца и млади кои се опфатени со случаите изнесува **449**. Споредбено со минатата година, бројот на случаите е зголемен за над 30 %.

Графикон 1: Број на случаи и број на опфатени деца во нив

Број на случаи според каналот на комуникација

Во овој дванаесетмесечен период комуникацијата со дојавувачите во најголем број беше остварена преку административниот (фиксен) или мобилниот број на Детската амбасада Меѓаши, поточно примени се **269** дојави преку еден од овие два броеви. Преку е-пошта во овој период примени се **23** дојави, **30** дојави се примени на ФБ-страницата, **5** дојави се примени по пошта и **2** дојави се поднесени со лично присуство во просториите на Меѓаши.

Графикон 2: Случаи според каналот на комуникација

Вкупен број деца и млади опфатени во случаите според возраст и пол

Дојавите за извештајната 2021 година се однесуваат на проблеми во кои биле засегнати **198** машки, **176** женски деца, а за **75** деца не е познат полот .

Следната табела дава приказ на распределеноста на децата на кои се однесувале случаите според возраст и пол и може да се види дека најмногу од дојавите во кои се засегнати машки се на возраст меѓу 10 и 12 години, додека најмногу од дојавите во кои се засегнати женски деца се на возраст меѓу 13 и 15 години. Гледано вкупно според возрастната група, најмногу од дојавите се однесувале на деца на возраст од 10 до 12 години, потоа од 13 до 15 и на трето место по зачестеност на дојавите се за деца на возраст од 7 до 9 години.

Табела 1: Деца/млади на кои се однесува случајот, според возрастната група, разделени по пол

Возраст	Машки	Женски	Неопределени	Непознато	Вкупно по возраст
00 - 03	20	27	0	1	48
04 – 06	29	23	0	0	52
07 – 09	30	29	0	1	60
10 – 12	45	21	0	2	68
13 – 15	27	33	0	2	62
16 – 17	17	18	0	0	35
18 – 25	7	4	0	5	16
25 +	2	1	0	0	3
Непознато	21	20	0	64	105
Вкупно по пол	198	176	0	75	449

Број на деца опфатени со случаите според средината на живеење

Според средината на живеење на јавувачите, како што се гледа во **табелата 2** подолу, најголемиот број од децата или **390** живеат во урбана средина, **28** деца се опфатени со дојавите од дојавувачи кои живеат во рурална средина, непозната е средината на живеење на **31** дете кои се опфатени со дојавите.

Бројот на јавувачите од руралните средини, како и во претходните години, останува многу мал во однос на бројот на јавувачите од урбаните средини.

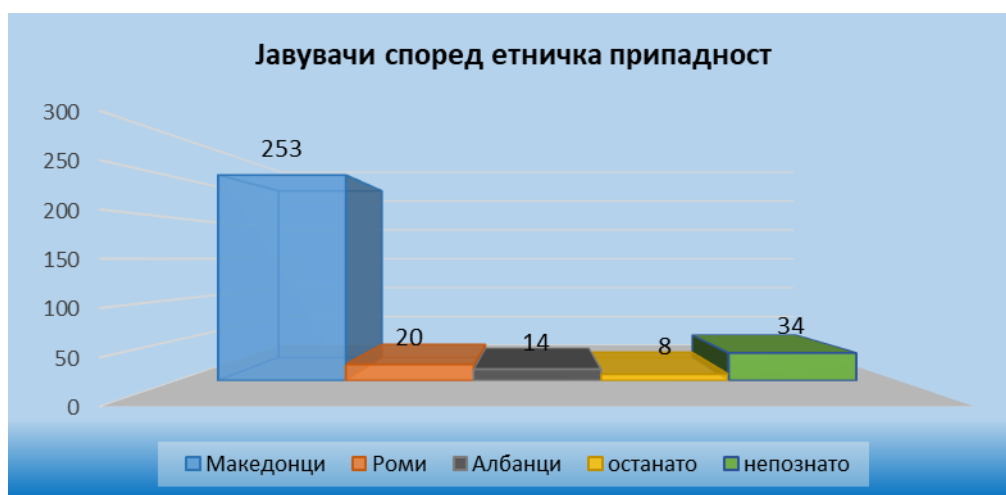
Табела 2: Деца/млади на кои се однесува повикот, според средината на живеење – урбана и рурална, разделени по пол

	Машки	Женски	Неопределени	Непознато	Вкупно по средина
Урбана	178	163	0	49	390
Рурална	10	6	0	12	28
Непознато	10	7	0	14	31
Вкупно по пол	198	176	0	75	449

Број на случаи според етничката припадност

Во однос на етничката припадност на јавувачите, како што се гледа од графиконот, **253** од вкупниот број јавувачи се Македонци, додека пак **20** Роми, а **14** јавувачи се од албанска етничка припадност. Само **8** од контактите (дојавите) се од јавувачи во останати (етнички групи) и за **34** лица не е позната етничката припадност.

Графикон 3: Етничка структура на јавувачите

Случаи според категоријата на проблемот

Во однос на причините заради кои е остварен контактот (дојавата), забележуваме дека застапени се сите четири теми – семејни односи, насилство, пристапност и ментално здравје, а во поретки случаи има и други причини за дојавата.

Во рамките на првата тема, случаите се однесуваат на проблеми и прекршување на правата што спаѓаат во категоријата семејни односи.

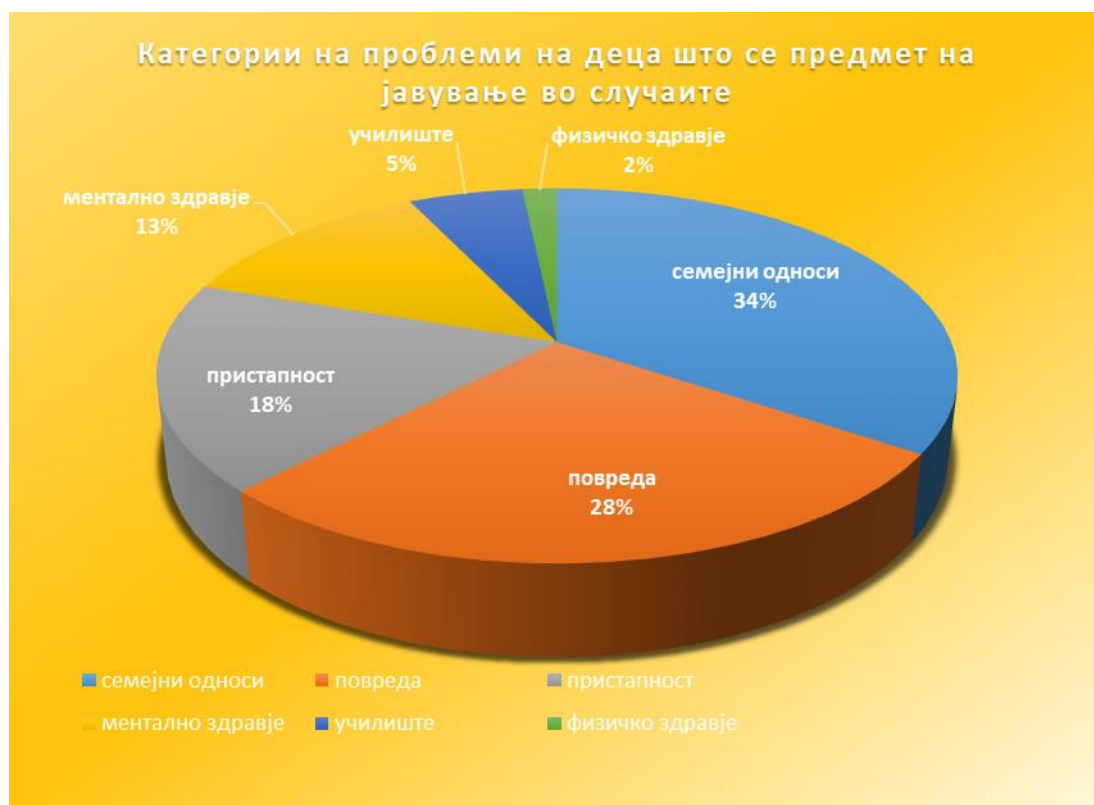
Во рамките на втората тема – насилство, поголем дел од случаите се однесуваат на проблеми од категоријата на ментално/емоционално насилство, физичко насилство и занемарување (негрижа).

Во третата тема – пристапност, има опфатено повеќе категории проблеми и

тоа: пристап до образование, основните (суштински) потреби што не им се достапни на децата и проблеми со пристап до здравствена заштита, неможност да се добие потребната медицинска помош, неопходна здравствена заштита.

Во продолжение даден е графички приказ на најчестите категории проблеми заради кои се јавиле корисниците на СОС-телефонот, а потоа и подетален приказ на сознанијата. Како што може да се види од графиконот, најчеста причина за јавување е проблем што се однесува на семејните односи (34 % од сите контакти), потоа насилството (28 %), пристапноста (18 %), па менталното здравје (13 %). Со помала застапеност учествуваат и категориите на проблеми поврзани со училиштето (5 %) и физичкото здравје (2 %).

Графикон 4: Категории проблеми пријавени во случаите

Табела 3: Вкупен број на деца/млади засегнати по категории на проблем за периодот од јануари до декември 2021

Категорија на проблем	Вкупно
Семејни односи	207
Повреда	168
Пристапност	108
Ментално здравје	76
Училиште	33
Дискриминација и ексклузија	15
Исчезнати деца	13
Физичко здравје	10
Сексуалност	4
Вкупно	634

Кај голем дел од дојавите се пријавуваат повеќе од еден проблем, со што бројот на засегнати деца по категорија на проблем е поголем од бројот на деца кои се опфатени во случаите.

- **СЕМЕЈНИ ОДНОСИ – 34 %**

Најголем број деца, дури **207** или **34 %**, се опфатени со дојавите кои се однесуваат на проблемот со прекршување на правото на детето при бракоразводни постапки и непочитување на решенијата од центрите за социјална работа, по основ правото на контакт или средби на детето со другиот родител кој не е старател.

Ова е алармантна бројка и ни укажува дека треба да се спроведат дополнителни мерки и едукации на родителите при нивната разделба. Треба да им се обрне поголемо внимание и освестување за штетата што ја прават со нивната конфликтна меѓусебна комуникација, притоа не водејќи сметка за потребата на детето, природната потреба што ја има во себе да ги сака двајцата родители подеднакво; сè што ќе му се испречи на патот кон реализирање на таа потреба, му прави огромна штета на детето.

- **ПОВРЕДА – 28 %**

168 деца биле жртви на повреда во најразличен облик, што опфаќа **28 %** од вкупниот број на деца кои се опфатени со повиците за извештајната 2021 година. Овие дојави се однесуваат на повеќе видови повреда:

- меѓуврсничко насилство (булинг) – опфатени се **5** деца;
- за економска експлоатација имаме пријава за **5** случаи;
- ментално/емоционално насилство се однесува на **35** деца;
- занемарување (негрижа) – **19** деца;
- сексуална злоупотреба преку интернет – **3** случаи;
- физичко насилство – **62**;
- сексуално насилство – **8**;
- дете од ран брак – **5**;
- неодредено друго – **26***.

* Политичка злоупотреба – 16, повреда – изложување во јавност – 6, напад од куче скитник – 2, закани по живот 2.

- **ПРИСТАПНОСТ – 18 %**

Голем е бројот на деца, вкупно **108** кои се опфатени во дојавите за прекршување на правото на пристапност и се однесуваат на проблеми поврзани со:

- пристап до образование – **30** деца;
- суштински потреби – основните потреби што не им се достапни на **37** деца;
- проблеми со пристап до здравствена заштита, неможноста да се добие потребната медицинска помош, неопходна здравствена заштита – пријавени се **18** деца со ваков проблем;
- контакти поврзани со проблеми со пристап до правни услуги – совети, потреба од правно застапување се однесуваа на **7** деца;
- услуги за ментално здравје се однесува за **3** деца;

- контакти поврзани со проблеми со пристап до разни социјални или економски услуги и помош – бројот на деца кои се опфатени со дојавите е **6** и
- неодредено, друго – **7***.

**Непримање во градинка заради немање вакцинален картон.*

- **МЕНТАЛНО ЗДРАВЈЕ – 13 %**

*Помал е процентот на деца – 13 % (59 деца) кои се засегнати со **емоционална вознемиреност**. Емоционалната вознемиреност поврзана со искуството на лутина или фрустрација е одговор на повеќе различни причини заради кои бил остварен контактот. Лутината е емоција која вклучува силно чувство на незадоволство и непријателство предизвикано од нешто реално или нереално. Фрустрацијата е емотивен одговор на незадоволство што може да се појави кога некој ќе наиде на отпор кон постигнување некоја цел.*

Најчесто причинител за ваквата психолошка состојба кај децата во случаите што ги добивме е односот на родителите што произлегува од бракоразводите; неусогласеноста на родителите за гледање со детето, односно неостварување контакти и средби на еден од родителите со детето или децата по разводот и по доделување на старателството на еден од родителите.

ДРУГИ ПРОБЛЕМИ

Меѓу категориите проблеми што се однесуваат на помал број деца опфатени во дојавите се следните: училиште – 33 деца, дискриминација и социјална исклученост – 15 деца, физичко здравје – 10 деца, исчезнати деца – 13, сексуалност – 4 .

Преземени активности

Во овој 12-месечен период во најголем број беа преземени интервенции на обезбедување директна помош или поддршка на случаи во кои се засегнати **60** деца. Освен директната помош, дадени се препораки во случаите кои се однесуваат на **173** деца и млади, дадени се информации за контакт на соодветната институција во кои се опфатени **85** деца, потоа **71** дете или млади упатени беа до други организации или институции, додека **99** деца се упатени до агенции/институции надлежни за спроведување на законот. Најчесто, случаите беа упатувани до следните служби и институции во зависност од проблемот за кој се јавиле:

- до стручните служби во училиштето;
- во агенција (институција) за заштита на децата во земјата;
- до различни здравствени работници, општа пракса, психолози/психијатри и
- упати до служби за итни случаи.

Во текот на постапувањето и давањето поддршка на децата, тимот на СОС-телефонот често соработуваше со центрите за социјална работа од Скопје и другите градови, Секторот за внатрешни работи, училишта, Здружението на млади правници, Коалицијата за правично судење и други чинители и организации заради давање подобра и поефикасна поддршка на јавувачите. Во текот на оваа година продолжи блиската и успешна соработка со скопскиот Центар за социјална работа и со нивниот Интервентен тим во повеќе наврати. Дојави што се однесуваа на насилство врз деца, родителска несоодветна грижа, непостапување според издадено решение за остварување контакт или средба со родителот по развод, се дел од успешните примери за кои заедно со Центарот успеавме да го подобриме остварувањето на правата на повеќе деца.

Графикон 5: Преземени активности

ПОСЕБНИ СЛУЧАИ ШТО СЕ ЈАВИЈА ЗА ПРВПАТ ИЛИ ПОСЛЕ ПОДОЛГО ВРЕМЕ ВО 2021 ГОДИНА

Во овој дел се осврнуваме на случаите што не се вообичаени во долгогодишната пракса на СОС-телефонот за деца и млади и како такви ги издвојуваме како посебни студии на случај. Имено, станува збор за три категории на случаи што се јавија или за првпат или после подолго време на СОС-телефонот. Без да навлегуваме во причините зошто се појавија токму во оваа година, за што ни е потребно посебно испитување и анализа, ги презентираме во продолжение.

Трговија со луѓе

Невообичаена појава којашто ја издвојуваме како посебен случај во годишниот извештај за 2021 се дојавите за трговија со малолетни деца, како и грабнување и обиди за грабнување на деца што се забележаа во периодот август/септември. Би сакале да истакнеме дека овој вид дојави подолго време не биле пријавувани во службата, а особено е забележливо што се јавија во кус временски период, покус од еден месец и тоа при крајот на август и на почетокот на септември кога имаме зголемено движење на работници кои се враќаат и заминуваат во странство, како и користењето на летни одмори во државата и надвор од неа. Без намера да сугерираме или прејудицираме дека миграцијата, односно големата внатрешна и надворешна раздвиженост е причина за овие појави, сепак сметаме дека е препорачливо надлежните институции внимателно да следат и разгледаат еден фактор кој може да влијае или влијае на зголемувањето на нелегалните активности.

Станува збор за неколку дојави пријавени во период од десет дена. Детската амбаса Меѓаши во сите случаи итно интервенираше до надлежните институции да покренат постапка и акција за заштита на децата.

Истакнуваме дека ова беа многу сложени случаи бидејќи во иста дојава беа присутни неколку кривични дејствија и прекршување на повеќе детски права. Се пријавуваше обид за трговија, грабнување со платен откуп за детето, неколку обиди за продавање на деца по претходен договор со родителите, при што се правени стратегии да се омажи детето и да се дадат пари на родителите. Исто така, правени се и обиди да се стекнат родителите со финансиска корист од децата на најразлични основи. Само еден пример за илустрација на сложеноста и сериозноста на проблемот, без наведување какви било лични податоци што би можеле да го откријат идентитетот на која било од засегнатите страни, даваме во продолжение:

Во една од дојавите стануваше збор за исчезнато дете кое 8 дена се немало вратено дома. Мајката имала неколку обиди да го врати детето, но не успеала, но по наша интервенција до надлежните институции детето веќе беше утредента најдено и вратено дома. Во координација со нивниот правен застапник беше утврдено дека станува збор за продажба на детето за да може еден од родителите да се стекне со финансиска корист. Во моментот на пишување на извештајот, случајот е во правна постапка.

Во овој контекст, потсетуваме дека во 2008 година е додаден нов член 418-г, став 1 од Кривичниот закон насловен како Трговија со малолетни деца. Упатуваме апел до надлежните институции, особено до Министерството за внатрешни работи да интервенираат веднаш по добиена дојава и да ги испитаат сите околности пред и после настанот со цел утврдување на точната фактичка состојба, понатамошна заштита на детето, како и

максимална превенција за идни такви настани. Детската амбасада Меѓаши е подготвена да го операционализира и сервисира европскиот број 116000 за исчезнати деца истовремено со 116111 европскиот број за деца. Меѓаши е дел од Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегална миграција/Подгрупа за борба против трговија со деца <http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/>.

Политичка злоупотреба на деца

Од месец септември до месец ноември 2021 се наоѓавме во предизборен и изборен период пополнет со политички кампањи и активни политички функционери. Често се наоѓавме во ситуации да пресретнеме слики, видеа, објави на социјалните мрежи со злоупотреба на децата за политичко дејствување. Како организација што ги застапува правата на децата, внимателно следевме и апелиравме за нивна заштита од политичка злоупотреба јавно на социјалните мрежи, односно на нашата Фејсбук-страница, но и со претставки до

Народниот правобранител. Повторно, како и во изминатите години, со загриженост констатираме дека во континуитет со години се случува злоупотреба на деца поради политичко дејствување – акт што е забранет со Законот за заштита на децата, Конвенцијата на ООН за правата на детето и Декларацијата за заштита на детето од политичка манипулација и злоупотреба. Токму затоа, ги повикуваме сите релевантни фактори во државата да ги заштитат децата и на прво место да го стават интересот и добробитта на детето.

Проблеми со онлајн-настава

Со почетокот на учебната година 2021/2022 во услови на Ковид-19 пандемијата, децата учеа преку комбинирана настава, со физичко присуство како и онлајн, па така се соочија со многубројни предизвици и проблеми. Се појавија потешкотии во делот префрлање од настава со физичко присуство во онлајн како резултат на некое заболување на детето или негов родител со што требаше да се земе

соодветна медицинска потврда и да се приложи за да може детето да започне онлајн да ја следи наставата, проблеми со интернет конекцијата дома, проблеми со интернет конекцијата во училиштето од страна на наставниците, паѓање на платформата Microsoft Teams, заборавање лозинки на профилите, проблеми со тонот при слушање на наставата и сл.

ДОПОЛНИТЕЛНИ АКТИВНОСТИ СПРОВЕДЕНИ ОД ТИМОТ НА СОС-ТЕЛЕФОНОТ ЗА ДЕЦА И МЛАДИ ВО ТЕКОТ НА 2021 ГОДИНА

Кампања за детските права

Детската амбасада Меѓаши во текот на 2021 година спроведе кампања во основните училишта за детските права која траеше од март до декември. Целта на кампањата беше запознавање на децата со нивните права, колку од нив ги знаат и ги разбираат што навистина значат, како и споделување на СОС-бројот за деца и млади. Кампањата се реализираше преку онлајн-работилници на платформата Зум со интерактивно учество на децата преку гледање слики и видеа. Работилниците беа одржувани од страна на волонтерките/волонтерите на СОС-телефонот за деца и млади како и волонтерки/волонтери од „Психеско“. Дополнително, истите волонтери и волонтерки се вклучија во активноста за пишување текстови кои ќе бидат објавени на новосоздадената веб-страница „Ало Бушавко“. Новата веб-страница „Ало Бушавко“ ќе овозможи дополнителни канали за комуникација со децата и младите и ќе понуди и содржини што би можеле да се од интерес за младата популација, но и за родителите и наставниот кадар.

Низ текот на целата година бевме отворени за соработка и со средните училишта. Во СУГС „Браќа Миладиновци“ – Скопје реализиравме двочасовна интерактивна онлајн-работилница на тема сајбер насилство, на која средношколците беа информирани за облиците од овој тип насилство, како да се заштитат, но и негово најсоодветно пријавување.

Психолошка прва помош за засегнатите од пожарите

Во месец август кога Македонија беше во кризна состојба со активни пожари речиси низ целата територија, Меѓаши во соработка со ЗСП „Психеско“ се вклучи во засилена служба на децата и нивните семејства како и други засегнати лица во опожарените области кои преку телефонските броеви можеа да се обратат за психолошка прва помош. Беа активни шест (6) телефонски броеви, 24 часа во период од седум дена.

Протокол за работа на СОС-линијата

За зголемување на ефикасноста на работењето на СОС-телефонот за деца и млади, а поттикнати од секојдневното соочување со прашања, дилеми и проблеми на нашите корисници, увидовме дека има потреба од изготвување протокол за работа. Содржината и целта на овој протокол е на корисниците на нашите услуги да им укажеме како работиме и кои се нашите можности да обезбедиме поддршка и да дејствуваме. Протоколот е изработен од тимот на СОС и е одобрен од менаџментот на Детската амбасада Меѓаши. Целосно ќе биде достапен и на веб-страницата „Ало, Бушавко“.

Ало, Бушавко

Во текот на работењето како и при направеното детално истражување за ставовите на децата и младите за СОС-телефонот на Меѓаши се наметна потребата да се воведат нов канал за комуникација (повеќе за истражувањето може да видите на следниот линк: <http://www.childresembassy.org.mk/istrazuvanje-za-vebsajt.nspj>), што ќе овозможи поголема достапност и можност да се доближиме уште повеќе до децата. Во периодот септември – декември 2021 интензивно се работеше на изработката на веб-страницата наречена „Ало, Бушавко“. Истата ќе биде достапна на нашите корисници од јануари 2022 година.

Технологијата го менува начинот на кој се одвиваат комуникациите. Оттаму, следејќи го развојот на технологијата и можностите што ги нуди за полесна и побрза комуникација, ја изработивме новата веб-страница – со само еден клик децата, младите но и возрасните може да допрат до нас, а и ние до нив. На страницата, освен комуникациски можности, ќе се нудат и различни корисни информации за најфреквентните прашања или прашања кои се од значење и интерес за помладите, но и за повозрасните, насоки и одговори... Текстовите ќе бидат групирани за четири целни групи: деца до 12 години, тинејџери од 13 до 18 години, родители и стратели, наставници и стручни служби.

Оперативно-административни податоци за СОС-телефонот

Име на линијата за помош: СОС-телефон за деца и млади

Адреса: ул. „Коста Новаковиќ“ бр. 22 А, Скопје

Регион на работа: Македонија

Работно време на СОС-линијата: секој работен ден од 08:00 до 16:00 часот, 24/7 дежурства во попладневните часови во работните и во неработните денови (волонтерките на СОС-линијата)

Е-пошта контакти: sos@childrensembassy.org.mk, alobushavko@childrensembassy.org.mk

Веб-страница: www.childrensembassy.org.mk и <https://alobushavko.mk/>

Фејсбук: AloBushavko / СОС-линија за деца и млади – <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

Контакт телефони на СОС-линијата: +389 (0)70 390 632 и/или +389 (0)2 2465 316

Статус на ослободеност од наплата на линијата: мобилниот телефон не е бесплатен, немаме поддршка за бесплатниот меѓународен број на СОС-линии за деца 116 111

СОС-телефонот за деца и млади на Меѓаши

СОС-телефонот за деца и млади функционира 28 години, од октомври 1993 година. Во текот на сите овие години до 2021 год. обезбедена е некаква помош и/или совет на **21 716** пријавени случаи.

➤ **ЗОШТО Е ПОТРЕБЕН СОС-ТЕЛЕФОН ЗА ДЕЦА И МЛАДИ?**

Сите оние кои се грижат за добросостојбата на децата, за нивните права, кои сакаат да укажат на злоупотреби, занемарувања, насилство, сиромаштија и експлоатација, се обраќаат преку СОС-телефонот, ние ги слушаме и секогаш кога е неопходно апелираме и во јавноста за подигнување на свеста за определено прашање. Податоците добиени на СОС-телефонот ги систематизираме и анализираме и ги изнесуваме во форма на годишен извештај. Овие анализи во извештаите ги користиме за информирање и влијание врз носителите на политиките и одлуките, а заедно со нашите соработници/соработнички се обидуваме да ги преобликуваме животите на децата кон подобро.

Целта на СОС-телефонот за деца и млади е да овозможи споделување информации и поддршка за некое прекршено право на детето, помош при застапување и лобирање, промовирање на правата на детето и промоција на СОС-линијата како медиум за помош на децата. Во текот на разговорите не се даваат готови решенија на проблемите, бидејќи не постојат универзални решенија, туку се разговара за можни алтернативи за решавање на проблемот за кој ни се јавиле.

➤ **ПРИНЦИПИ НА РАБОТА НА СОС-ТЕЛЕФОНОТ**

Работата на СОС-телефонот е цврсто заснована на принципите на Конвенцијата на ООН за правата на детето што ги истакнуваат правата на децата на приватност и заштита од повреда. Притоа, принципите на доверливост и анонимност се во основата на работата. Податоци за дојавувачите и засегнатото дете се доставуваат на надлежните институции само доколку сериозноста на проблемот го наложува тоа.

Принципи на работа:

1. Најдобар интерес на детето – секогаш на прво место се става интересот на детето, за секоја конкретна ситуација се прави проценка за најдобриот интерес на детето;
2. Доверливост – податоците кои се добиваат од лицата кои се јавиле се од доверлив карактер и не се достапни на јавноста, се користат само за статистички податоци или анализи;
3. Достапност – Ало, Бушавко, телефонските броеви и другите комуникациски канали (чет, е-пошта) се достапни 24/7;

4. Анонимност – лицата кои се јавуваат и советувачите имаат право да останат анонимни.

➤ **КОЈ СТОИ ЗАД СОС-ТЕЛЕФОНОТ?**

Стручниот тим на СОС-линијата го сочинуваат педагози, психолози, социјални работници, правници и волонтери/волонтерки од овие профили. Посебно место во работењето на СОС-телефонот имаат волонтерите/волонтерките.

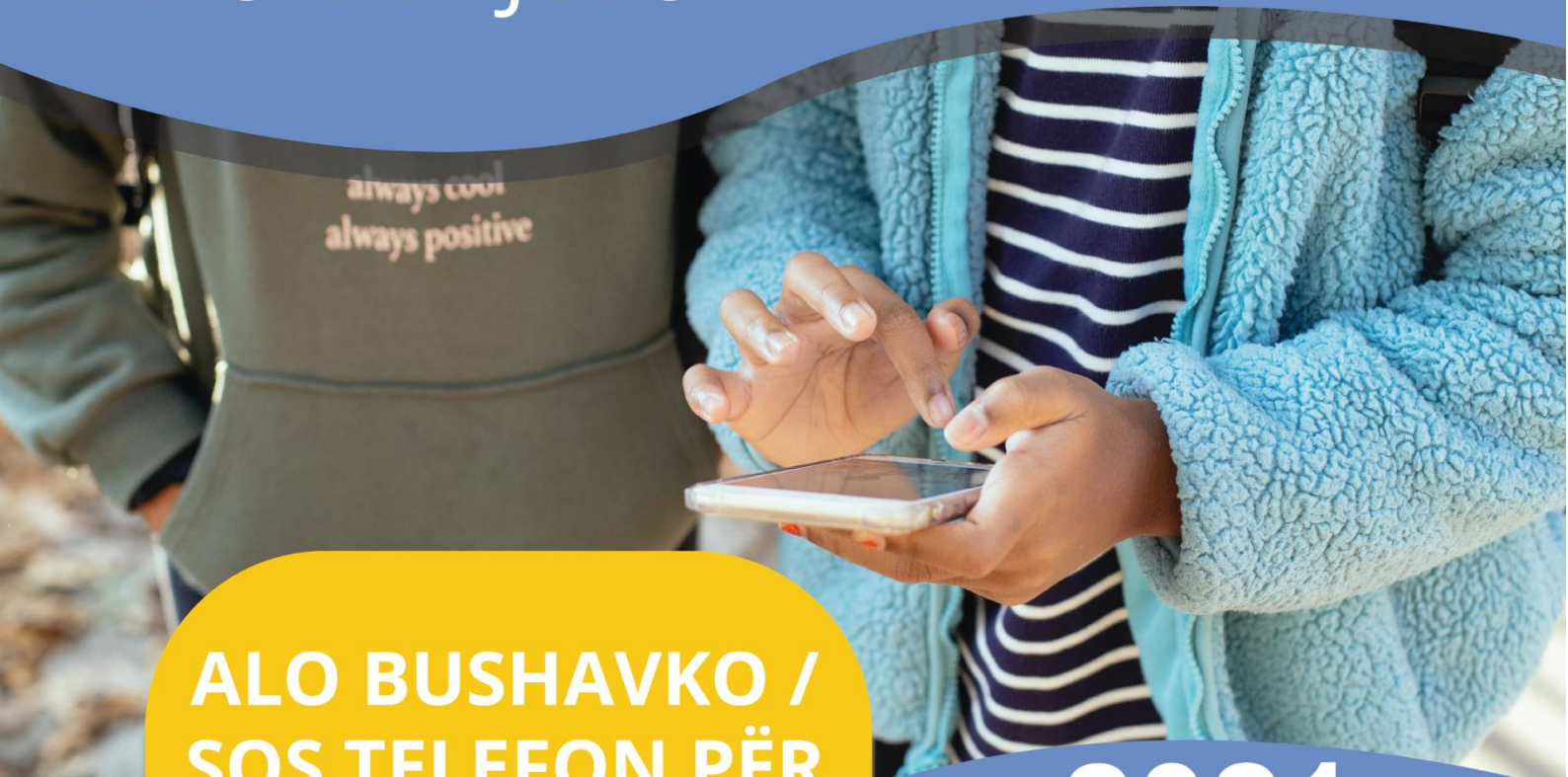
➤ **СО КОГО СОРАБОТУВА СОС-ТЕЛЕФОНОТ?**

Во текот на своето работење СОС-телефонот за деца и млади остварува соработка со повеќе чинители – надлежни институции, други невладини кои работат во полето на правата на детето или на некаков начин ги опфаќаат правата на детето, како и со индивидуални професионалци. Во зависност од видот на проблемот за кој ни се обраќаат јавувачите и во зависност од прекршувањето на правата на децата, службата постапува паралелно и со писмени обраќања до надлежните институции ги следи постапките што ги преземаат овие институции во врска со случајот и реагира доколку согледа дека не постапуваат во најдобар интерес за децата.

СОС-телефонот на Меѓаши е дел од глобалната мрежа на СОС-линиите Child helpline International (CHI), меѓународна мрежна организација која што е призната од Европската комисија, Генералниот директорат за правда, како стратешки партнер во јакнењето на улогата на детските СОС-линии во Европа. Оваа глобална мрежа е признаена и на светско ниво и има значајна улога во подобрувањето на остварувањето на правата на децата засновано на реални податоци.

31.12.2021 год., Скопје

RAPORTI VJETOR

ALO BUSHAVKO / SOS TELEFON PËR FËMIJË DHE TË RINJ

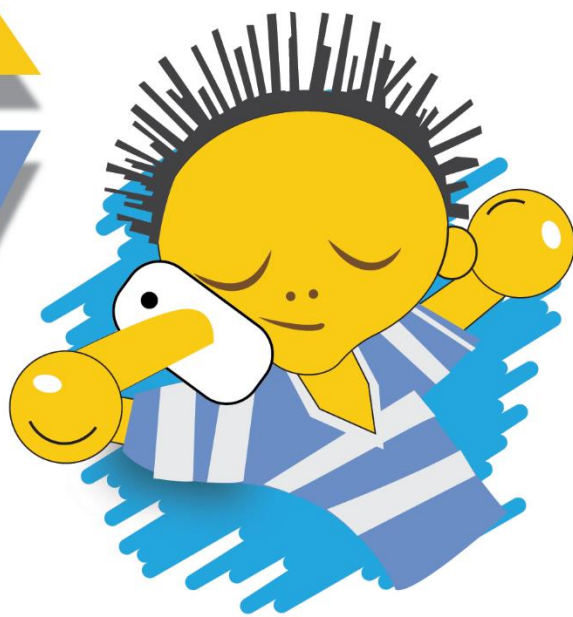
2021

 alobushavko@childrensembassy.org.mk

 <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

 <https://alobushavko.mk/>

 [alobushavko](https://www.instagram.com/alobushavko)

RAPORTI VJETOR PËR VITIN 2021

ALO BUSHAVKO / SOS TELEFON PËR FËMIJË DHE TË RINJ

AMBASADA E PARË E FËMIJËVE NË BOTË MEGJASHI - REPUBLIKA E MAQEDONISË

070 390 632

alobushavko@childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk

Fb – AloBushavko / Linja SOS për fëmijë dhe të rinj–

<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

[Alo Bushavko \(@alobushavko\) • Instagram photos and videos](#)

<https://alobushavko.mk/>

<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Përgatitur nga: Jordanka Çerepnalkova-Trajkoska, koordinatore e SOS telefonit

Violeta Ilioska, psikologe në SOS telefonin

Julija Velkovska, këshilltare në SOS telefonin

Marija Gjorgjioska, këshilltare në SOS telefonin

Ky raport mbështetet financiarisht nga Qeveria e Suedisë. Përgjegjësia për përmbajtjen është plotësisht e Ambasadës së Fëmijëve Megjashi. Qeveria suedeze nuk duhet të ndajë pikëpamjet dhe interpretimet e shprehura në këtë raport.

Raport vjetor për punën e SOS linjës për fëmijë dhe të rinj

Botues:

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë MEGJASHI - Republika e Maqedonisë

Adresa:

Rr. "Kosta Novakoviç" 22a, 1000 Shkup

Telefoni: +389 2 2 465 316

Posta el.: info@childrensembassy.org.mk

Redaktor:

Dragi Zmijanac, MA - President dhe themelues

Lektor: Marina Geçeska

Shkup, dhjetor 2021

MIRËNJOHJE

Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë Megjashi - Republika e Maqedonisë dhe ekipi i linjës telefonike SOS për fëmijë dhe të rinj falënderojnë të gjithë ata që na treguan besim dhe mbështetje vitin e kaluar duke telefonuar dhe ndarë me ne shqetësimet, dilemat dhe pyetjet e tyre.

Dëshirojmë të dërgojmë mesazh falënderimi për profesionalizmin dhe bashkëpunimin e institucioneve si Qendra për Punë Sociale, veçanërisht Ekipi i Ndërhyrjes në QPS, Avokati i Popullit, Inspektorati Shtetëror i Arsimit, Ministria e Arsimit, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Ministria e Punëve të Brendshme, Prokuroria Publike, etj. Falënderojmë për bashkëpunimin dhe mbështetjen e fituar edhe nga organizatat tjera: Qendra e Pare Familjare, HERA, Koalicioni për Gjykimet të Drejta, Shoqata e Juristeve të Rinj etj. të cilët na nderuan me bashkëpunimin e tyre gjatë gjithë vitit. Posaqërisht falënderojmë Shoqatën

e Studentëve të Psikologjisë Psihesko për kontributin e dhënë në punëtoritë mbi të drejtat e fëmijëve për nxënësit e shkollave fillore dhe përgatitjen e teksteve për faqen e re të internetit Alo Bushavko. Falënderojmë edhe furrën “Vatasha” për donacionet ushqimore që i shpërndajmë për familjet në gjendje të pafavorshme sociale.

Jemi krenarë që patëm mundësinë të bashkëpunojmë, Ju faleminderit për profesionalizmin që treguat dhe duam ta mirëmbajmë dhe vazhdojmë këtë bashkëpunim si në vitin e ardhshëm ashtu edhe më tutje!

U jemi jashtëzakonisht mirënjohës vullnetarëve tanë të kaluar dhe të tanishëm për kohën e tyre të përkushtuar në funksionimin e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj. Ju falënderojmë për gjithë ndihmën e ofruar, gjithmonë e vlerësojmë bashkëpunimin, përkushtimin dhe ofrimin vetëmohues të kohës, energjisë, aftësive dhe njohurive tuaja atyre që kanë nevojë për mbështetjen tuaj!

Përmbajtja

Përmbledhje e gjetjeve nga puna e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj në vitin 2021	29	
Metodologjia e sistemimit të të dhënave	31	
Roli i vullnetarëve në punën e SOS linjës telefonike	për fëmijë dhe të rinj	31
PASQYRJE E GJETJEVE DHE NJOHURIVE NGA PUNA E SOS TELEFONIT	32	
Rastet	32	
Informacionet bazë mbi rastet	32	
Numri total i rasteve.....	32	
Numri i rasteve sipas kanalit të komunikimit	33	
Numri total i fëmijëve dhe të rinjve të përfshirë në raste sipas moshës dhe gjinisë	34	
Numri i fëmijëve të përfshirë nga rastet sipas vendbanimit	34	
Numri i rasteve sipas përkatësisë etnike	35	
Rastet sipas kategorisë së problemit	35	
Aktivitetet e ndërmarra.....	38	
RASTE TË VEÇANTA QË SHFAQEN PËR HERË TË PARË OSE PAS KOHË TË GJATË NË 2021.....	39	
Trafikimi me qenie njerëzore.....	40	
Abuzimi politik i fëmijëve	41	
Probleme me mësimdhënien online	41	
AKTIVITET SHITESË TË ZBATUARA NGA EKIPI I SOS TELEFONIT PËR FËMIJË DHE TË RINJ GJATË VITIT 2021	41	
Fushata për të drejtat e fëmijëve	41	
NDIHMA E PARË PSIKOLOGJIKE PËR TË PREKURIT NGA ZJARRET.....	42	
Protokolli për funksionimin e SOS linjës.....	42	
Alo Bushavko (Përshëndetje Floksh)	42	
Të dhënat administrative operative për SOS telefonin	43	
Shtojcë e Raportit	44	
SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj i Megjashi-t.....	44	

Përmbledhje e gjetjeve nga puna e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj në vitin 2021

Edhe në vitin e kaluar 2021, SOS telefoni binte shpesh. Një vërejtje e përgjithshme, ky raport vjetor vë në dukje edhe numrin e vogël të fëmijëve që na kanë kontaktuar dhe për këtë arsye është e nevojshme të punohet për inkurajimin e fëmijëve dhe të rinjve që të telefonojnë për t'u informuar ose për të raportuar shkeljet e të drejtave të tyre.

Ne vazhduam punën në kushtet me pandeminë Covid duke devijuar telefonatat dhe duke mos shkaktuar asnjë ndërprerje në ofrimin e shërbimeve tona.

Tendenca e vazhdimit të raportimit të problemeve gjatë vizitës së fëmijëve nga prindër të divorcuar dhe mosrespektimi i vendimit të Qendrës për Çështje Sociale sërish vendoset lartë në kategorinë e problemeve. Të dhënat tregojnë se shkeljet e të drejtave të fëmijës gjatë procedurës së divorcit janë një nga problemet më të mëdha me të cilat përballen fëmijët dhe familjet e tyre dhe kjo tregon se nevojitet rregullim më i mirë e më cilësor i marrëdhënieve familjare dhe kërkon më shumë vëmendje dhe mbështetje nga ana e institucioneve kompetente me qëllim që të parandalohen shkeljet e mëtejshme të të drejtave të fëmijëve. Në të njëjtën kohë, ka probleme që paraqiten gjatë dhënies së kujdestarisë, si dhe pagesës së alimentacionit. Përveç të drejtës së fëmijës për t'u takuar me njërin nga prindërit, kemi raportime për shkelje të të drejtave të fëmijës për të parë persona nga familja e gjerë (gjyshërit, halla, xhaxhai, kushërinjtë...).

Dhuna vazhdon të mbetet realitet për fëmijët në Maqedoni. Të dhënat e raportit tregojnë se shumë fëmijë janë të rrezikuar nga dhuna, që ndikon në zhvillimin e tyre optimal psiko-fizik. Ndëshkimi trupor ende dominon si mënyrë e rritjes së fëmijëve, pa

Sikur e padukshme krahasuar me format tjera të dhunës, dhuna emocionale ndodh shumë shpesh dhe është po aq e rrezikshme sa edhe çdo formë tjetër dhune. Spektri i abuzimit emocional është i gjerë dhe ndodh kur për fëmijën nuk kujdesen, kur fëmija nuk inkurajohet të zhvillohet, kur neglizhohet, refuzohet, injorohet, detyrohet, ndëshkohet, pengohet të lidhet me njerëzit e tjerë rreth tij... Abuzim emocional paraqet edhe rasti kur fëmija është dëshmitar i dhunës fizike ose dhunës tjetër. Abuzimi seksual i fëmijëve nuk përjashtohet as në këtë raport vjetor.

Perspektiva e jetës së fëmijëve në Maqedoni ndikohet nga ekspozimi i tyre ndaj varfërisë.

-Shumë fëmijë dhe familjet e tyre jetojnë në kufijtë e ekzistencës dhe të drejtat e këtyre fëmijëve rrezikohen seriozisht. Kur flasim për nevoja thelbësore, flasim për ekspozimin ndaj kushteve të jo-përshtatshme të jetesës që pengojnë rritjen dhe zhvillimin optimal të fëmijëve. Varfëria dëmton fëmijët edhe nëpërmjet efekteve negative në familjet e tyre, duke mos u kushtuar vëmendje të mjaftueshme fëmijëve nga prindërit të cilët janë të detyruar të punojnë disa punë, fëmijët shpesh shtyhen ose i shtynë në lypësi dhe

mos pasur vetëdije mbi gjurmët psikologjike kështu rritet mundësia për t'u bërë viktimë
që dhuna lë tek fëmijët gjatë gjithë jetës. e formave më të rënda të abuzimit.

Ruajtja e shëndetit mendor është po aq e rëndësishme si për të rriturit ashtu edhe për fëmijët. Procedurat e divorcit dhe mosmarrëveshjet midis prindërve të fëmijëve janë shkak i zakonshëm i ankthit dhe frikës tek fëmijët. Ankthi tek fëmijët mund të ndodhë edhe si pasojë e ndryshimeve të mëdha në jetën e tyre, si shpërngulja në shtëpi të re, të jetuarit vetëm me një prind, ndryshimi i shkollës etj.

Metodologjia e sistemimit të të dhënave

Metodologjia e sistemimit të rasteve përbëhet nga regjistrimi i çdo kontakti (raporti) si rast, duke ndjekur strukturën bazë të kuadrit të kategorive dhe nënkategorive kyçe të përgatitura nga rrjeti global i SOS linjave Child Helpline International, anëtar i të cilit është Ambasada e Parë e Fëmijëve në Botë. Megjashi që nga viti 2004.

Struktura e kornizës përbëhet nga:

- Kategoritë e përgjithshme të të dhënave që i referohen kontekstit të rastit, por nuk i referohen arsyeve të thirrjes: mosha, situata e jetës, grupet e rrezikuara, marrëdhëniet, vendndodhja e problemit, rajoni, telefonuesit, mënyra e kontaktit.
- Katër tema që lidhen me arsyet e thirrjes (kërcënim, shëndet, mirëqenie sociale, etj.), me 11 kategori të shpërndara në to dhe nënkategori në secilën prej kategorive.

Roli i vullnetarëve në punën e SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj

Vullnetaret dhe vullnetarët kanë qenë dhe gjithmonë janë pjesë shumë e rëndësishme e punës së SOS telefonit. Çdo vit rekrutohen vullnetarë/vullnetare të rinj/reja të cilët marrin trajnime të vazhdueshme për tema të ndryshme.

Këtë vit SOS ekipit iu bashkuan Mimoza Kostovska (profesor), Marija Gjorgjioska (studente e drejtësisë), Klementina Dobrevska (psikologe e diplomuar), Aleksandar Mladenoski (student i defektologjisë), Barlet Beqiri (student i psikologjisë), Marija Damovska

(studente e psikologjisë) si vullnetarë aktivë, u nënshkrua edhe Memorandumi i Bashkëpunimit me Shoqatën e Studentëve të Psikologjisë "PSYHESCO", ku 25 vullnetarë morën pjesë aktive në zbatimin e Fushatës për të Drejtat e Fëmijëve.

Ky ekip vullnetarësh ka përgatitur disa blogje me tema aktuale për të rinjtë me qëllim që t'i afrohet kësaj popullate. Disa nga vullnetarët u përgjigjen thirrjeve edhe gjatë turneve të pasdites në ditët e javës, si dhe gjatë fundjavës.

PASQYRJE E GJETJEVE DHE NJOHURIVE NGA PUNA E SOS TELEFONIT

Rastet

Me rasti nënkuptojmë çdo komunikim të parë të realizuar. Për secilin ose pothuajse për secilin rast, komunikimi vazhdoi me disa biseda të realizuara, deri në zgjidhjen e dëshiruar të problemit për të cilin është bërë kontakti.

Përcaktimi i gjinisë së fëmijëve dhe të rinjve me të cilët lidhen rastet

Sipas kornizës, çdoherë që është e mundur, të gjitha të dhënat zërthehen dhe analizohen sipas gjinisë, d.m.th. secili numër total i rasteve analizohet sipas gjinisë së fëmijës apo të riut të përfshirë në rast.

Mashkullore: Fëmijë ose të rinj që kryesisht identifikohen si meshkuj.

Femërore: Fëmijë ose të rinj që kryesisht identifikohen si femra.

E papërcaktuar: Fëmijë ose të rinj që kryesisht nuk identifikohen si meshkuj apo femra.

E panjohur: Fëmijë ose të rinj, gjinia e të cilëve nuk mund të identifikohet për arsye të ndryshme.

Informacionet bazë mbi rastet

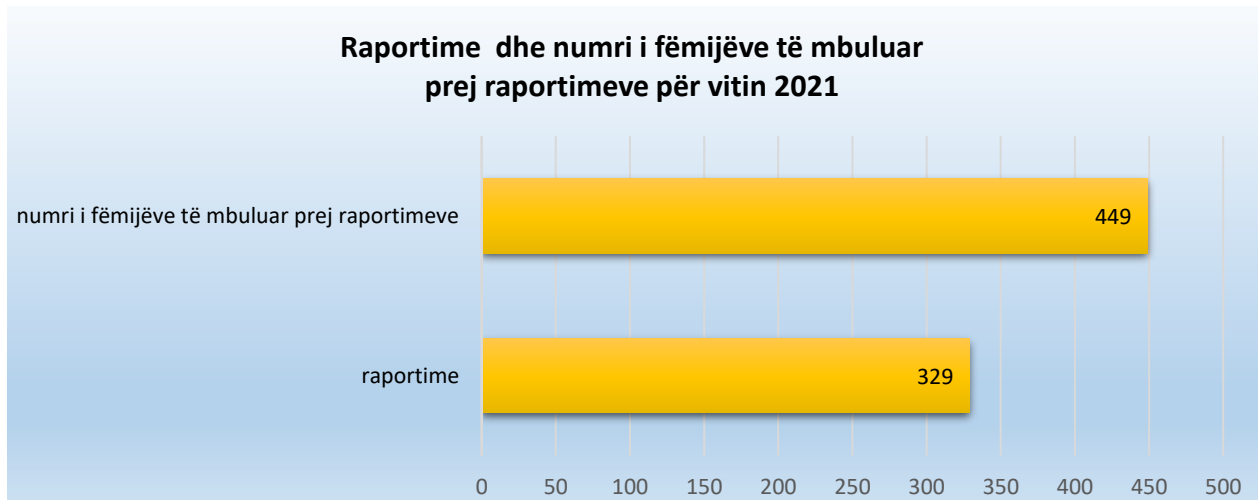
Kjo pjesë ofron të dhëna të përgjithshme demografike për rastet, përfshirë numrin e raporteve të marra dhe numrin e fëmijëve të përfshirë në këto raporte, pastaj moshën dhe gjininë e fëmijëve me të cilët kanë të bëjnë raportet, si dhe përkatësinë etnike të fëmijëve të përfshirë në rastet. Kjo pjesë gjithashtu përfshin një pasqyrë të mënyrës se si i kemi marrë njoftimet - nëpërmjet telefonit administrativ, nëpërmjet faqes në Fejsbuk të SOS telefonit ose Megjashi-t, me postë ose me adresë direkte në ambientet e Megjashit (në fillim të marsit 2020 janë vendosur masat

për mbrojtje nga KOVID-19, pasi zyra e Megjashi-t është mbyllur fizikisht dhe ka qëndruar e mbyllur për klientë deri në fund të vitit 2021.).

Numri total i rasteve

Gjatë vitit 2021, deri më 20 dhjetor janë pranuar gjithsej **329** raste, me të cilat janë zhvilluar **473** biseda shtesë. Numri i përgjithshëm i fëmijëve dhe të rinjve të përfshirë nga rastet është **449**. Krahasuar me vitin e kaluar, numri i rasteve është rritur me mbi 30%.

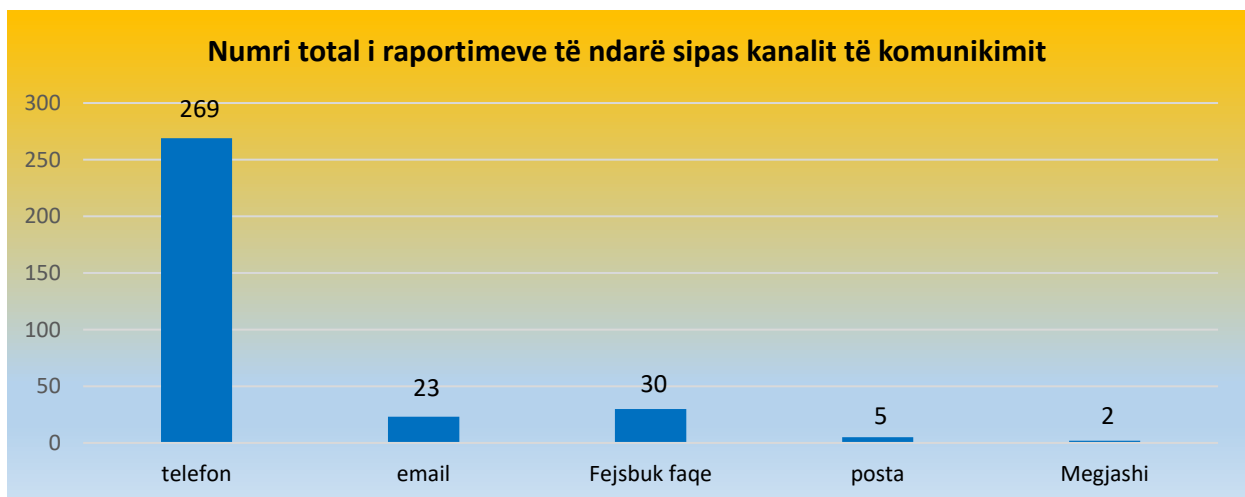
Grafiku 1: Numri i rasteve dhe numri i fëmijëve të përfshirë në to

Numri i rasteve sipas kanalit të komunikimit

Në këtë periudhë dymbëdhjetë mujore komunikimi me njoftuesit më së shumti është realizuar nëpërmjet numrit administrativ (fiks) ose celular të Ambasadës së Fëmijëve Megjashi, më saktë nëpërmjet njërës prej këtyre dy numrave janë pranuar **269** raporte. Gjatë kësaj periudhe janë pranuar **23** raportime nëpërmjet postës elektronike, **30** raportime në FB faqen, **5** raportime janë pranuar me postë dhe **2** raportime janë dorëzuar personalisht në hapësirat e Megjashi-t.

Grafiku 2: Rastet sipas kanalit të komunikimit

Numri total i fëmijëve dhe të rinjve të përfshirë në raste sipas moshës dhe gjinisë

Raportimet për vitin raportues **2021** u referohen problemeve ku cilat janë prekur **198** djem, **176** vajza dhe **75** fëmijë që nuk ju dihet gjinia.

Tabela në vijim tregon shpërndarjen e fëmijëve të cilëve iu referuan rastet sipas moshës dhe gjinisë dhe shihet se shumica e raportimeve në të cilat preken meshkujt janë të moshës 10 deri në 12 vjeçare, ndërsa shumica e raportimeve në të cilat fëmijët e gjinisë femërore janë të prekur janë nga moshë 13 deri në moshën 15 vjeçare. Në përgjithësi, sipas grupmoshave, shumica e raportimeve iu referohen fëmijëve të moshës 10 deri në 12 vjeç, të ndjekur nga ato 13 deri në 15 vjeç dhe në vendin e tretë për nga frekuenca e raportimeve janë fëmijët e moshës 7 deri në 9 vjeç.

Tabela 1: Fëmijët/të rinjtë të cilëve u referohet rasti, sipas grupmoshës, të ndarë sipas gjinisë

Mosha	Mashkullore	Femërore	Papërcaktuar	Panjohur	Gjithsej sipas moshës
00 - 03	20	27	0	1	48
04 - 06	29	23	0	0	52
07 - 09	30	29	0	1	60
10 - 12	45	21	0	2	68
13 - 15	27	33	0	2	62
16 - 17	17	18	0	0	35
18 - 25	7	4	0	5	16
25 +	2	1	0	0	3
Panjohur	21	20	0	64	105
Gjithsej sipas gjinisë	198	176	0	75	449

Numri i fëmijëve të përfshirë nga rastet sipas vendbanimit

Sipas vendbanimit të telefonuesve, siç tregohet në **tabelën 2** më poshtë, shumica e fëmijëve ose **390** jetojnë në zona urbane, **28** fëmijë janë të mbuluar nga raportimet nga telefonues që jetojnë në zonat rurale, kurse vendbanimi i **31** fëmijëve të përfshirë me raportime është i panjohur.

Numri i telefonuesve nga zonat rurale, si në vitet e kaluara, mbetet shumë i vogël krahasuar me numrin e telefonuesve nga zonat urbane.

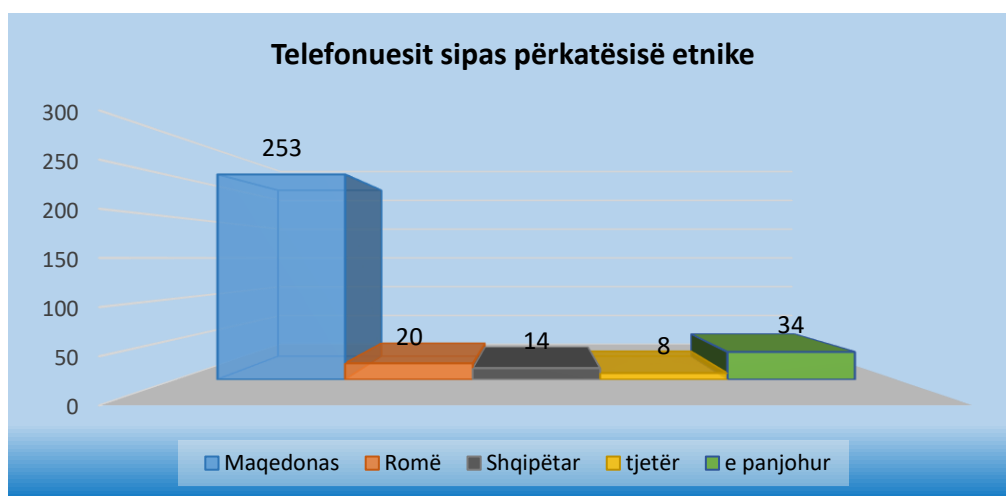
Tabela 2: Fëmijë/të rinj të cilëve u referohet thirrja, sipas vendbanimit - urban dhe rural, të ndarë sipas gjinisë

	Mashkullor	Femëror	Pacaktuar	Panjohur	Gjithsej sipas vendbanimit
Urban	178	163	0	49	390
Rural	10	6	0	12	28
Panjohur	10	7	0	14	31
Gjithsej sipas gjinisë	198	176	0	75	449

Numri i rasteve sipas përkatësisë etnike

Sa i përket përkatësisë etnike të thirrësve, siç shihet nga grafiku, nga numri i përgjithshëm i telefonuesve, **253** janë maqedonas, ndërsa **20** janë romë dhe **14** telefonues janë të përkatësisë etnike shqiptare. Vetëm **8** nga kontaktet (raportet) janë nga thirrës në grupe të tjera (grupe etnike) kurse për **34** persona nuk dihet përkatësia etnike.

Grafiku 3: Struktura etnike e telefonuesve

Rastet sipas kategorisë së problemit

Sa i përket arsyeve të kontaktit (raportimit), vërejmë se janë të përfaqësuara të katër temat - marrëdhëniet familjare, dhuna, qasshmëria dhe shëndeti mendor, dhe në raste të rralla ka arsye tjera për raportim.

Në kuadër të temës së parë, rastet iu referuan problemeve dhe shkeljeve të të

nevojat themelore (thelbësore) që nuk janë në dispozicion të fëmijëve dhe problemet me qasjen në kujdesin shëndetësor, pamundësia për të marrë kujdesin e nevojshëm mjekësor, kujdesin e nevojshëm shëndetësor.

Në vijim është grafiku i kategorive më të zakonshme të problemeve për të cilat kanë telefonuar përdoruesit e SOS telefonit dhe më pas një prezantim më i detajuar i

drejtave që hyjnë në kategorinë e marrëdhënieve familjare.

Në kuadër të temës së dytë – dhunës, shumica e rasteve i referoheshin problemeve në kategorinë e dhunës mendore/emocionale, dhunës fizike dhe neglizhencës (neglizhencës). Në temën e tretë – qasshmëria, që mbulon disa kategori problemesh, përkatësisht qasjen në arsim,

informacioneve. Siç shihet nga grafiku, shkaku më i zakonshëm është problem që lidhet me marrëdhëniet familjare (34% e të gjitha kontakteve), pastaj vjen dhuna (28%), qasshmëria (18%) dhe shëndeti mendor (13%). Me më pak përfaqësim marrin pjesë edhe kategoritë e problemeve që lidhen me shkollën (5%) dhe shëndetin fizik (2%).

Grafiku 4: Kategoritë e problemeve në rastet e raportuara

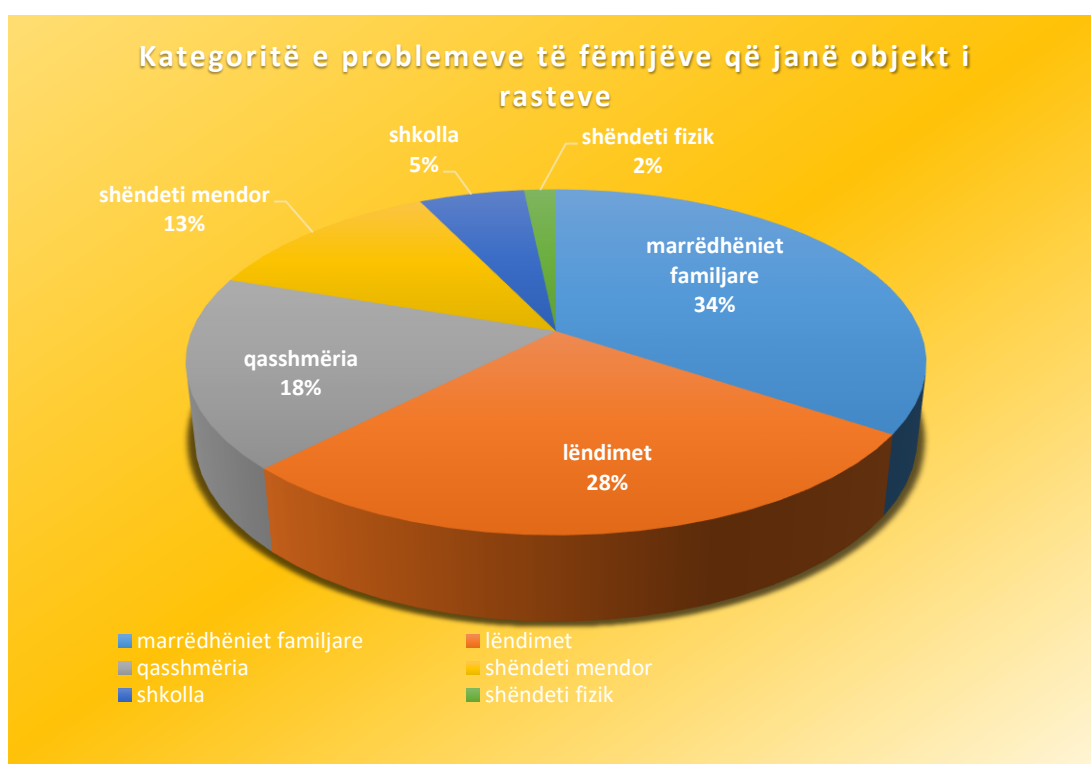

Tabela 3: Numri total i fëmijëve/të rinjve të prekur nga kategoritë problematike për periudhën janar-dhjetor 2021

Kategoria e problemit	Gjithsej
Marrëdhëniet familjare	207
Lëndimi	168
Qasshmëria	108
Shëndeti mendor	76
Shkolla	33
Diskriminimi dhe përjashtimi	15

Fëmijë të humbur	13
Shëndeti fizik	10
Seksualiteti	4
Gjithsej	634

Tek shumë raportime ka më shumë se një problem, kështu që numri i fëmijëve të prekur nga kategoria e problemit është më i madh se numri i fëmijëve të përfshirë në këto raste.

- **MARRËDHËNIET FAMILJARE – 34 %**

Shumica e fëmijëve, rreth 207 ose 34%, janë të mbuluar nga raportimet që kanë të bëjnë me problemin e shkeljes së të drejtave të fëmijës gjatë procedurave të divorcit dhe moszbatimit të vendimeve të qendrave për punë sociale, bazuar në vizitat e fëmijës me prindin tjetër që nuk është kujdestar.

Ky është shifër alarmante dhe tregon se duhet të zbatohen masa shtesë dhe duhet të bëhet edukimi i prindërve gjatë ndarjes së tyre. Atyre duhet t'u kushtohet më shumë vëmendje dhe ndërgjegjësim për dëmin që bëjnë me komunikimin e tyre të ndërsjellë konfliktual, duke mos marrë parasysh nevojën e fëmijës, nevojën e natyrshme që ai ka për t'i dashur të dy prindërit në mënyrë të barabartë; çdo gjë që pengon realizimin e kësaj nevoje i bën dëm të madh fëmijës.

- **LËNDIM – 28 %**

168 fëmijë kanë qenë viktime të lëndimeve në forma të ndryshme, që mbulon 28% të numrit të përgjithshëm të fëmijëve të mbuluar nga thirrjet për vitin raportues 2021. Këto raportime u referohen disa llojeve të lëndimeve:

- dhuna e bashkëmohatarëve (bullizmi) - përfshihen 5 fëmijë;
- për shfrytëzim ekonomik kemi raportime për 5 raste;
- dhuna mendore/emocionale prek 35 fëmijë;
- neglizhenca - 19 fëmijë;
- abuzimi seksual nëpërmjet internetit - 3 raste;
- dhuna fizike - 62
- dhuna seksuale - 8
- fëmijë nga martesat e hershme - 5
- tjetër, e paspecifikuar - 26*

** abuzim politik 16, ekspozim publik 6, sulm nga qenë endacak 2, kërcënime për jetën 2*

- **QASSHMËRIA – 18 %**

Një numër i madh i fëmijëve, gjithsej 108, janë përfshirë në kallëzimet për shkelje të së drejtës së qasjes për probleme që kanë të bëjnë me:

- qasja në arsim - 30 fëmijë;

- nevojat thelbësore - nevojat themelore që nuk janë në dispozicion për **37** fëmijë;
- probleme me qasjen në kujdesin shëndetësor, pamundësia për të marrë ndihmën e nevojshme mjekësore, kujdesin e nevojshëm shëndetësor - **18** fëmijë janë raportuar me një problem të tillë;
- për kontakte lidhur me probleme me qasje në shërbime ligjore - këshilla, nevoja për përfaqësim ligjor janë referuar **7** fëmijë;
- shërbime të shëndetit mendor për **3** fëmijë
- kontakte lidhur me probleme me qasjen në shërbime dhe asistencë të ndryshme sociale ose ekonomike - numri i fëmijëve të përfshirë nga raportimet është **6**; dhe
- papërcaktuar, tjetër – **7***.

**Mospranimi në kopsht të fëmijëve për shkak të mungesës së kartës së vaksinimit*

- **SHENDETI MENDOR – 13 %**

Përqindja e fëmijëve të cilët janë të prekur nga **shqetësimi emocional** është më e ulët - 13% (**59** fëmijë). Ankthi emocional i lidhur me përvojën e zemërimit ose zhgënjimit është përgjigje ndaj një numri arsyesh të ndryshme pse është bërë kontakti. Zemërimi është emocion që përfshin një ndjenjë të fortë pakënaqësie dhe armiqësie të shkaktuar nga diçka reale ose joreale. Frustrimi është përgjigje emocionale ndaj pakënaqësisë që mund të lindë kur dikush has në rezistencë për të arritur ndonjë qëllim.

Shkaku më i shpeshtë i kësaj gjendjeje psikologjike tek fëmijët në rastet që kemi marrë është marrëdhënia prindërore që lind nga divorci; mospajtueshmëria e prindërve për vizita me fëmijën, realizimi i kontakteve dhe takimet me njërin prej prindërve me fëmijën ose fëmijët pas divorcit, si dhe pas dhënies së kujdestarisë së njërit prej prindërve.

PROBLEME TJERA

Ndër kategoritë e problemeve që kanë të bëjnë me një numër më të vogël të fëmijëve të përfshirë në raportime janë: shkolla - 33 fëmijë, diskriminimi dhe përjashtimi social - 15 fëmijë, shëndeti fizik - 10 fëmijë, fëmijët e zhdukur - 13, seksualiteti – 4 .

Aktivitetet e ndërmarra

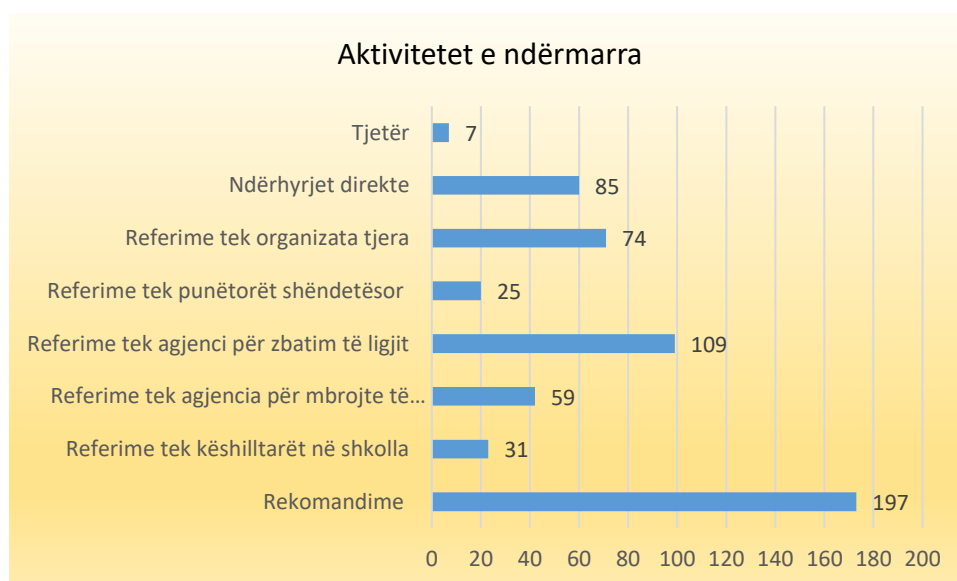
Në këtë periudhë 12 mujore, kryesisht u zhvilluan ndërhyrje për të ofruar asistencë apo mbështetje direkte për rastet ku janë prekur **85** fëmijë. Krahas asistencës direkte janë dhënë rekomandime në rastet ku janë përfshirë **197** fëmijë dhe të rinj, informacion kontakti në institucionin përkatës në rastet ku janë përfshirë **115** fëmijë, më pas në rastet ku janë përfshirë **74** fëmijë apo të rinj të cilët u janë referuar organizatave apo institucioneve tjera. Rastet që

përfshijnë **109** fëmijë janë referuar në agjencitë/institucionet ligjzbatuese. Më së shpeshti rastet janë referuar shërbimeve dhe institucioneve të mëposhtme, në varësi të problemit që kanë hasur:

- tek shërbimet profesionale në shkollë;
- tek një agjenci (institucion) për mbrojtjen e fëmijëve në vend;
- tek profesionistë të ndryshëm shëndetësorë, mjekë të përgjithshëm, psikologë/psikiatër dhe
- me referime tek shërbimet e urgjencës.

Gjatë trajtimit dhe mbështetjes së fëmijëve, ekipi i SOS linjës telefonike shpesh ka bashkëpunuar me qendrat për punë sociale nga Shkupi dhe qytetet tjera, Ministrinë e Punëve të Brendshme, shkollat, Shoqatën e Juristëve të Rinj, Koalicionin për Gjykim të Drejtë dhe palë të tjera të interesuara, si dhe me organizata me qëllim që të ofron mbështetje më të mirë dhe më efektive për telefonuesit. Gjatë këtij viti ka vazhduar bashkëpunimi i ngushtë dhe i suksesshëm me Qendrën për punë sociale në Shkup dhe ekipin e tyre intervenues në disa raste. Raportimet në lidhje me dhunën ndaj fëmijëve, kujdesin e papërshtatshëm prindëror, mosveprimin sipas vendimit të nxjerrë për ta parë prindin pas divorcit, janë disa nga shembujt e suksesshëm për të cilët së bashku me Qendrën kemi arritur të përmirësojmë realizimin e të drejtave të më shumë fëmijëve.

Grafiku 5: Aktivitetet e ndërmarra

RASTE TË VEÇANTA QË SHFAQEN PËR HERË TË PARË OSE PAS KOHË TË GJATË NË 2021

Në këtë pjesë u referohemi rasteve që nuk janë të zakonshme në praktikën shumëvjeçare të SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj dhe si të tilla i veçojmë si raste studimore të veçanta.

Gjegjësisht, këto janë tri kategori të rasteve që kanë ndodhur ose për herë të parë ose pas një kohe të gjatë në SOS telefonin. Pa hyrë në arsyet pse janë shfaqur pikërisht këtë vit, pasi për atë na duhet hulumtim dhe analizë e veçantë, i paraqesim në vazhdim.

Trafikimi me qenie njerëzore

Një fenomen i pazakonshëm që e veçojmë si rast të veçantë në raportin vjetor për vitin 2021 janë raportimet e trafikimit të miturve, si dhe rrëmbimeve dhe tentativave për rrëmbime të ndodhura në periudhën gusht-shtator. Duam të theksojmë se këto lloj raportimesh nuk janë raportuar në shërbim për një kohë të gjatë dhe bie në sy se ato kanë ndodhur në një periudhë të shkurtër kohore, për më pak se një muaj, në fund të gushtit dhe fillim të shtatorit

ose jo të ndikon në rritjen e aktiviteteve të paligjshme. Bëhet fjalë për disa raporte të dorëzuara në një periudhë kohore prej dhjetë ditësh. Në të gjitha rastet, Ambasada e Fëmijëve Megjashi ka intervenuar menjëherë pranë institucioneve kompetente për të nisur procedurë dhe veprime për mbrojtjen e fëmijëve.

Theksojmë se këto ishin raste shumë komplekse sepse në të njëjtin raport ishin të pranishme disa vepra penale dhe shkelje të disa të drejtave të fëmijëve. U tentua për tregti, rrëmbim me shpërblim të paguar për fëmijën, disa tentativa për shitjen e fëmijëve me marrëveshje paraprake me prindërit dhe u bënë strategji për ta martuar fëmijën dhe për t'u dhënë para prindërve. Gjithashtu, janë bërë përpjekje për t'u ofruar prindërve përfitime financiare nga fëmijët e tyre për arsye të ndryshme. Vetëm një shembull për të ilustruar kompleksitetin dhe seriozitetin e problemit, pa dhënë asnjë informacion personal që mund të zbulojë identitetin e ndonjë prej palëve të interesuara, ne ofrojmë më poshtë.: Një nga raportimet ishte për një fëmijë të zhdukur që nuk ishte kthyer në shtëpi për 8 ditë. Nëna ka pasur disa tentativa për ta kthyer fëmijën por ka

kur kemi lëvizje të shtuar të punëtorëve që kthehen dhe ikin nga vendi si dhe kemi edhe shfrytëzimin e pushimeve verore brenda dhe jashtë vendit. Pa synuar të sugjerojmë apo paragjykojmë se migrimi apo lëvizshmëria e lartë e brendshme dhe e jashtme është shkaku i këtyre fenomeneve, e konsiderojmë të këshillueshme që institucionet kompetente të monitorojnë nga afër dhe të marrin në konsideratë një faktor që mund

tashmë është gjetur dhe të nesërmen është kthyer në shtëpi. Në koordinim me përfaqësuesin e tyre ligjor, u konstatua se bëhej fjalë për shitje të fëmijës me qëllim që njëri prej prindërve të fitonte përfitim financiar. Në momentin e përpilimit të raportit, çështja është në proces gjyqësor.

Në këtë kontekst, kujtojmë se në vitin 2008 është shtuar neni i ri 418-d paragrafi 1 i Kodit Penal me titull "Trafikimi i të miturve". Apelojmë tek institucionet kompetente, veçanërisht tek Ministria e Brendshme që të ndërhyjnë menjëherë pas marrjes së njoftimit dhe të hetojnë të gjitha rrethanat para dhe pas ngjarjes me qëllim konstatimin e gjendjes së saktë faktike, mbrojtjen e mëtejshme të fëmijës dhe parandalimin maksimal për ngjarje të tilla në të ardhmen.

Ambasada e Fëmijëve Megjashi është e gatshme që të vë në funksion dhe të mirëmban numrin evropian 116000 për fëmijët e zhdukur dhe njëkohësisht edhe numrin evropian 116111 për fëmijët. Megjashi është pjesë e Komisionit Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migracionit Ilegal / Nëngrupi për Luftën kundër Trafikimit të Fëmijëve <http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/>.

dështuar, por pas ndërhyrjes sonë në institucionet kompetente, fëmija

Abuzimi politik i fëmijëve

Nga shtatori deri në nëntor të 2021 gjendeshim në një periudhë parazgjedhore dhe zgjedhore të mbushur me fushata politike dhe zyrtarë politikë aktivë. Ishim në situata ku shpesh hasnim foto, video, postime në rrjetet sociale të mbushura me abuzime të fëmijëve për veprime politike. Si organizatë që përfaqëson të drejtat e fëmijëve, ne i ndoqëm ata me vëmendje dhe apeluan për mbrojtjen e tyre nga abuzimi politik në mënyrë publike në rrjetet sociale, pra në faqen tonë në Fejsbuk, por

edhe me ankesa tek Avokati i Popullit. Përsëri, si në vitet e kaluara, vërejmë me shqetësim se abuzimi i fëmijëve për veprime politike vazhdon prej vitesh - një akt që është i ndaluar nga Akti për Mbrojtjen e Fëmijëve, Konventa e OKB-së për të Drejtat e Fëmijës dhe Deklarata për Mbrojtjen e Fëmijëve Kundër Manipulimeve dhe Abuzimeve Politike. Prandaj u bëjmë thirrje të gjithë faktorëve relevantë në vend që të mbrojnë fëmijët dhe të vënë në plan të parë interesin dhe mirëqenien e fëmijës.

Probleme me mësimdhënien online

Me fillimin e vitit shkollor 2021/2022 në kushtet e pandemisë Covid-19, fëmijët mësuuan përmes mësimdhënies së kombinuar, me prezencë fizike si dhe online, ndaj u përballën me sfida dhe probleme të shumta. Kishte vështirësi në kalimin nga edukimi fizik në online si pasojë e një sëmundjeje të fëmijës ose prindit të tij/saj,

e cila kërkonte marrjen e një certificate mjekësore përkatëse dhe bashkëngjitjen e saj në mënyrë që fëmija të fillojë të ndjekë mësimet online, si dhe probleme me lidhjen me internetin në shtëpi, probleme me lidhjen e internetit në shkollë nga mësuesit, prishje e platformës Microsoft Teams, harrim i fjalëkalimeve të profileve, dëgjim i dobët i mësimet etj.

AKTIVITET SHITESË TË ZBATUARA NGA EKIPI I SOS TELEFONIT PËR FËMIJË DHE TË RINJ GJATË VITIT 2021

Fushata për të drejtat e fëmijëve

Ambasada e fëmijëve Megjashi në vitin 2021 zhvilloi një fushatë në shkollat fillore për të drejtat e fëmijëve që zgjati nga marsi deri në dhjetor. Qëllimi i fushatës ishte njohja e fëmijëve me të drejtat e tyre, sa prej tyre i dinë dhe i kuptojnë se çfarë ato nënkuptojnë në të vërtetë, si dhe për të shpërndarë SOS numrin për fëmijë dhe të rinj. Fushata u realizua nëpërmjet online punëtorive në platformën Zoom me pjesëmarrje interaktive të fëmijëve duke parë foto dhe video. Punëtoritë u mbajtën nga vullnetarë në SOS linjën telefonike për fëmijë dhe të rinj si dhe vullnetarë nga "Psyhesko". Gjithashtu, të njëjtët vullnetarë u përfshinë në aktivitetin e shkrimit

të teksteve që do të publikohen në faqen e sapokrijuar "Përshëndetje Bushavko". Faqja e re "Përshëndetje Bushavko" do të ofrojë kanale shtesë komunikimi për fëmijët dhe të rinjtë dhe do të ofrojë përmbajtje që mund të jetë me interes për të rinjtë, si dhe për prindërit dhe mësuesit.

Gjatë gjithë vitit ishim të hapur për bashkëpunim me shkollat e mesme. Në SHMQSH "Braça Milladinovci" – Shkup realizuam online punëtori interaktive dy orëshe për dhunën kibernetike, ku nxënësit e shkollave të mesme u informuan për format e kësaj lloji dhune, si të mbrohen nga ajo, por edhe aplikimin e saj më të përshtatshëm.

NDIHMJA E PARË PSIKOLOGJIKE PËR TË PREKURIT NGA ZJARRET

Në gusht, kur Maqedonia ishte në gjendje krize me zjarre aktive pothuajse në të gjithë territorin, Megjashi në bashkëpunim me ShSP Psyhesko iu bashkuan shërbimit të intensifikuar për fëmijët dhe familjet e tyre si dhe personave të tjerë të prekur në zonat e djegura, të cilët mund të kontaktohen nëpërmjet numrave të telefonit për ndihmën e parë psikologjike. Gjashtë (6) numra telefoni kanë qenë aktiv, 24 orë, në një periudhë kohore prej shtatë ditësh.

Protokolli për funksionimin e SOS linjës

Për të rritur efikasitetin e funksionimit të SOS telefonit për fëmijë dhe të rinj, dhe të inkurajuar nga ballafaqimi i përditshëm me pyetjet, dilemat dhe problemet e përdoruesve tanë, kuptuam se ekziston nevoja për të përgatitur një protokoll pune. Përmbajtja dhe qëllimi i këtij protokoll është që t'u tregojë përdoruesve të shërbimeve tona se si punojmë dhe cilat janë mundësitë tona për të ofruar mbështetje dhe veprim. Protokollin është përgatitur nga SOS ekipi dhe është miratuar nga menaxhmenti i Ambasadës së Fëmijëve Megjashi. Ai do të jetë plotësisht në dispozicion në faqen e internetit "Përshëndetje Bushavko".

Alo Bushavko (Përshëndetje Floksh)

Gjatë punës, si dhe me hulumtimin e detajuar mbi qëndrimet e fëmijëve dhe të rinjve rreth SOS telefonit të Megjashi-t, lindi nevoja për prezantimin e një kanali të ri komunikimi (më

shumë rreth hulumtimit mund të shihni në lidhjen e mëposhtme: <http://www.childresembassy.org.mk/istrazuvanje-za-vebsajt.nspj>), që do të ofrojnë më shumë qasshmëri dhe mundësi më të madhe për t'u afruar edhe më shumë me fëmijët. Në periudhën shtator - dhjetor 2021, është punuar intenzivisht në zhvillimin e faqes së internetit të quajtur "Alo Bushavko". Kjo faqe do të jetë në dispozicion për klientët tanë nga janari 2022.

Teknologjia ndryshon mënyrën se si funksionojnë komunikimet. Prandaj, duke ndjekur zhvillimin e teknologjisë dhe mundësitë që ajo ofron për komunikim më të lehtë dhe më të shpejtë, ne kemi krijuar një uebfaqe të re – ku vetëm me një klikim, fëmijët, të rinjtë dhe të rriturit mund të arrijnë tek ne dhe ne t'i arrijmë ata. Përveç mundësive të komunikimit, faqja do të ofrojë shumëllojshmëri informacionesh të dobishme për pyetje ose pyetjet më të shpeshta që janë me rëndësi dhe interes për të rinjtë dhe të rriturit, udhëzime dhe përgjigje... Tekstet do të grupohen në katër grupe të synuara: për fëmijë deri në 12 vjeç, adoleshentë 13 deri në 18 vjeç, prindër dhe kujdestarë dhe mësues dhe shërbime profesionale.

Të dhënat administrative operative për SOS telefonin

Emri i linjës për ndihmë: SOS telefon për fëmijë dhe të rinj

Adresa: rr. "Kosta Novakoviç" nr. 22 A, Shkup

Rajoni i punës: Maqedonia

Orari i punës së SOS linjës: çdo dite pune nga ora 08:00 deri në orën 16:00, turne 24/7 pasdite në dite pune dhe jo pune (vullnetaret në SOS linjën)

Kontaktet me postë elektronike: sos@childresembassy.org.mk,
alobushavko@childresembassy.org.mk

Ueb-faqja: www.childresembassy.org.mk и <https://alobushavko.mk/>

Fejsbuk: AloBushavko / SOS linja për fëmijë dhe të rinj–
<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

Telefonat e kontaktit në SOS linjën: +389 (0)70 390 632 dhe/ose +389 (0)2 2465 316

Statusi i lirimit të linjës prej pagese: numri celular nuk është falas, nuk kemi mbështetje për numrin ndërkombëtar falas të SOS linjave për fëmijë 116 111

SOS telefoni për fëmijë dhe të rinj i Megjashi-t

SOS linja telefonike për fëmijë dhe të rinj funksionon prej 28 vitesh, që nga tetori i vitit 1993. Gjatë gjithë këtyre viteve deri në vitin 2021, u është ofruar ndihmë dhe/ose këshilla **21716** rasteve të raportuara.

➤ **PSE DUHET SOS TELEFON PËR FËMIJËT DHE TË RINJTË?**

Të gjithë ata që kujdesen për mirëqenien e fëmijëve, të drejtat e tyre, që duan të vënë në dukje abuzimin, neglizhencën, dhunën, varfërinë dhe shfrytëzimin, drejtohen nëpërmjet SOS telefonit, ne i dëgjojmë dhe sa herë që është e nevojshme i bëjmë apel publikut që të ngrejë ndërgjegjësimin për një çështje të caktuar. Ne sistematizojmë dhe analizojmë të dhënat e marra nga SOS telefoni dhe i prezantojmë në formën e një raporti vjetor. Këto analiza i përdorim në raporte për të informuar dhe ndikuar politikëbërësit dhe vendimmarrësit, dhe së bashku me bashkëpunëtorët tanë përpiqemi të riformojmë jetën e fëmijëve për të mirë.

Qëllimi i SOS linjës telefonike për fëmijë dhe të rinj është të mundësojë shkëmbimin e informacionit dhe mbështetjen për një të drejtë të shkelur të fëmijës, ndihmë për përfaqësim dhe lobim, promovimin e të drejtave të fëmijës dhe promovimin e SOS linjës si një mjet për të ndihmuar fëmijët. Gjatë bisedimeve nuk jepen zgjidhje të gatshme për problemet, sepse nuk ka zgjidhje universale, por diskutohen alternativat e mundshme për zgjidhjen e problemit për të cilin na janë drejtuar.

➤ **PARIMET E PUNËS SË SOS TELEFONIT**

Funksionimi i SOS linjës telefonike është i bazuar në parimet e Konventës së OKB-së për të Drejtat e Fëmijëve, të cilat theksojnë të drejtat e fëmijëve për privatësi dhe mbrojtjen nga shkeljet. Parimet e fshehtësisë dhe anonimitetit janë në thelb të punës. Informacioni për sinjalizuesit dhe fëmijën në fjalë u dorëzohet institucioneve kompetente vetëm nëse këtë e kërkon serioziteti i problemit.

Parimet e punës:

5. Interesi më i mirë i fëmijës - interesi i fëmijës është gjithmonë i pari, për çdo situatë specifike kryhet vlerësim për interesin më të mirë të fëmijës.
6. Fshehtësia - të dhënat e marra nga telefonuesit janë të fshehta dhe nuk janë në dispozicion për publikun, përdoren vetëm për të dhëna statistikore ose analiza
7. Qasshmëria - Alo Bushavko - numrat e telefonit dhe kanalet e tjera të komunikimit (chat, postë el.) janë në dispozicion 24/7.
8. Anonimiteti - Telefonuesit dhe këshilltarët kanë të drejtë të mbeten anonim.

KUSH QËNDRON PAS SOS TELEFONIT?

Ekipi profesional i SOS linjës përbëhet nga pedagogë, psikologë, punonjës socialë, juristë dhe vullnetarë/vullnetare të këtyre profileve. Vullnetarët/vullnetaret zënë një vend të veçantë në funksionimin e SOS telefonit.

ME KË BASHKËPUNON SOS-TELEFONI?

Gjatë funksionimit të vet, SOS linja telefonike për fëmijë dhe të rinj ka bashkëpunuar me disa palë të interesuara - institucione kompetente, organizata të tjera joqeveritare që punojnë në fushën e të drejtave të fëmijëve ose në një farë mënyre punojnë për të drejtat e fëmijës, si dhe me profesionistë individualë. Në varësi të llojit të problemit që na drejtojnë telefonuesit dhe në varësi të shkëlqes së të drejtave të fëmijëve, shërbimi vepron paralelisht dhe me adresa të shkruara pranë institucioneve kompetente, monitoron procedurat e ndërmarra nga këto institucione në lidhje me rastin dhe reagon nëse sheh që nuk veprojnë në interesin më të mirë të fëmijëve.

SOS linja telefonike e Megjashi-t është pjesë e linjës Child helpline International (CHI) të rrjetit global të SOS linjave, një organizatë ndërkombëtare e rrjetëzuar, e cila është e njohur nga Komisioni Evropian, Drejtoria e Përgjithshme për Drejtësi, si partner strategjik në forcimin e rolit të SOS linjave të fëmijëve në Evropë. Ky rrjet global është i njohur në mbarë botën dhe ka një rol të rëndësishëm në përmirësimin e realizimit të të drejtave të fëmijëve bazuar në të dhëna reale.

31.12.2021. Shkup

BERŠESKORO RAPORTI

ALO BUŠAVKO /
SOS TELEFONI
BAŠO ČHAVE THAJ
TERNE

2021

 alobushavko@childrensembassy.org.mk

 [https://www.facebook.com/
SOSHELPLINEMEGJASHI/](https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/)

 <https://alobushavko.mk/>

 [alobushavko](https://www.instagram.com/alobushavko)

BERŠESKORO RAPORTI 2021 BERŠ

ALO BUŠAVKO / SOS TELEFONI BAŠO ČHAVE THAJ TERNE

AVGO ČHAVENGIRI AMBASADA KO SUMNAL MEGJAŠI – REPUBLICA MAKEDONIA

070 390 632

alobushavko@childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk

Fb – AloBushavko / СОС линија за деца и млади –

<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

[Alo Bushavko \(@alobushavko\) • Instagram photos and videos](#)

<https://alobushavko.mk/>

<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Hazrikergeje: Jordanka Čerepnalkova-Trajkoska, koordinatori ko SOS telefoni

Violeta Ilioska, psihologo bašo SOS telefoni

Julija Velkovska, konsilutni ko SOS telefoni

Maria Gjorgioska, konsilutni ko SOS telefoni

Akava raporti si finansiakere suporta tari Švediakiri Radži. O responsabiliteti baši saikerin ko sahno phiravela I Čhavengiri albasada Megjaši. E Švediakiri radži nane zaruri te ulavel o vakerde stavia thaj haljovina.

Beršeskoro raporti baši buti tari SOS – linia bašo čhave thaj terne

Ikalutno:

Avgo čhavengiri ambasada ko sumnal MEGJAŠI – Republika Makedonia

Adresa:

Ul. “Kosta Novakovikj” 22a, 1000 Skopje

Telefoni :

+389 2 2 465 316

e-meil:

info@childrensembassy.org.mk

Redaktori:

m-r Dragi Zmijanac – prezidenti thaj fundutno

Lektura: Marina Gečeska Vasilevska

Skopje, Dekemvri, 2021 berš

I avgo čhavengiri ambasada ko sumnal Megjaši – Republika Makedonia thaj o timi taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne bičhalela bari šukrikerin dži sarinende kola dengje amenge pakjiv thaj suporti ko nakhlo berš akharindor amen thaj ulavindor amencar lengere gajlje, dileme thaj pučiba.

Mangaja te bičhala šukrikeribaskoro mesaži bašo profesionalizmo thaj barabarbuti tar institucie sar o Centari baši socialnikani buti, ulavdeste o Intervenciakoro timi ko CSB, o Džijaneskoro nijamiarakhutno, Raštrakoro edukaciakoro inspektorati, o Ministeriumi baš andrune bukja, Fundavno publik došalutnipe t.a. Šukrikeraja baši barabarbuti thaj o suporti tar aver organizacie: Avgo familiakoro centari, HERA, Koalicia bašo hakajalo adalatibe, Khedipe taro terne nijamaria t.a. kola utsavakergje amen lengere barabarbutikeribaja ko vakti taro sahno berš. Ulavdi šukrikerin dži Khedipe taro studentia pali psihologia Psihesko, bašo lengoro deibe ko bukjarnekamre bašo sikle taro fundavne sikljovne thaj hazrikeribe tekstia baši nevi veb patrin Alo Bušavko. Bari šukrikerin bičhalaja thaj e pekarake

„Vataša“ bašo donacie habe kolen daja len e socialnikane biarakhle familienge.

Barikane sijam so sine amen šajdipe te kera barabarbuti, šukrikeraja bašo profesionalizmo so sikavgjen thaj mangaja te ikera thaj dža ponadarig akale barabarbutikeribaja thaj ko avutno berš thaj majlungeste!

Biagoraleste šukrikeraja thaj amare nakhle thaj akanutne volonterenge thaj volonterkenge bašo lengoro ulavdo vakti kole nišankerena ko butikeribe taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne. Šukrikeraja tumenge baši sahani arka, sakana moldinaja tumari barabarbuti, nišankeribe thaj barevileskoro deibe tumaro vakti, energia, džandipa thaj džanlipe odolenge kolen si zaruri taro suporti!

Saikerin

Rezime tar arakhina tari buti taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne ko 2021 berš.....	51
Metodologia baš evidentengoro sistematiziribe	53
E volonterengiri thaj volonterkengiri rolja ki buti taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne.....	53
DIKHIN E ARAKHINENGE THAJ HALJOVIBANGE TARI BUTI TARO SOS TELEFONI.....	54
Čhipote	54
Fundavne informacie e čhipotenge	54
Sahno numero čhipote	54
Čhavengoro numero aso komunikaciakoro kanali	55
Sahno numero čhave thaj terne astarde ko čhipote aso berša thaj poli.....	56
Čhavengoro numero astarde e čhipotencar aso dživdipaskoro maškar	56
Čhipotengoro numero aso etnikano preperibe.....	56
Čhipote aso problemskiri kategoria	57
Lende aktivipa	60
ULAVDE ČHIPOTE KOLA AKHARGJE AVGO DROM JA PALA LUNGEDER VAKTI KO 2021 BERŠ	61
Kinobikinibe manušencar	61
Čhavengoro politikano bilačhoistemalkeribe	62
Problemia onlajn siklanaja.....	63
DŽIPHERDE AKTIVIPA KERDE TARO TIMI TARO SOS TELEFONI BAŠO ČHAVE THAJ TERNE KO VAKTI TARO 2021 BERŠ	63
Kampanja bašo čhavengere hakoja	63
Psihologikani avgo arka e afektirimenge taro barejaga.....	64
Protokoli baši buti tari SOS linia	64
Alo Bušavko	64
Operativakere administrativnikane evidentia bašo SOS telefoni	65
Džipherin kori raporti.....	66
O SOS telefoni bašo čhave thaj terne taro Megjaši	66

Rezime tar arakhina tari buti taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne ko 2021 berš

Thaj akava nakhlo 2021 berš o SOS telefoni butfar erzinela sine. Generalnikani notikerin thaj ko akava beršeskoro raporti si kaj notikerela pe o tikno numero čhave kola kontaktiringje amen thaj odole sebepea zarurime si te kerel pe buti ko kuražideibe e čhavage thaj ternenge te akharen thaj te informirinen pe ja te avazikeren o pagljaripe taro lengere hakoja.

Geljam ponadarig e bukja ko kondicie tari Kovid pandemia dromarkerinaja o akharina thaj nakerindor nisavo čhinavibe ko deibe tar amare izmetia.

O trendi taro džaipe ponadarig avazikeribaja problemia dikhijaba e čhaven tari rig taro mukhle tari prandin jeria thaj o bisajdipe e čhinavibaske taro Centari bašo socialnikane bukja kotirinela palem ko učo avgo than ki kategorija problemia. O evidentia vakerena kaj o phagiba taro čhavigere hakoja ko prandinakere mukljaripe baskere čhipote si jek taro majbare problemia kolencar arakhena pe o čhave thaj lengere familie, a akava sikavela amenge ko fakti kaj si zarurime pošukar thaj pokvalitetno reguliribe o familiakere relacie thaj pobari sama thaj suportari tari rig taro ingerenciale institucie resarinaja te prevenirinen pe o džiperde phagipa taro čhavigere hakoja. Jekajek, astarde si o problemia kola sikavena pe ko deibe o arakhutnipe, sar thaj pokinkeribe alimentacia. Trujal e čhaveskoro hako bašo dikhibe jekhea taro jeria, si amen akharina thaj bašo phangljarde čhaveskere hakoja bašo dikhibe e dženenar tari pobuvli familia (mami, papo, bibi, kako, kakongere thaj bibjengere čhave...). O čelalipe thaj ponadarig si realiteti e čhavige ki Makedonia.

O evidentia taro raporti sikavena kaj but čhave si rizikoja taro čelalipe kolea asarikerela pe ko lengoro optimalnikano psiho-fizikano zuraribe. O badanikano džezakeribe sa panda dominirinela sar terbijatideibaskoro čhani e čhavige bimensale bašo psihologikano izi so mukela upro čhave sahne dživdipaske. Te phene bidikhlo ki relacia e avere formencar čelalipe, o emocionalnikano čelalipe ovela butfar thaj si jekajek darutno sar thaj o aver forme. O spektari emocionalnikano bilačhoistemalkeribe si buvlo, a ovela kana e čhaveske na arakhela pe šukar, na motivirinela pe o zuraribe, na dikhela pe lačeste, ignoririnela pe, zorjarela pe, džezakerela pe, mamujkerela pet e pašakerel pe avere manušencar taro leskoro trujalutnipe... Jekajek, o emocionalnikano bilačhoistemalkeribe si thaj kana o čhavo si tazdivi taro fizikano ja aver čhani čelalipe. Ko akava beršeskoro raporti nane cidljardo thaj e čhavigoro seksualnikano bilačhoistemalkeribe.

E čhavigere dživdipaskere perspektive ki Makedonia si interesime sebepi o čorolipaskoro isipe. Baro numero čhave pumare familiencar dživdinena ko dibi tar egzistencia ko so lengere čhavorikane hakoja si serioznikane teli dar. Kana keraja lafi baš esencialnikane zaruria keraja lafi bašo ovibe ko biadekvatnikane kondicie bašo dživdipe kola mamujkerena o optimalnikano

barjovibe thaj zuraribe ko čhave. O čorolipe zijankerela e čhaven thaj e negativnikane efektencar upri lengere familie odolea so e čhavage na dela pe zarurime sama tari jeriengiri rig kola si zorjarde te keren buti nekobor bukja, o čhave čhivljarena pe ko mangipe devleske thaj barjarela pe o šajdipe te oven viktimia taro majphare forme bilačhoistemalkeribe.

E mentalnikane sastipaskoro ikeribe si jekajek džanlo sar e barenge, agjaar thaj e čhavage. O prandinakere mukhljaribaskere čhipote thaj bihaljoviba maškar e čhavengere jeria si ko majbaro numero sebepi bašo čhavengoro bimudripe thaj dar. Jekajek, o bimudripe ko čhave šaj te sikavel pe thajs ar rezultati taro bare iraniba ko lengoro dživdipe, sar thanakeribe ko nevo kher, dživdipe salde jekje jeria, nevi sikljovni t.a.

Metodologia baš evidentengoro sistematiziribe

I metodologia baši čipotengoro sistematiziribe saikerela pe taro notikeribe sakova kontakti (akharin) sar jek čipotata dikhindor i fundavni struktura taro pervazi taro nahtarael kategorije thaj telikategorije hazrikerdi tari globalnikani drakhin taro SOS linie Child helpline International kaskiri dženi si i Avgo čhavengiri ambasada ko sumnal Megjaši taro 2004 berš.

E pervazeskiriri struktura saikerela pe taro:

- Fundavne kategorije evidentia kola si phanle e kontekstea tari čipotata, numa nane phanle e sebebencar baš akharibe: berša, dživdipaskiri situacia, vulnerabilnikane grupe, relacie, problemeskiri lokacia, regioni, akharutne, kontaktiribaskoro čhani.
- Štar teme kola si phanle e akharibaskere sebebencar (ruminkeribe, sastipe, socialnokano šukarhali thaj aver) 11 kategorienkar thanakerde lende thaj telikategorienkar sakolate taro kategorije.

E volonterengiri thaj volonterkengiri rolja ki buti taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne

O volonteria thaj o volonterke sakana sine thaj si but džanlo kotor tari buti taro SOS telefoni. Sakova berš regrutirinena pe neve volonteria/volonterke kola lena kontinuirime treningo ko turli teme.

Akava berš ko timi taro SOS than lele Mimoza Kostovska (profesorka), Maria Gjorgjioska (studenti bašo nijami), Klementina Dobrevska (diplomirime psihologo), Aleksandar Mladenoski (studenti baši defektologia), Barlet Bekjiri (studenti palii psihologia),

Maria damovska (studenti pali psihologia) aktivnikane volonteria, ko jek hramovinkergja pe thaj Memorandumi baši barabarbuti e Khedipaja taro studentia baši psihologia „PSIHESKO“ kolestar aktivnikane lele than 25 volonteria ki realizacia tari kampanja bašo čhavengere hakoja.

Akava timi volonteria hazrikerdija nekobor blogoja ko aktuelnikane teme e ternenge resarinaja te pašakera amen dži akaja populacia. Kotor taro volonterke, jekajek, vazdena sine ko akhariba ko vakti taro dežurno oviba ko palikušlukoskere aria ko bukjarne divesa, sar thaj ko vikendia.

DIKHIN E ARAKHINENGE THAJ HALJOVIBANGE TARI BUTI TARO SOS TELEFONI

Čhipote

Teli čhipota haljovela pe sakoja kerdi komunikacia. Sakone ja phentuke sakone čhipotake i komunikacia džala sine pobute realizirime lafikeribancar sa dži manglo problemeskoro činavibe baši koleste si kerdo o kontakti.

E čhavengoro thaj ternengoro poleskoro definiribe kolencar si phanle o čhipote

Aso o pervazi, sakana kana šaj sa o evidentia hurdjarena pe thaj analizirinena pe aso poli, durust sakova sahno numero čhipote analizirinela pe aso poli e čhaveskoro ja terne manuškoro so si phanlo e čhipotaja.

Murša: Čhave ja terne kola avguneste identifikuinena pe sar murša.

Džuvlja: Čhave ja terne kola avguneste identifikuinena pe sar džuvlja.

Bidefinirime: Čhave ja terne kola avguneste na identifikuinena pe sar murša ja džuvlja.

Bipendžardo: Čhave ja terne kaskoro poli našti te identifikui nel pe taro turli sebebja.

Fundavne informacie e čhipotenge

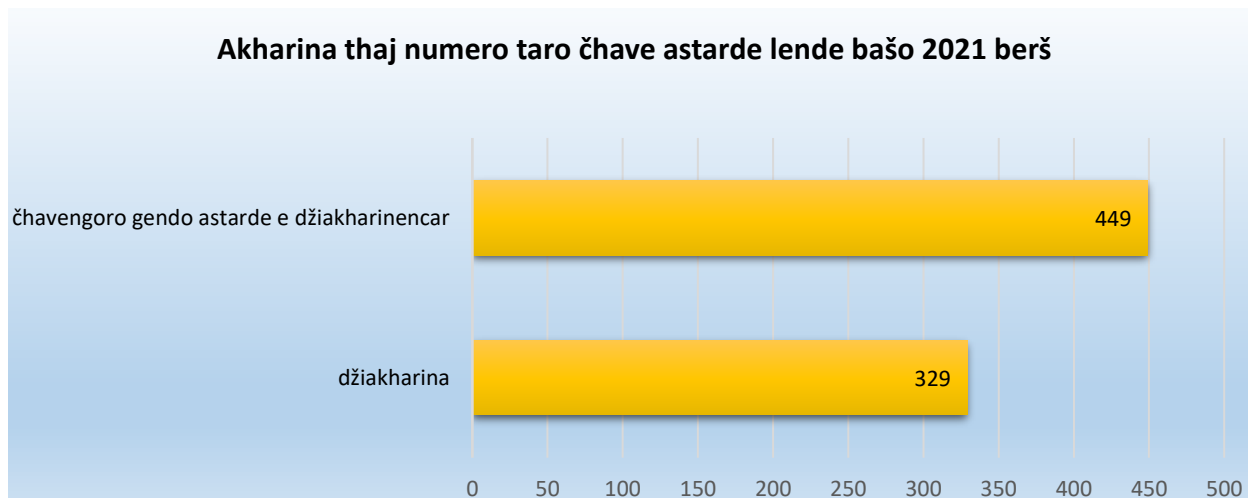
Ko akava kotor dendi si sikavin taro fundavne demografikane evidentia e čhipotenge saikerindor o numero taro lende akharina thaj o numero čhave kola sine astarde akale akharinende, pal odova o berša thaj o poli taro čhave kolencar si phanle o akharina, sar thaj o etnikano preperibe taro čhave astarde ko čhipote. Ko akava kotor, jekajek si saikerdi thaj i sikavin taro čhani koleste leljam o akharina – ko administrativnikano telefoni, ki Fejsbuk rig taro SOS telefoni ja ko Megjaši, poštaja ja direktnikane avibaja ko thana taro Megjaši (ko šuru taro mart 2020 b sine ande o napia

baš arakhibe taro KOVID 19 taro kana i kancelaria taro Megjaši fizikane sine thaj čahili phanli klientenge dži agor taro 2021 berš).

Sahno numero čhipote

Ko vakti taro 2021 berš agorutno e 20 dekemvrija, lende si sahno **329** čhipote kolencar džipherdeste si kerde **473** lafikeriba. O sahno numero čhave thaj terne kola si astarde e čhipotencar si **449**. Ki komparacia e nakhle beršea, o numero taro čhipote si barjardo baš upri 30%.

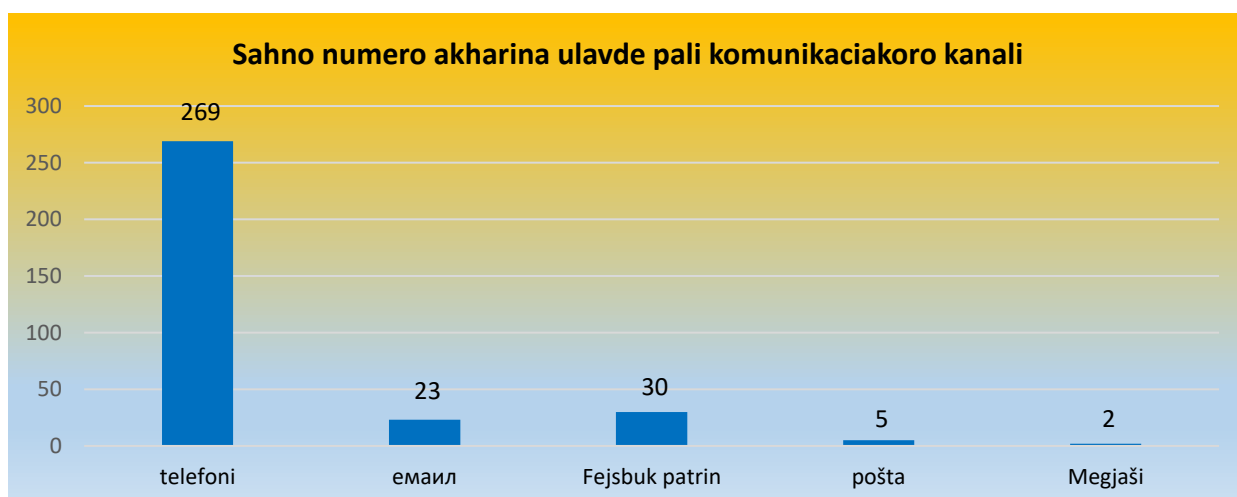
Grafikoni 1: Numero čhipote thaj numero astarde čhave lende

Čhavengoro numero aso komunikaciakoro kanali

Akale dešudujmasekongere periodeste i komunikacia e akharutnencar ko majbaro numero sine kerdi ko administrativnikano (fiksno) ja mobilnikano numero tari Čhavengiri ambasada Megjaši durust lende si **269** akharina ko jek tar akala numeroja. E-poštaja akale periodeste lende si **23** akharina, **30** akharina si lende ki FB patrin, **5** akharina si lende poštaja thaj **2** akharina si dende plesutneste ko thana taro Megjaši.

Grafikoni 2: Čhipote aso komunikaciakoro kanali

Sahno numero čhave thaj terne astarde ko čhipote aso berša thaj poli

O akharina bašo raportideibaskoro 2021 berš si phanle problemencar kolencar sine astarde **198** murša, **176** džuvljane čhave, a baši **75** čhave o poli si bipendžardo.

I avutni tabela dela sikavin bašo čhavengoro thanakeribe kolencar si phanle o čhipote aso berša thaj poli thaj šaj te dikhel pe kaj majbut tar akharina kolencar si astarde murša si maškar 10 thaj 12 berš, džikote majbut tar akharina kolende si astarde o džuvljane čhave si maškar 13 thaj 15 berš. Dikhlo sahno aso beršeskiri grupa majbut tar akharina si phanle čhavencar taro 10 dži 12 berša pal odova taro 13 dži 15 thaj ko trinto than pali butfaripe e akharinengoro si bašo čhave taro 7 dži 9 berš.

Tabela 1: Čhave/terne kolencar si phanli i čhipota aso beršeskiri grupa ulavde palo poli

Berša	Murša	Džuvlja	Bidefinirime	Bipendžardo	Sahno pali berša
00 - 03	20	27	0	1	48
04 – 06	29	23	0	0	52
07 – 09	30	29	0	1	60
10 – 12	45	21	0	2	68
13 – 15	27	33	0	2	62
16 – 17	17	18	0	0	35
18 – 25	7	4	0	5	16
25 +	2	1	0	0	3
Bipendžardo	21	20	0	64	105
Sahno palo poli	198	176	0	75	449

Čhavengoro numero astarde e čhipotencar aso dživdipaskoro maškar

Aso dživdipaskoro maškar tar akharutne, sar so dikhela pe ki **tabela 2** potele, majbaro numero taro čhave ja **390** dživdinena ko urbanikano maškar, **28** čhave si astarde akharinencar tar akharutne kola dživdinena ko ruralnikani maškar, bipendžardo si o dživdipaskoro maškar taro **31** čhave kola si astarde e akharinencar.

E akharutnengoro numero taro ruralnikane maškara, sar thaj ko anglederutne berša ačhola but tikno ki komparacia e numeroja akharutne tar urbanikane maškar.

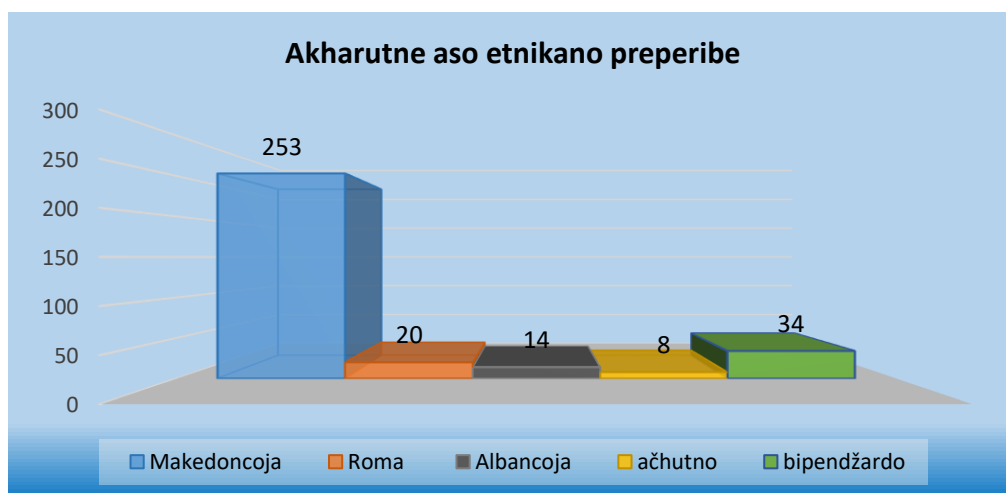
Tabela 2: Čhave/terne kolencar si phanli i akharin aso dživdipaskoro maškar – urbanikano thaj ruralnikano ulavdo palo poli

	Murša	Džuvlja	Bidefinirime	Bipendžardo	Sahno palo maškar
Urbanikani	178	163	0	49	390
Ruralnikano	10	6	0	12	28
Bipendžardo	10	7	0	14	31
Sahno palo poli	198	176	0	75	449

Čhipotengoro numero aso etnikano preperibe

Phanlo e akharutnengere etnikane preperibaja, sar so dikhela pe taro grafikoni, **253** taro sahno numero akharutne si Makedoncoja, džikote **20** si Roma, a **14** tar akharutne si tar albanikano etnikano preperibe. Salde **8** taro kontaktia (akhariba) si tar ačhutne(etnikane grupe) thaj bašo **34** si bipendžardo o etnikano preperibe.

Grafikoni 3: Akharutnengiri etnikani struktura

Čhipote aso problemeskiri kategoria

Phanlo e sebecencar baši kolende si kerdo o kontakti (akharin), notikeraja kaj si astarde sa o štar teme – familiakere relacie, čelalipe, resaripe thaj mentalnikano sastipe, a ko pohari čhipote thaj aver sebecia baš akharin.

Ko pervazia tar avgo tema, o čhipote si phanle problemencar thaj phagljaripeja o hakoja kola preperena ki kategoria familiakere relacie.

Ko pervazia tari dujto tema – čelalipe, pobaro numero taro čhipote si phanle problemencar tari kategoria mentalnikano/emocionalniano čelalipe, fizikano čelalipe thaj biarakhibe.

Ki trinto tema – resaribe si astardo pobut kategorie problemia thaj odova resibe dži edukacia, fundavne (esencialnikane)

zaruria kola nane ko resibe e čhavage thaj problemia resibaja dži sastipaskoro arakhibe, bišajdipe te lel pe zarurime medicinakiri arka, zarurime sastipaskoro arakhibe.

Potele si dendi grafikani sikvin taro majbutfar ovipaskere kategorie problemia sebeci kola akhargje pe o istemalkerutne ko SOS telefoni, a pal odova thaj majdetalnikani sikavin taro haljovina. Sar so šaj te dikhel pe taro grafikoni, majbutfar isipaskoro sebeci baš akharibe si problemi kova si phanlo e familiakere relaciencar (34% taro sa o kontaktia), pal odova čelalipe (28%), resaribe (18%), pa mentalnikano sastipe (13%). Potiken isipaja lena than thaj o kategorie problemia phanle e sikljovnjaja (5%) thaj fizikane sastipaja (2%).

Grafikoni 4: Kategorije problema avazikerde ko čipote

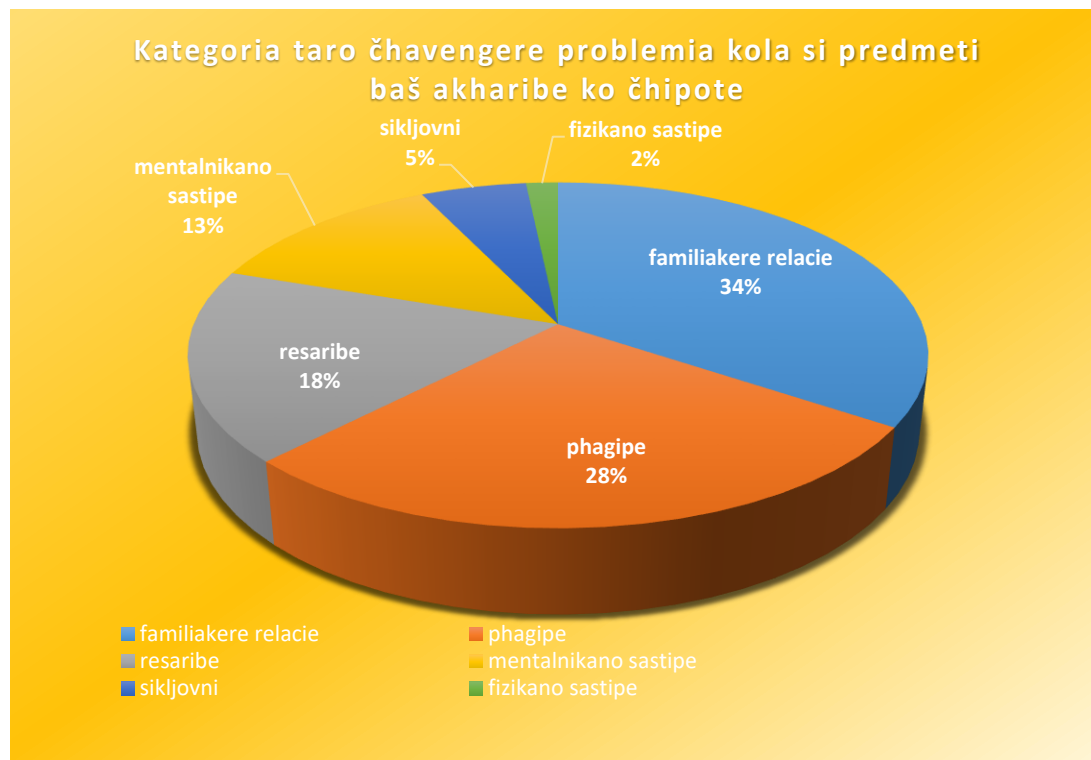

Tabela 3: Sahno numero taro čhave/terne astarde pali problemeskere kategorije bašo periodi taro januari dži dekemvri 2021

Problemskiri kategorija	Sahno
Familiakere relacie	207
Phagipe	168
Resaribe	108
Mentalnikano sastipe	76
Sikljovni	33
Diskriminacia thaj ekskluzia	15
Našalde čhave	13
Fizikano sastipe	10
Seksualipe	4
Sahno	634

Ko baro kotor tar akharina avazikerena pe pobut taro jek problemi kolea o numero taro astarde čhave pali problemeskiri kategorija si pobaro taro numero taro čhave kola si astarde ko čipote.

- **FAMILIAKERE RELACIE – 34 %**

Majbaro numero taro čhave, duri **207 ja 34%** si astarde e akharinencar kola si phanle e problemea taro phagipe taro čhaveskoro hako ko prandinakere mukhljaribaskere čhipote thaj bisajdipe o činavibe taro centria baši socialnikani buti, pali funda dikhibe e čhaveskoro e avere jerija kova nane arakhutno.

Akava si alarmantno numero thaj sikavela amenge kaj si zaruri te keren pe džipherde napia thaj edukacia e jeringe ko lengoro ulavibe. Zaruri si te del pe lenge pobari sama thaj džangavibe bašo zijani so kerena lenere konfliktno maškarpumare komunikacija, ko so na kerena esapi bašo čhaveskoro zaruri, naturakoro zaruri so si leste te mangel e soduje jerien jekajek; sa so ka mamujkerel pe leske ko drom kori realiziribe tar odova zaruri kerela baro zijani e čhaveske.

- **PHAGIPE – 28 %**

168 čhave sine viktimia taro phagipe ko turli forme, so astarela **28%** taro sahno numero čhave kola sine astarde e akharinencar baši raportideibaskoro 2021 berš. Akala akharina si phanle pobute čhanencar phagipe:

- maškar jekajekberšalengoro čelalipe (buling) – astarde **5** čhave;
- baš ekonomikani eksploatacia si amen avazikerin bašo **5** čhipote;
- mentalnikano/emocionalnikano čelalpe si bašo **35** čhave;
- bišukar dikhibe (biarakhibe) – **19** čhave;
- seksualnikano bilačhoistemalkeribe ko internet – **3** čhipote;
- fizikano čelalipe - **62**
- seksualnikano čelalipe - **8**
- čhavo taro tikneberšali prandin - **5**
- bidefinirime aver - **26***

* politikano bilačhoistemalkeribe 16, phagipe taro siakvibe ko publik 6, atako taro phirutno džukel 2, daravkerina palo dživdipe 2

- **RESARIBE – 18 %**

Baro si o numero taro čhave, sahno **108** kola si astarde ko akharina bašo phagipe o hako bašo resaribe thaj si phanle e problemencar e:

- resibe dži edukacia – **30** čhave;
- esencialnikane zaruria – fundavne zaruria kola nane resarde **37** čhavage;
- problema resibaja dži sastipaskoro arakhibe, bišajdipe te lel pe zarurime medicinakiri arka, zarurime sastipaskoro arakhibe – avazikerde si **18** čhave esavke problemea;
- kontaktia phanle problemencar resibaja dži nijamale izmetia – nasijatia, zaruri taro nijamalo reprezentirije si phanlo **7** čhavencar;
- izmetia bašo mentalnikano sastipe si phanle **3** čhavencar
- kontaktia phanle problemencar bašo resibe dži turli socialnikane ja ekonomikane izmetia thaj arka – o numero taro čhave kola si astarde e akharinencar si **6**; thaj
- bidefinirime, aver - **7***.

* Bileibe ko čhavengoro kher sebepi nanipe vakcinengoro kartoni

- **MENTALNIKANO SASTIPE – 13 %**

*Potikno si o procenti taro čhave – 13 % (59 čhave) kola si astarde **emocionalnikane biraatlukoja**. O emocionalnikano biraatluko si phanlo e holjaja ja frustraciaja savi si džovapi ko pobut turli sebestia baši kolende sine kerdo o kontakti. I holi si emocia savi saikerela zorali emocia bašo bičalipe thaj biamalipe kerdo taro diso realnikano ja birealnikano. I frustracia si emociakoro džovapi ko bičalipe so šaj te sikavel pe kana neko ka arakhel zor kori resarkeribe nesavi resarin.*

Majbutfar sebestia baš esavko psihologikano hali ko čhave ko čhipote so leljam si i relacia e jeriencar so ikljola taro prandinakoro mukibe; o bihaljovibe taro jeria bašo dikhibe, keribe kontaktia thaj arakhiba jekhe jeriskoro e čhavea ja čhavencar pala ko prandinakoro mukibe thaj deibe o arakhutnipe jekheske taro jeria.

AVER PROBLEMA

Maškar o kategorie problema kola si phanle potikne numeroja čhave astarde ko akharina si akala: sikljovni – 33 čhave, diskriminacia thaj socialnikano cidljaribe – 15 čhave, fizikano sastipe – 10 čhave, našalde čhave – 13, seksualipe - 4.

Lende aktivipa

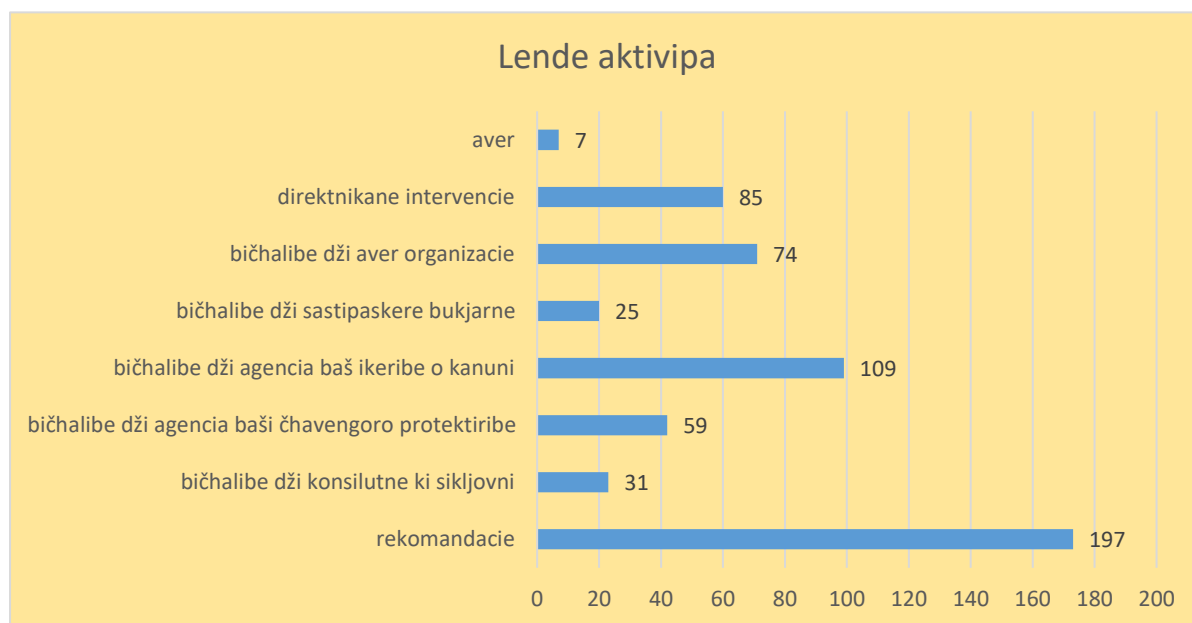
Akale 12-masekongere periodeste ko majbaro numero sine lende intervencie bašo deibe direktnikani arka ja suporti ko čhipote kolende si astarde **85** čhave. Trujal i direktnikani arka dende si thaj rekomandacie taro čhipote kola si phanle **197** čhavencar thaj ternencar, dende si informacie bašo kontakti e adekvatno instituciasar ko čhipote kote si astarde **115** čhave, pal odova čhipote kolende si astarde **74** čhave ja terne bičhalde sine dži aver organizacie ja institucie džikote čhipote kola astarena **109** čhave si bičhalde dži agencie/institucie ingerenciasa baš ikeribe o kanuni. Majbutfar, o čhipote sine bičhalde dži akala izmetia thaj institucie ko athinalipe taro problemi koleske akhargje:

- *dži strukakere izmetia ki sikljovni;*
- *ki agencia (institucia) bašo čhavengoro protektiribe ki phuv;*
- *dži turli sastipaskere bukjarne, fundavni praksa, psihologoja/psihiatra thaj*
- *bičhalina dži izmetia baši sigutne čhipote.*

Ko vakti taro čhipotibe thaj deibe suporti e čhavege, o timi taro SOS telefoni butfar kerela sine barabarbuti e centrencar baši socialnikani buti taro Skopje thaj tar aver dizja, e Sektorea baš androne bukja, e sikljovnencar, e Khedipaja taro terne nijamaria, e Koaliciaja baši nijamalo adalatibe thaj avere kerutnencar thaj organizaciencar sebestia deibe pašutni thaj kamijabali barabarbuti sebestia deibe pošukar thaj poefikasno suporti e akharutnenge. Ko vakti tar akava berš geli ponadarig i pašutni thaj kamijabali barabarbuti e skopjeskere Centarea baši socialnikani buti thaj lengere Intervenciakere timea ko pobut drama. Akharina kola sine phanle e čelalipaja upro čhave, jeriengoro našukar arakhibe, načhipotibe aso dendo činavibe bašo dikhibe e jerija pala ko prandinakoro mukibe, si kotor taro kamijabale egzemploja baši kolende

barabar e Centarea kamijabikergjam te pošukarkera o ikeribe ko čačipe o hakoja taro pobut čhave.

Grafikoni 5: Lende aktivipa

ULAVDE ČHIPOTE KOLA AKHARGJE AVGO DROM JA PALA LUNGEDER VAKTI KO 2021 BERŠ

Akale kotoreste dikhaja o čhipote kola nane sakodiveskere ki lingeberšeskiri praksa taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne thajs ar esavke ulavaja len sar ulavde studie tari čhipota. Anavjale, kerela pe lafi bašo trin kategorije čhipote so akhargje avgo drom ja pala ko lungeder vakti ko SOS telefoni. Bizo te khuva ko sebestia soske sikavdile baš akava berš, bašo so si amenge zaruri aulavdo rodjaribe thaj analiza, prezentirinja len ko lungipe.

Kinobikinibe manušencar

Bisakodiveskiri sikavin kola so ulavaja ola sar ulavdi čhipota ko beršeskoro raporti bašo 2021 berš si o akharina bašo kinobikinibe tikneberšale čhavencar, sar thaj čoribe thaj mangipa čoribaske čhaven so notikergja pe ko periodi avgust-septemvri. Mangaja te lipara kaj akava čhani akharina lungeder vakti na sine avazikerde ko izmeti, ulavdeste si notikerdo so sikavdile ko harno vakteskoro periodi, poharno taro jek masek thaj odova ko agor tar avgust thaj šuru taro septemvri

miškibe si sebesti akale čhipotenge, palem gndinaja kaj si rekomandime o ingerenciale institucije samaleste te dikhen thaj dikhljaren jek faktori kova šaj te kerel asari ja kerela asari ko barjaribe taro bilegalnikane aktivipa.

Kerela pe lafi bašo nekobor akharina avazikerde ko periodi taro deš divesa. I čhavengiri ambasada Megjaši ko sa o čhipote sigate interveniringja dži ingerenciale institucije te vazden čhipota thaj akcia bašo čhavengoro protektribe.

kana si amen barjardo bukjarnengoro miškibe kola iranena pe thaj džana ko jabandžiluko sar thaj istemalkeribe nilajeskere dajanipa ki raštra thaj avrijal latar. Bi iradaja te sugeririna ja prejudicirina kaj i migracia durust o andruno thaj avruno kinobikinibe, čoribe pokindipaja bašo čhavo, nekobor mangipa bašo bikinibe čhave pal angleder phanolafi e jerienar ko so sine kerde strategie te prandinel pe o čhavo thaj te den pe love e jerienge. Jekajek manglja pe thaj o jeria te len finansiakoro kjari taro čhave ko turli funde. Salde jek egzemplo baš ilustracia o kompleksno ovibe thaj problemeskoro serioznikano ovibe, bizo te liparen pe o plesutne evidentia kola šaj te pučaren o identiteti tar astarutne riga, daja ko lungipe:

Ko jek tar akharina kerela sine pe lafi bašo našaldo čhavo kova 8 dive na irangja pe khere. I daj probingja nekozom droma te iranel e čhave, numa pal amari intervencia dži ingerenciale institucie o čhavo o tajsarutno dive sine arakhlo thaj irame khere. Ki koordinacia lengere nijamale reprezentea sine dikhljardo kaj kerela pe lafi baši čhaveskoro bikinibe ki te šaj jek taro jeria te lel finansiakoro kjari. Ko momenti taro raporteskoro hramovibe, i čhipota si ko nijamalo čhipotibe.

čhavengere hakoja. Avazikerela sine pe o mangipe bašo

Ko akava konteksti, daja godi kaj ko 2008 berš si džidendo nevo

Liparaja kaj akala sine but kompleksna čhipote soske ki jekajek akharin sine pobut došalipaskere aktia thaj phagipe pobut

Dženo 418-g stavi 1 taro Došalipaskoro Kanuni anavkerdo „Kinobikinibe tikneberšale čhavencar“. Bičhalaja apeli dži ingerenciale institucie ulavdeste dži Ministeriumi baš androne bukja te intervenirinen sigate pala ki lendi akharin thaj te rodljaren sa o detalial anglal thaj pala ki čhipota resarinaja te dikhljarel pe čačutno faktikako hali, ponadarutno arakhibe e čhaveskoro, sar thaj maksimalno prevencia baš avutne esavke čhipote.

I čhavengiri ambasada Megjaši si hazri te operacionalizirinel thaj servisirinel o evropakoro numero 116000 bašo našalde čhave ko jekajek vakti e evropakere numeroja bašo čhave 116111. Megjaši si kotor tari nacionalnikani komisija baši mareba mujal kinobikinibe manušencar thaj ilegalnikani migracia/ Teligrupa baši mareba mujal kinobikinibe čhavencar

<http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/>.

Čhavengoro politikano bilačhoistemalkeribe

Taro masek septemvri dži masek noemvri 2021 arakhaja sine amen ko anglalalusaribaskoro thaj alusaribaskoro periodi pferdo politikakere kampanjencar thaj aktivnikane politikane funkcionerencar. Arakhaja sine amen ko situacie butfar te

dži Džijaneskoro nijamiarakhutno. Palem, sar thaj ko nakhle berša, gajljaja konstatirinaja kaj ko kontinuiteti beršencar ovela čhavengoro bilačhoistemalkeribe sebepi politikane bukja – akti so si bimukhlo e Kanunea bašo čhavengoro arakhibe, e Konvencijaja tar OUN bašo čhavengere

arakha tasviria, videa, postia ko socialnikane drakhina pherde čhavengere bilačheistamalkeribaja bašo politikane bukja. Sar organizacia savi reprezentirinela e čhavengere hakoja samaleste dikhjam taj apeliringjam bašo lengoro arakhibe taro politikano bilačhoistemalkeribe publik ko socialnikane drakhina, durust ki amari Fejsbuk rig, numa taj anglihraminencar

nijamia taj e Deklaraciaja bašo čhaveskoro arakhibe tari politikani manipulacia taj bilačhoistemalkeribe. Baš odoleske, akharaja sa o relevantna faktoria ki raštra te protektirinen e čhaven taj ko avgo than te čhiven e čhaveskoro interesi taj šukaripe.

Problemia onlajn siklanaja

E šuruja taro sikljovibaskoro 2021/2022 ko kondicie tari Kovid-19 pandemia, o čhave sikljona sine kombinirime siklanaja, fizikane leibaja than sar taj onlajn, pa agjaar arakhle pe bute bukjenar taj problemencar. Pharipa ko kotor e siklanakoro transformiribe fizikane leibaja than ki onlajn, sar rezultati taro nekole čhaveskoro ja

leskere jeriskoro nasvalo ovibe kolea sine zaruri te lel pe adekvatno medicinakoro atesti taj te sikavel pe ki te šaj o čhavo te šurarel onlajn e siklanaja, problemia e internet konekciaja khere, problemia e internet konekciaja ki sikljovni tari rig taro sikavne, peribe tari platforma Microsoft Teams, bisteribe pasvordia ko profilia, kišlo šunibe i siklana t.a.

DŽIPHERDE AKTIVIPA KERDE TARO TIMI TARO SOS TELEFONI BAŠO ČHAVE THAJ TERNE KO VAKTI TARO 2021 BERŠ

Kampanja bašo čhavengere hakoja

I čhavengiri ambasada Megjaši ko vakti taro 2021 berš kergja kampanja ko fundavne sikljovne bašo čhavengere hakoja savi lungingja taro mart dži dekemvri. E kampanjakiri resarin sine e čhavengoro pendžarkeribe pumare hakoncar, kobor lendar džanena taj haljovena so ola čače džanlinena, sar taj ulavibe o SOS numero čhavenge taj ternenge. I kampanja realiziringja pe onlajn bukjarnekamrencar ki platforma Zum interaktivnikane leibaja than taro čhave dikhindor tasviria taj videoja. O bukjarnekamre sine ikerde tari rig taro volonteria/ke taro SOS telefoni bašo čhave taj terne, sar taj volonteria/ke taro „Psihesko“. Džipherdeste o jekajek volonteria taj volonterke lele than ko aktivipe bašo hramovibe tekstia kola ka oven publikuime ki nevikerdi veb patrin „Alo Bušavko“. I nevi veb patrin „Alo Bušavko“ ka šajdakerel džipherde kanalia baši komunikacia e čhavencar taj ternencar taj ka del taj saikerina kola ka šaj te oven tar inetresi e terne populaciake, numa taj e jeringe taj sikavne kadareske.

Ko vakti taro sahno berš sijam sine phravde baši barabarbuti thaj ko maškarune sikljovne. Ki MSDS Brakja Miladinovci – Skopje realiziringjam dujearengiri interaktivnikani onlajn bukjarnikamra ki tema sajber čelalipe kolate o maškarunesikle sine informirime bašo forme tar akava čhani čelalipe, sar te arakhen pes, numa thaj leskoro majadekvatno avazikeribe.

Psihologikani avgo arka e afektirimege taro barejaga

Ko masek avgust kana Makedonia sine ko krizakoro hali aktivnikane barejagencar phentuke ki sahani teritoria, o Megjaši ki barabarbuti e KSP Psihesko lelja than ko takatime servisi e čhavenge thaj lengere familienge sar thaj avere afektirime dženenge ko jagale thana kola ko telefoneskere numeroja ka šaj te akharen psihologikani avgo arka. Sine aktivna šov telefoneskere numeroja, 24 aria ko periodi tar epta divesa.

Protokoli baši buti tari SOS linia

Bašo barjaribe o efikasnikano ovibe taro butikeribe taro SOS telefoni bašo terne thaj čhave, a motivirime taro sakodiveskoro konfrontiribe pučibancar, dilemencar thaj problemencar tar amare istemalkerutne, dikhljam kaj si zaruri taro hazrikeribe protokoli baši buti. I saikerin thaj i resarin tar akava protokoli si e istemalkerutnenge tar amare izmetia te sikava sar keraja buti thaj kola si amare šajdipa te da suporti thaj te butikera. O protokoli si kerdo taro timi taro SOS thaj si leljardo taro menadžmenti tari Čhavengiri ambasada Megjaši. Sahno ka ovel ko resibe thaj ki veb patrin „Alo Bušavko“.

Alo Bušavko

Ko vakti taro butikeribe, sar thaj o kerdo detalnikano rodljaribe bašo stavia taro čhave thaj terne bašo SOS telefoni taro Megjaši, sikavgja pe zaruri te kerel pe nevo komunikaciakoro kanali (pobut bašo rodljaribe šaj te dikhe ko akava linko: <http://www.childrensembassy.org.mk/istranzuvanje-za-vebsajt.nspj>), so ka šajdakerel pobaro resibe thaj šajdipe te pašakera amen panda pobut dži ko čhave. Ko periodi semptemvri-dekemvri 2021 intenzivnikane kergja pe buti ko hazrikeribe tari veb patrin akhardi „Alo Bušavko“. I jekajek ka arakhen la amare istemalkerutne taro januari 2022 berš.

I tehnologija iranela o čhani koleste kerena pe o komunikacie. Odothar, dikhindor e tehnologiakoro zuraribe thaj e šajdipangoro so dela len baši polkhi thaj posigutni komunikacia, kergjam i nevi veb patrin – salde jekhe klikoja taro čhave, terne, numa thaj bare ola ša ka šaj te resen dži amende, a amen dži lende. Ki patrin trujal komunikaciakere šajdipa ka den pe thaj turli benefita informacie bašo majfrekventna pučiba ja pučiba kola si taro džanlipe thaj interesi e poternenge, numa thaj e pobarengere, dromarina thaj džovapia...O tekstia ka oven grupirime bašo štar resarinakere grupe: čhave dži 12 berš, tinejdžeria taro 13 dži 18 berš, jeria, arakhutne thaj sikavne thaj strukakere izmetia.

Operativakere administrativnikane evidentia bašo SOS telefoni

Anav tari linia baš arka: SOS – telefoni bašo čhave thaj terne

Adresa: ul.Kosta Novakovikj num.22A Skopje

Bukjako region: Makedonia

Bukjarno vakti tari SOS linia: sakova bukjarno dive taro 08:00 dži 16:00 o ari, 24/7 dežurna oviba ko palikušlukoskere aria ko bukjarne thaj bibukjarne divesa

E-mail kontaktia: sos@childrensembassy.org.mk, alobushavko@childrensembassy.org.mk

Veb patrin: www.childrensembassy.org.mk и <https://alobushavko.mk/>

Fejsbuk: AloBushavko / СОС линија за деца и млади – <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

Kontakt telefonia tari SOS linia: +389 (0)70 390 632 ja/thaj +389 (0)2 2465 316

Statusi taro tromalipe taro liniakoro pokinibe: o mobilnikano telefoni nane bilovengoro, nane amen suporti bašo bilovengoro maškardžijaneskoro numero taro SOS linie bašo čhave 116 111

O SOS telefoni bašo čhave thaj terne taro Megjaši

O SOS telefoni bašo čhave thaj terne funkcionirinela 28 berša, taro oktombri 1993 berš. Ko vakti taro sa akala berša dži 2021 berš, arakhli si nesavi arka ja/thaj nasilati bašo 21 716 avazikerde čhipote.

➤ **SOSKE SI ZARURI O SOS TELEFONI BAŠO ČHAVE THAJ TERNE?**

Sarine odola kola dajanena pe bašo čhavengoro šukar hali, bašo lengere hakoja, kola mangena te sikaven o bilačheistamalkeriba, našukar dikhibe, čelalipe, čorolipe thaj eksploatacia, akharena o SOS telefoni, amen šunaja len thaj sakana kana si zaruri apelirinaja thaj ko publik baši minsakoro vazdibe bašo disavo pučibe. O evidentia lende ko SOS telefoni sitematizirinaja thaj analizirinaja thaj čhivaja ko forme taro beršeskoro raporti. Akala analize ko raportia istemalkeraja baš informiribe thaj asarikeribe upro phiravutne taro politike thaj decizie, a barabar amare barabarbukjarnencar dikhaja te da aver forma e čhavengere dživdipange kori pošukar.

I resarin taro SOS telefoni bašo čhave thaj terne si te šajdakerel ulavibe informacie thaj suporti bašo nesavo phagljardo čhaveskoro hako, arka ko reprezentiribe thaj lobiribe, promoviribe e čhaveskere hakoja thaj promocio tari SOS linia sar mediumi baši čhavengiri arka. Ko vakti taro lafikeriba na dena pe hazri činaviba taro problemia soske nane univerzalnike činaviba, numa lafikerela pe bašo šajdutne alternative bašo problemeskoro činavibe koleske akhargje amen.

➤ **BUKJAKERE PRINCIPIA TARO SOS TELEFONI**

I buti taro SOS telefoni si zoraleste fundime ko principia tari Konvencia tar OUN bašo čhaveskere hakoja kola sikavena e čhavengere hakoja ko privatnipe thaj arakhibe tari phagin. Ko odova, o principia taro garavdipe thaj anonimno ovibe si ki bukjakiri funda. Evidentia baš akharutne thaj gajlime čhave bičhalena pe ko ingerenciale institucie salde džikobor odova vakerela e problemeskoro serioznikano ovibe.

Bukjakere principia:

9. E čhaveskoro majšukar interesi – sakana ko avgo than čhivela pe e čhaveskoro interesi, baši sakoja konkretno situacia kerela pe notikerin bašo čhaveskoro majšukar interesi
10. Garavdipe – o evidentia kola lena pe taro džene kola akhargje si taro garavdipaskoro karakteri thaj nane ko isipe e publikoske, istemalkerena pe salde bašo statistikane evidentia ja analize
11. Resibe – Alo Bušavko – telefoneskere numeroja thaj aver komunikaciakere kanalia (čet, email) si ko resibe 24/7
12. Anonimno ovibe – o džene kola akharena thaj o konsilutne si len hakoja te ačhon anonimna

KO TERGIOLA PALA KO SOS TELEFONI?

O strukakoro timi tari SOS linia si saikerdo taro pedagogoja, psihologoja, socialnikane bukjarne, nijamaria thaj volonteria/volonterke tar akala profilia. Ulavdo than ko butikeribe taro SOS telefoni si e volonteren/volonterken.

KASAR KERELA BARABARBUTI O SOS TELEFONI?

Ko vakti taro po butikeribe o SOS telefoni bašo čhave thaj terne kerela barabarbuti pobute kerutnencar – ingerenciale institucie, aver biradžakere institucie kola butikerena ki umal taro čhavengere hakoja ja ko nesavo čhani si afektirime e čhavengere hakoja, sar thaj individualnikane profesionalcoja. Ko athinalipe taro problemeskoro čhani bašo koleste akharena amen thaj ko athinalipe taro čhavengere hakongoro phagipe, o izmetia čhipotinena paralelnikane thaj hramome vakeribaja dži ingerenciale institucie, dikhela o čhipotiba kolen leljarena akala institucie phanle e čhipotaja thaj reagirinela džikobor halili kaj na čhipotinena ko čhavengoro majšukar interesi.

O SOS telefoni taro Megjaši si kotor tari globalnikani drakhin taro SOS linie Child helpline International (CHI), maškardžijaneskiri drakhinali organizacia savi si pendžardi tar Evropakiri komisia, o Generalnikano direktorati bašo nijami, sar strategikano partneri ko roljakoro zorarkeribe taro čhavengere SOS linie ki Evropa. Akaja globalnikani drakhin si angigardi thaj ko sumnaleskoro nivelu thaj si džanle roljaja ko pošukarkeribe e čhavengere hakongere ikeribaske ko čačipe bazirime ko realnikane evidencia.

31.12.2021 berš, Skopje

YILLIK RAPORU

ALO BUŞAVKO Çocuklar ve gençler için SOS telefonu

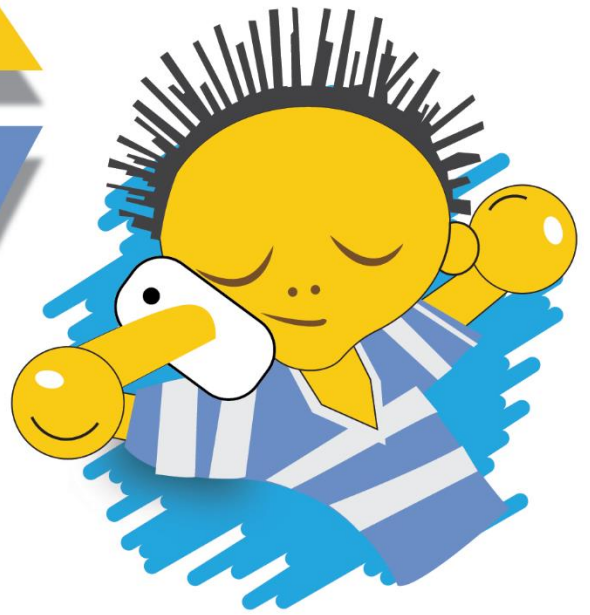
2021

 alobushavko@childresembassy.org.mk

 <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

 <https://alobushavko.mk/>

 [alobushavko](https://www.instagram.com/alobushavko)

YILLIK RAPORU

2021 YILI

ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN SOS TELEFONU

DÜNYANIN İLK ÇOCUK ELÇİLİĞİ MEGAŞI MAKEDONYA CUMHURİYETİ

02 2465 316, 070 390 632
alobushavko@childrensembassy.org.mk
sos@childrensembassy.org.mk
Fb – AloBushavko / СОС линија за деца и млади –
[https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/Alo Bushavko \(@alobushavko\) • Instagram photos
and videos](https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/Alo-Bushavko-(@alobushavko)-Instagram-photos-and-videos)
<https://alobushavko.mk/>
<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Hazırlayan: Yordanka Çerepnalkova –Traykoska, *SOS hat koordinatörü*
Violeta İloska, *SOS hattın psikoloğu*
Yuliya Velkovska, *SOS hattın oeratörü*
Mariya Gorgioska, *SOS hattında gönüllü çalışanı*

Bu rapor, İsveç Hükümeti tarafından mali olarak desteklenmektedir. İçerdiği konulardan tamamen Megaşi sorumludur. İsveç hükümeti ifade edilen görüş ve yorumları paylaşmak zorunda değildir.

Çocuklar ve gençler için SOS hattının çalışmaları hakkında yıllık rapor

Yayıncı:

Dünyanın İlk Çocuk Elçiliği MEGAŞİ - Makedonya Cumhuriyeti

Adres:

Sok. „Kosta Novakovik“ 22a, 1000 Üsküp

Telefon:

+389 2 2 465 316

E-posta:

info@childrensembassy.org.mk

Editör:

m-r Dragi Zmiyanats - Драги Змијанац – Başkan ve Kurucu

Lektör: Marina Geçeska Vasilevska

Üsküp, Aralık 2021 yılı

TEŞEKKÜRLER

Dünyanın İlk Çocuk Elçiliği Megaşi - Makedonya Cumhuriyeti ve SOS çocuklar ve gençler için yardım telefon hattı ekibi, geçen yıl başvuranların endişelerini, ikilemelerini ve sorularını bizimle paylaşarak güven ve destek gösteren herkese teşekkür ederiz.

Sosyal Hizmet Merkezi, özellikle CSR müdahale ekibine, Kamu Denetçiliği Kurumu, Devlet Eğitim Müfettişliği, Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Cumhuriyet Başsavcılığı vb... kurumların profesyonelliği ve işbirliği için bir teşekkür mesajı göndermek borç biliyoruz. Ayrıca yıl boyunca yaptıkları işbirlikleri ile bizleri onurlandıran diğer kuruluşlara da işbirliği ve destekleri için teşekkürü etmek istiyoruz: İlk aile merkezi, HERA, Adil Yargılama Koalisyonu, Genç Avukatlar Derneği vb. Psikoloji bölüm öğrencileri Derneği Psihesko'ya ilkokul

öğrencilerine yönelik çocuk hakları atölyelerini düzenlediği için ve yeni web siteyi Alo Buşavko için metinlerin hazırlanmasına katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Aynı zamanda sosyo – ekonomik sorunları yaşayan ailelere dağıttığımız gıda bağışlarından dolayı Vataşa Fırın'a da teşekkürlerimizi sunuyoruz.

İşbirliği yapma fırsatı bulduğumuz için gurur duyuyoruz, gösterdiğiniz profesyonellik için teşekkür ederiz ve bu işbirliğini önümüzdeki yıla da taşımak isteriz, işbirliğimizi uzun vadeye sürdürmek ve devamını getirmek isteriz!

Çocuklar ve gençler için SOS yardım hattının işletilmesine ayırdıkları zaman için geçmişteki ve şimdiki gönüllü çalışanlarımıza son derece minnettarız. Tüm yardımlarınız için teşekkür ederiz, işbirliğiniz, özveriniz ve zamanınızı, enerjinizi, becerilerinizi ve bilginizi desteğe ihtiyacı olanlara özverili bir şekilde harcadığınız için sonsuz teşekkürlerimizi sunarız !

İçindekiler

Çocuklar ve gençler için SOS yardım hattının 2021'deki çalışmasından elde edilen bulguların özeti	73
Veri sistemleştirme metodolojisi	74
Çocuklar ve gençler için SOS yardım telefon hattın çalışmasında gönüllü çalışanların rolü	74
SOS TELEFONUN ÇALIŞMASINDA ELDE EDİLEN BULGULAR VE BİLGİLERE GENEL BAKIŞ	75
Vakalar	75
Temel vaka bilgileri	75
Toplam vaka sayısı	75
İletişim kanalına göre vaka sayısı	76
Yaşa ve cinsiyete göre vaka kapsamında toplam çocuk ve genç sayısı	77
Yaşam ortamına göre vakaların kapsadığı çocuk sayısı	77
Etnik kökene göre vaka sayısı	78
Sorunun kategorisine göre vakalar	78
Gerçekleşen faaliyetler	81
2021 YILINDA İLK KEZ VEYA UZUN ZAMAN SONRA GÖRÜNEN ÖZEL VAKALAR	82
İnsan ticareti	82
Çocukların siyasi istismarı	83
Uzaktan eğitim ilgili sorunlar	84
SOS TELEFON EKİBİNİN ÇOCUK VE GENÇLER İÇİN 2021 YILINDA YAPTIĞI EK FAALİYETLER	84
Çocuk hakları kampanyası	84
Yangından etkilenenler için psikolojik destek	84
SOS hattın çalışma protokolü	85
Alo Buşavko	85
SOS telefonu için operasyonel yönetim verileri	86
Rapora ek olarak	87
Megaşi'nin çocukları ve gençleri için SOS telefonu	87

Çocuklar ve gençler için SOS yardım hattının 2021'deki çalışmasından elde edilen bulguların özeti

Geçen 2021 yılında da SOS telefon hattı sık sık çaldı. Genel bakışta, bu yıllık raporunda bizimle iletişime geçen az çocuk sayısı dikkate alındı, bu nedenle çocukları ve gençleri bilgilendirmeye, cesaretlendirmeye veya hak ihlallerini bildirmeye teşvik etmek için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Çağruları yönlendirerek ve hizmetlerimizi aksatmadan Covid 19 pandemi koşullar altında çalışmaya devam ederiz.

Boşanmış anne-babaların çocukları ile ilgili sorun bildirimleri devam ediyor ve Sosyal İşler Merkezi'nin kararını ihlal etme sorun kategorisi yine üst sıralarda yer alıyor. Veriler, boşanma sürecinde çocuk haklarının ihlal edilmesi, çocuk ve ailelerinin karşılaştığı en büyük sorunlardan biri olduğunu göstermektedir, bu da çocuk haklarına yönelik ilave ihlalleri önlemek için aile ilişkilerinin daha iyi düzenlenmesine ve yetkili kurumlardan daha fazla ilgi ve desteğine ihtiyaç duyulduğuna işaret etmektedir. Aynı zamanda velayet verilmesi ve nafakanın ödenmesi sırasında da sorunlar yaşanmaktadır. Çocuğun ebeveynlerinden birini görme hakkını ihlal edildiğini, aynı zamanda daha geniş aileden kişileri (büyükanne ve büyükbaba, teyze, amca, kuzenler) görme hakkı da ihlal edildiğine dair bildirimlerimiz var.

Şiddet, ülkemizde çocuklar için ciddi bir gerçek olmaya devam ediyor. Rapordan elde edilen veriler, birçok çocuğun, psiko-fiziksel gelişimlerini etkileyen şiddet riski altında olduğunu göstermektedir. Çocuklar üzerinde ömür boyu iz bırakan fiziksel cezanın psikolojik etkisinden habersiz, çocuk yetiştirmede bu tür ceza (fiziksel ceza) hâlâ mevcuttur.

Diğer şiddet biçim ve türleri görünmezden gelirse de duygusal şiddet çok sık görünmektedir ve diğer şiddet türleri kadar tehlikelidir. Duygusal istismar spektrumu geniştir ve çocuğa yeterince bakılmadığında, gelişmesi teşvik edilmediğinde, ihmal edildiğinde, reddedildiğinde, görmezden gelindiğinde, zorlandığında, cezalandırıldığında, çevresindeki diğer insanlarla iletişime geçmesi engellendiğinde ortaya çıkar. Bir çocuğun fiziksel veya başka bir şiddete tanık olması da duygusal istismardır. Bu yıllık raporu çocukların cinsel istismarını da kapsamıştır.

Ülkedeki çocukların yaşam beklentileri yoksulluğa maruz kaldıklarından dolayı, etkileniyor, birçok çocuk ve ailesi yoksulluk eşliğinde yaşıyor, bu durumda çocuk hakları ciddi şekilde tehlikededir. Temel ihtiyaçlardan bahsettiğimizde, çocukların büyüme ve gelişmesini engelleyen yetersiz yaşam koşullarına maruz kalmaktan bahsediyoruz. Yoksulluk aynı zamanda aileler üzerinde olumsuz etkiler yaratır, birçok iş üzerinde çalışmak zoruna kalan ebeveynler tarafından çocuklara yeterince ilgi gösterilmemesi, çocukların çoğu zaman dilenmeye zorlanması veya itilmesi, istismarın en ağır biçimlerine maruz kalma olasılığı nedeniyle zarar vermektedir.

Birçok iş yapmak zorunda kalan ebeveynler tarafından çocuklara yeterince ilgi gösterilmediği için çocuklar genellikle dilenmeye itilir ve en şiddetli istismar biçimlerinin kurbanı olma olasılığı artar.

Zihinsel sağlığı korumak hem yetişkinler hem de çocuklar için eşit derecede önemlidir. Boşanma davaları ve çocukların ebeveynleri arasındaki anlaşmazlık, çocukların kaygı ve korkuların en yaygın nedenidir. Çocuklarda kaygı, yeni bir eve taşınma, tek ebeveynle yaşama, okul değiştirme vb. gibi yaşamlarında büyük değişikliklerin bir sonucu olarak da ortaya çıkabilir.

Veri sistemleştirme metodolojisi

Vaka sistematizasyon metodolojisi, Megaşı'nın üyesi olduđu uluslararası SOS telefon hatları Child Helpline International tarafından hazırlanan temel kategoriler ve alt kategoriler çerçevesinin temel yapısını takip ederek her birini (raporda) bir vaka olarak kaydetmekten oluşur.

Çerçevenin yapısı şunlardan oluşur:

- Vaka bağlamıyla ilgili olan, ancak başvuranın nedeniyle ilgili olmayan genel veri kategorileri: yaş, yaşam durumu, hassas gruplar, ilişkiler, sorunun yeri, bölge, arayanlar, iletişim yöntemi.
- Arama nedenleriyle ilgili dört konu (tehdit, sağlık, sosyal yardım vb.), içlerinde 11 kategori ve her kategoriye ait olan alt kategoriler.

Çocuklar ve gençler için SOS yardım telefon hattın çalışmasında gönüllü çalışanların rolü

Gönüllü çalışanlar her zaman varolmuştur ve bu çalışanlar SOS telefon çalışmasında çok büyük önem taşımaktadır. Her yıl yeni gönüllü çalışanlar işe alınır ve farklı konularda sürekli eğitim alırlar.

Bu yıl SOS telefon ekibinde: Mimoza Kostovska (profesör), Marija Gjorgjioska (hukuk öğrencisi), Klementina Dobrevska (psikoloji mezunu), Aleksandar Mladenoski (özel eğitim ve rehabilitasyon öğrencisi), Barlet Beqiri (psikoloji öğrencisi), Marija Damovska

(psikoloji öğrencisi) aktif olan gönüllü çalışanlardır, aynı zamanda Çocuk Hakları Kampanyası'nın uygulanmasında 25 gönüllü çalışan aktif rol aldığı Psikoloji Öğrencileri Derneği PSİHESKO ile bir işbirliği mutabakatı imzalandı.

Bu gönüllülerden oluşan ekip, söz konusu olan hedef kitemize daha yakın olabilmek yani gençler için güncel konular hakkında birkaç blog hazırladı. Gönüllülerin bir kısmı da hafta içi öğleden sonra ve hafta sonları nöbetlerde çağrılara cevap veriyor.

SOS TELEFONUN ÇALIŞMASINDA ELDE EDİLEN BULGULAR VE BİLGİLERE GENEL BAKIŞ

Vakalar

Vaka, her gerçekleşen ilk iletişim (temas) demektir. Her yada hemen her durumda, iletişim için neden olan sorunun, istenen çözümüne kadar, birkaç gerçekleştirilmiş konuşma (iletişim) ile devam etti.

Vakalarla ilgili olduğu çocuk ve gençlerin cinsiyetini belirlenmesi

Çerçeveye dayanarak, mümkün olduğunda tüm veriler cinsiyete göre ayrılır ve analiz edilir, yani her toplam vaka sayısı, vakadan etkilenen çocuğun veya gencin cinsiyetine göre analiz edilir.

Erkekler: Kendilerini öncelikle erkek olarak tanımlayan çocuklar veya gençler.

Kızlar: Kendilerini öncelikle kız olarak tanımlayan çocuklar veya gençler.

Belirsiz: Kendilerini erkek veya kadın olarak tanımlamayan çocuklar veya gençler.

Bilinmiyor: Farklı nedenlerle cinsiyeti belirlenemeyen çocuklar veya gençler.

Temel vaka bilgileri

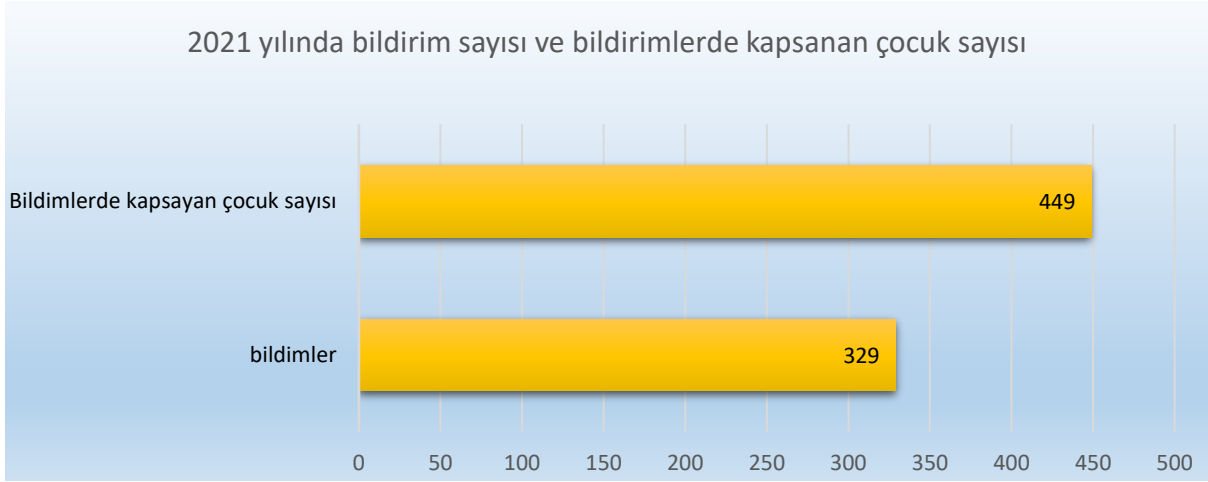
Bu bölümde, alınan bildiri sayısı ve bu bildirilerin kapsadığı çocukların sayısı, ardından bildirilerden alınan çocukların yaşı ve cinsiyeti ile kapsanan çocukların etnik kökenleri de dahil olmak üzere vakalarla ilişkin genel demografik veriler sağlar. Bu bölümde ayrıca bildirimleri nasıl aldığımızın bir gösterimini de içerir - idari telefon aracılığıyla, SOS telefonuyla, Facebook sayfasından, Megaşi adresine posta yoluyla veya doğrudan Megaşinin mekanını

ziyaret etme yoluyla (Mart 2020'nin başlarında, Covid 19 pandemi nedeniyle koruyucu önlemler olarak Megaşi ofisleri 2021 yılı sonu'a kadar ziyaretçilere kapalıdır)

Toplam vaka sayısı

2021 yılında 20 Aralık itibariyle toplam **329** vaka ihbarı alındı, **473** görüşme gerçekleşti. Vakaların kapsadığı toplam çocuk ve genç sayısı **449**'dur. Geçen yıla kıyasen vaka sayısı %30'un üzerinde arttı.

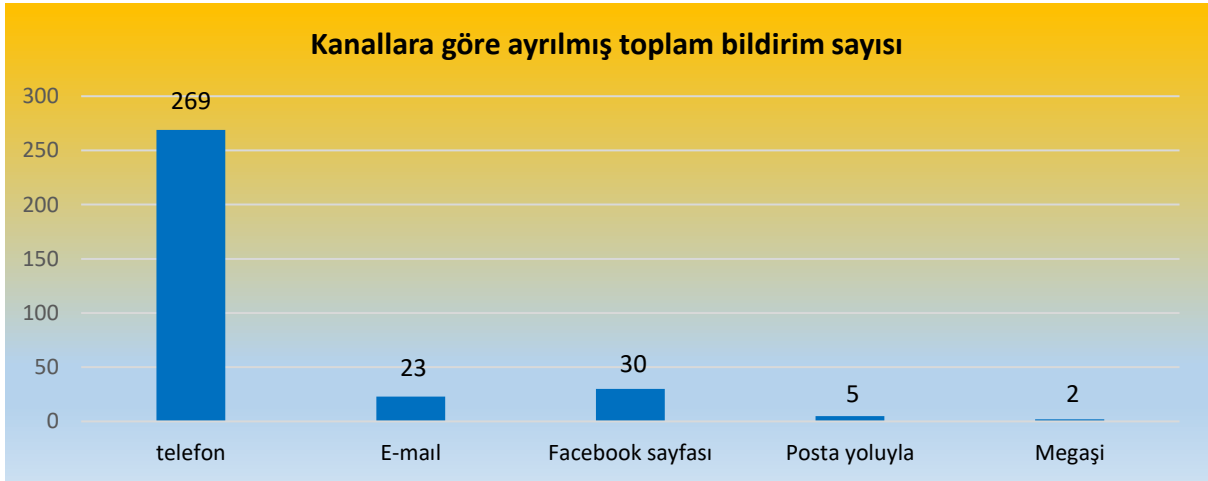
Grafik 1: İletişim (bildirim) sayısı ve bunlara dahil edilen çocuk sayısı

İletişim kanalına göre vaka sayısı

Bu on iki aylık süre boyunca, bildirimde bulunan çoğunlukla iletişimi Çocuk Elçiliği Megaşi'nin idari (sabit) veya cep telefonu numarası aracılığıyla gerçekleştirmiştir, daha doğrusu bu iki numaradan **269** bildirim alındı. Bu dönemde **23** e-posta bildirisi, FB sayfasından **30** bildiri alındı, **5** bildiri posta yoluyla ve **2** bildiri Megaşi'nin ofislerinde şahsen tebligat yapılmıştır.

Grafik 2: İletişim kanalına göre vakalar

Yaşa ve cinsiyete göre vaka kapsamında toplam çocuk ve genç sayısı

2021 yılına ilişkin bildirim raporunda, etkilendikleri sorunları ele alarak **198** erkek, **176** kız ve **75** cinsiyeti bilinmeyen çocuk bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda, bildirilen vakalara göre çocukların yaş ve cinsiyetini göstermektedir, bildirimlere göre etkilenen erkek çocuklar **10-12** yaş arasında olduğunu görülmektedir, kız çocukların etkilendiği bildirimlere göre çoğu **13-15** yaş arasındadır. Genel olarak, yaş grubuna göre, bildirimlerin çoğu **10** ila **12** yaşındaki çocuklar bulunmaktadır, ardında **13** ila **15** yaş arasındaki çocuklar ve bildirim açısından üçüncü sırada **7** ila **9** yaş arasında çocuklar yer alıyor.

Tablo 1: Vaka kapsamında belirlenen çocuklar / gençler, yaş grubuna ve cinsiyete göre

Yaş	Erkek	Kız	Belirsiz	Bilinmiyor	Yaşa göre toplam
00 - 03	20	27	0	1	48
04 - 06	29	23	0	0	52
07 - 09	30	29	0	1	60
10 - 12	45	21	0	2	68
13 - 15	27	33	0	2	62
16 - 17	17	18	0	0	35
18 - 25	7	4	0	5	16
25 +	2	1	0	0	3
Bilinmiyor	21	20	0	64	105
Cinsiyete göre toplam	198	176	0	75	449

Yaşam ortamına göre vakaların kapsadığı çocuk sayısı

Arayanların yaşadıkları ortamlara göre aşağıda **Tablo 2**'de gösterildiği gibi, çocukların çoğu veya **390**'ı kentsel bölgelerde yaşamaktadır, **28** çocuk kırsal bölgelerde yaşayan, **31** çocuğun ise yaşam ortamı bilinmemektedir.

Kırsal kesimden arayanların sayısı, önceki yıllarda olduğu gibi, kentsel yerlerden arayanların sayısına göre çok daha az oluyor.

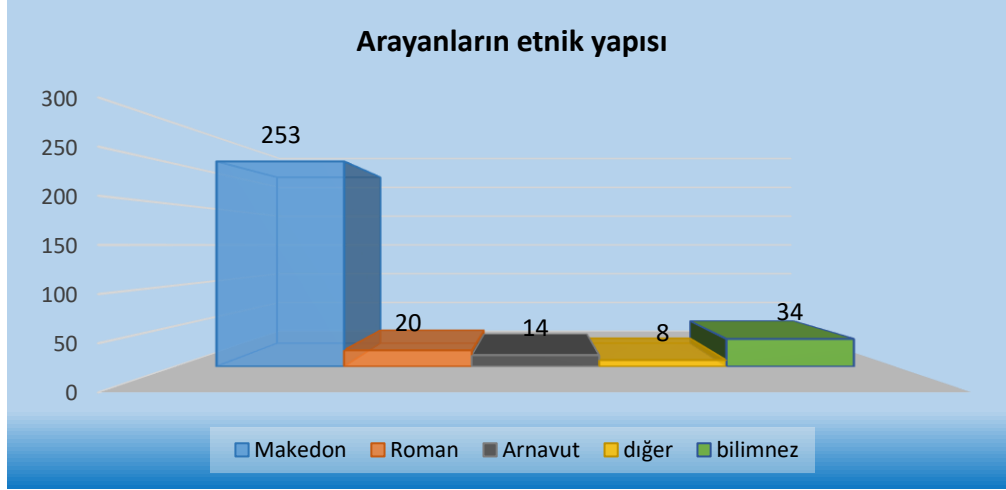
Tablo 2: Cinsiyete göre çağrılarının atıfta bulunduğu çocuklar / gençler, yaşam ortamına göre - kentsel ve kırsal

	Erkek	Kız	Belirsiz	Bilinmeyen	Toplam yaşam ortamı
Kentsel	178	163	0	49	390
Kırsal	10	6	0	12	28
Bilinmez	10	7	0	14	31
Cinsiyete göre toplam	198	176	0	75	449

Etnik kökene göre vaka sayısı

Arayanların etnik kökenine ilişkin olarak, grafikte gösterildiği gibi, toplam arayanların 253'i Makedon, 20'u Roman ve 14'si Arnavut etnik kökenlidir. İletişimden (bildirimlerden) sadece 8'si diğer (etnik gruplar) arayan kişilerdir ve 34 kişinin etnik kökeni bilinmemektedir.

Grafik 3: Arayanların etnik yapısı

Sorunun kategorisine göre vakalar

İletişim (bildirim) nedenleriyle ilgili, dört konuyu kapsadığını - aile ilişkileri, şiddet, erişilebilirlik ve ruh sağlığı ve nadir durumlarda bildirimlerde diğer nedenler olduğunda görünmektedir.

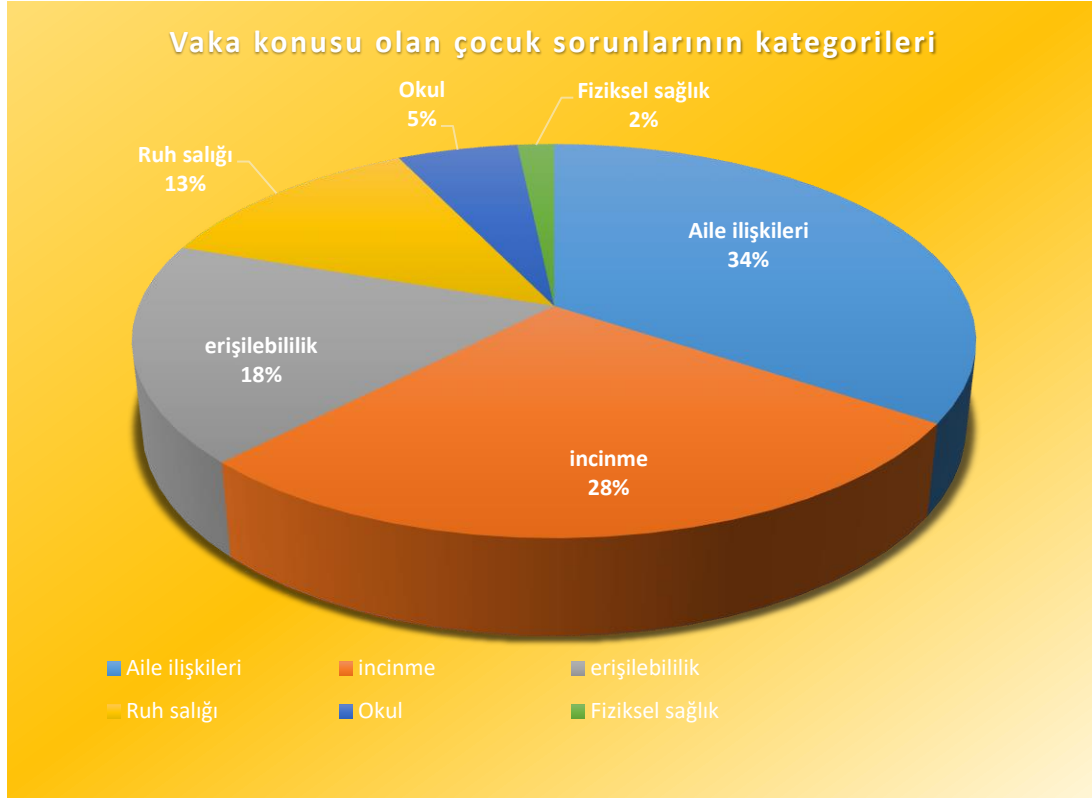
Birinci konuda aile ilişkileri kategorisine giren sorun ve hak ihlallerine değinilmiştir.

İkinci konuda olan şiddet içeren, vakaların çoğu zihinsel/duygusal şiddet, fiziksel şiddet ve ihmal kategorisinden sorunlara değindi. Üçüncü konu - erişilebilirlik, eğitim erişimi, çocukların erişemeyeceği temel ihtiyaçlar ve sağlık

hizmetlerine erişimle ilgili sorunlar, gerekli tıbbi bakımı alamama, gerekli sağlık hizmeti gibi çeşitli kategorilerde sorunları kapsar.

Aşağıda, SOS telefonu aradığı en yaygın sorun kategorilerini bir grafik sunumu ve ardından bilgilerin daha ayrıntılı bir sunumla yer almaktadır. Grafikten de görülebileceği gibi, en yaygın neden aile ilişkileri ile ilgili sorunlardır (bildirimlerden %34'i), ardından şiddet (%28), erişilebilirlik (%18) ve ruh sağlığı (%13). Okul (%5) ve fiziksel sağlık (%2) bu tür sorun kategorisi daha az yer almaktadır.

Grafik 4: Vakalarda bildirilen sorun kategorileri

Tablo 3: Ocak-Aralık 2021 dönemi için sorun kategorilerinden etkilenen toplam çocuk/genç sayısı

Sorun kategorisi	Toplam
Aile ilişkisi	207
İncinme	168
Erişilebilirlik	108
Ruh sağlığı	76
Okul	33
Ayrımcılık ve dışlama	15
Kayıp çocuklar	13
Fiziksel sağlık	10
Cinsellik	4
Toplam	634

Bildirimlerin çoğu birden fazla sorun kategorisinden etkilenen çocuk sayısı vakalarda yer alan çocuk sayısından fazladır.

- **AİLE İLİŞKİLERİ – 34 %**

Çocukların çoğu, 207 yani **%34** oranında, boşanma davalarında çocuğun hakları ihlal edilen sorunlardır, çocuğu eşiyle birlikte görmeye dayalı sosyal hizmet merkezlerinin kararlarına uyulmaması sorununa ilişkin yani vekalet verilmeyen diğer ebeveynin görme hakkı söz konusu bildirimler kapsamındadır.

Bu çok yüksek bir rakamdır ve anne babaların ayrılık sırasında ek önlemler ve eğitimler alınması gerektiğini göstermektedir. Ebeveynler tartışma sırasında çocuğa verdikleri zarar dikkate alınması gerektiğini çünkü bu tartışmalarda genelde çocuğun ihtiyaçlarını hesaba katmadan, her iki ebeveyni de eşit derecede sevmek hakkına sahip olduğu her çocuğun doğal ihtiyacıdır. Bu ihtiyacın farkına varmanın önüne geçen her şey çocuğa büyük zarar verir.

- **İNCİNME – 28 %**

168 çocuk farklı şekillerde incinmeye mağduru oldu ve bu 2021 yılın raporunda bildirimlerin kapsadığı toplam çocuk sayısının %27'dir. Bu bildirimlerde farklı incinmeler söz konusu oluyor:

- akran zorbalığı (bullying) - 5 çocuk;
- ekonomik sömürü (çocuk ticareti) için 5 vaka için bildirimimiz var;
- zihinsel/duygusal şiddetten 35 çocuk etkilenmiştir;
- ihmal (ilgisizlik) - 19 çocuk;
- İnternet üzerinden cinsel istismar - 3 vaka;
- fiziksel şiddet – 62
- cinsel şiddet – 8
- erken evlilikten doğan çocuk – 5
- belirsiz, diğer – 26*

* siyasi suistimal 16, kamu incinmeye maruz kalma 6, sokak köpeğin saldırısına uğrayan 2, hayat tehdidi 2 çocuk.

- **ERİŞİM – 18 %**

Erişilebilirlik hakkının ihlali nedeniyle başvuran çok sayıda çocuk, toplam **108** çocuk dahil edilmiş olup, sorunlar şu şekilde sıralanmıştır:

- eğitime erişim – 30 çocuk;
- temel ihtiyaçlar - 37 çocuğun erişemeyeceği temel ihtiyaçlar;
- sağlık hizmetlerine erişim ile ilgili sorunlar, gerekli tıbbi yardımı ve gerekli sağlık hizmeti alamama - 18 çocuğun böyle bir sorunu olduğu bildirildi;
- yasal hizmetlere erişimle ilgili sorunlarla, tavsiyeler, yasal temsil ihtiyaçları, 7 çocuk;
- ruh sağlığı hizmetleri alamamak 3 çocuk;
- çeşitli sosyal veya ekonomik hizmetlere ve yardımlara erişimle ilgili sorun başvuruları – 6 çocuk kapsıyor; ve
- belirsiz, diğer – 7*.

* Aşı kartı olmadığı için anaokuluna alınmama

- RUH SAĞLIĞI – 13 %

Duygusal sıkıntıdan etkilenen çocukların oranı daha düşüktür %13 (59 çocuk). Farklı nedenlerden dolayı öfke veya hayal kırıklığı deneyimiyle ilgili duygusal kaygı, başvuruların nedeni oldu. Öfke, gerçek veya gerçek olmayan bir şeyin neden olduğu güçlü bir memnuniyetsizlik ve düşmanlık hissini içeren bir duygudur. Hayal kırıklığı, bir hedefe ulaşmak için dirençle karşılaştığında ortaya çıkabilecek memnuniyetsizliğe duygusal bir tepkidir.

Aldığımız bildirimlerden çocukların bu psikolojik durumunun en yaygın nedeni anne-babanın boşanmalarından kaynaklanır, çocuklarla görüşme konusunda ebeveynlerin anlaşmaması, boşanma sonrası velayet ebeveynlerden birine verildikten sonra, ebeveynlerden birinin çocuk veya çocuklarla iletişim ve görüşmesi yasaklanması.

DİĞER SORUNLAR

Başvurularda yer alan daha az sayıda çocuk atıfta bulunan sorun kategorileri arasında şunlar yer almaktadır: okul - 33 çocuk, ayrımcılık ve sosyal dışlanma - 15 çocuk, fiziksel sağlık - 10 çocuk, kayıp çocuk - 13, cinsellik - 4.

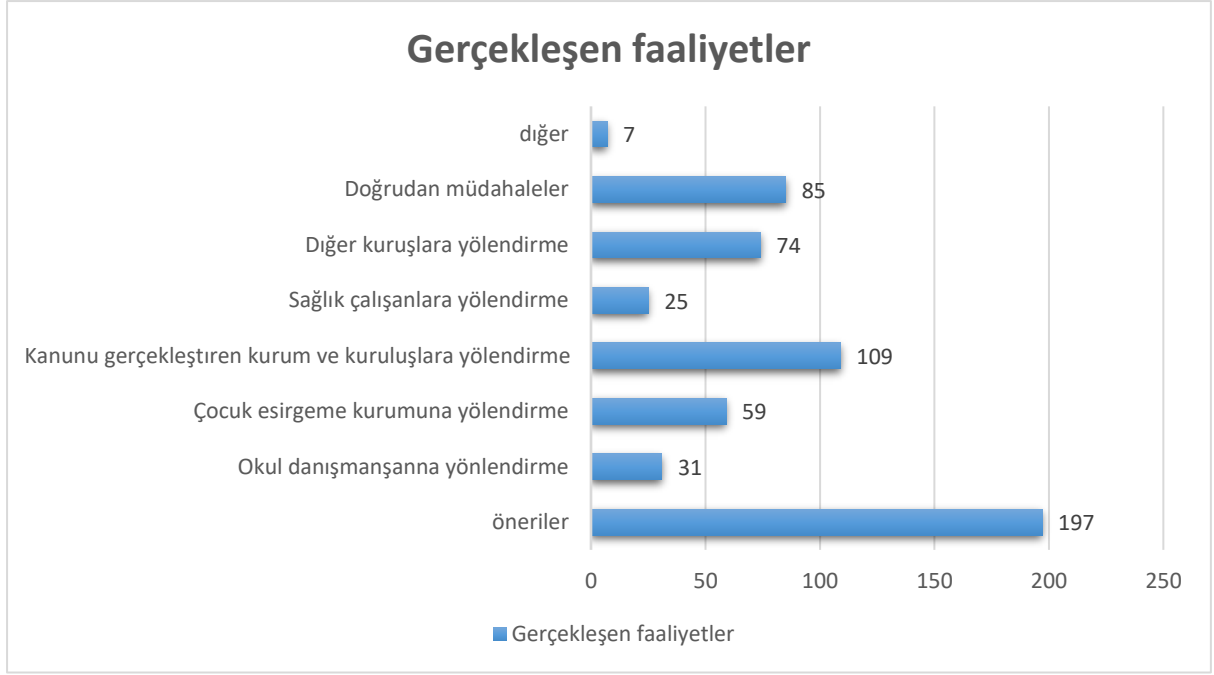
Gerçekleşen faaliyetler

Bu 12 aylık dönemde, müdahalelerin çoğu, 85 çocuğun etkilendiği vakalara doğrudan yardım veya destek sağlanmıştır. Doğrudan yardımın yanı sıra, 197 çocuk ve gencin vakasına yönelik önerilerde bulunuldu, 115 çocuğu ilgilendiren vakayla ilgili kuruma iletişim bilgileri verildi, ardından 74 çocuk veya gencin vakası başka kurum veya kuruluşlara sevk edildi, 109 çocuk vakası kanunu gerçekleştiren kuvvetlerine/kurumlarına sevk edilmiştir. Çoğu zaman vakalar karşılaştıkları soruna göre aşağıdaki hizmet ve kurumlara yönlendirilmiştir:

- okulda profesyonel (meslekî) hizmetlere;
- ülkedeki çocuk koruma kurumuna (kuruluşuna);
- çeşitli sağlık çalışanlarına, pratisyen hekimlere, psikologlara/psikiyatristlere ve
- acil servis başvurular.

Çocuklara destek verme sırasında, SOS telefon ekibi sık sık Üsküp ve diğer şehirlerdeki sosyal hizmet merkezleriyle işbirlik yaptı, sadece bununla kalmayı, başvurulara daha iyi ve daha etkili destek sağlamak için, İçişleri sektörü, okullar, Genç Hukukçular Derneği ve diğer yetkili kurum ve kuruluşlarla işbirlik yaptılar. Bu yıl boyunca, Üsküp Sosyal Hizmet Merkezinin müdahale ekibi ile yakın ve başarılı işbirliği birkaç kez yapıldı. Çocuğa yönelik şiddet, yetersiz ebeveyn bakım ve ilgisi, boşanma sonrası ebeveyn çocuğu görmek için verilen karara göre hareket edilmemesi, Merkez ile birlikte yapılan çalışmalardan çocuğun haklarını gerçekleştirmesini başarılı örneklerdir.

Grafik 5: Gerçekleşen faaliyetler

2021 YILINDA İLK KEZ VEYA UZUN ZAMAN SONRA GÖRÜNEN ÖZEL VAKALAR

Bu bölümde, çocuklar ve gençler için SOS yardım hattının uzun vadeli uygulamasında yaygın olmayan vakalar atıfta bulunuyoruz ve bu nedenle onları özel vaka çalışmaları olarak ayırıyoruz. Yani bunlar, SOS telefonunda ya ilk kez, ya da uzun bir süre sonra meydana gelen üç vaka kategorisidir. Bu yıl neden ortaya çıktıklarına girmeden, özel inceleme ve analize ihtiyaç duyduğumuz durumları aşağıda sunuyoruz.

İnsan ticareti

2021 yıllık raporunda özel bir durum olarak belirlediğimiz sıra dışı olay olarak, küçük çocukların ticareti, ayrıca Ağustos-Eylül döneminde meydana gelen çocuk kaçırma ve kaçırma girişimleridir. Bu tür bildirimler uzun süredir bize iletilmedi, özellikle kısa bir süre içerisinde Ağustos sonunda ve Eylül başında bir aydan daha kısa bir süre içinde, yurt dışından dönen ve yurt dışına giden işçi hareketinde yanı sıra yurt içinde ve yurt dışında yaz tatillerin arttığı bir dönemde, meydana geldiğini dikkate alındığını belirtmek isteriz. Göçün veya yüksek iç ve dış hareketliliğin bu olayların nedeni olduğunu

öne sürme veya ön yargıda bulunmadan, ancak yasa dışı olayların artışı etkileyen bir faktör olduğunu, yetkili kurumların yakından izleme ve ilgilenmesini, dikkate alınmasını uygun görüyoruz.

Bunlar, on günlük bir süre içinde bildirilen birkaç olaydır. Her durumda, Megaşi, çocukları koruma amacıyla bir prosedür ve eylem başlatmak için derhal yetkili kurumlara müdahale başvurusunda bulundu. Bunlar çok ciddi vakalar olduğunu vurgulamak isteriz, çünkü aynı bildirimde birkaç suç eylemi ve birkaç çocuk hakkının

ihlali yer alıyordu. Ticarete teşebbüs, çocuk için fidye karşılığı çocuk kaçırma, anne babayla önceden anlaşarak çocukları satmak için çeşitli girişimlerde bulunan ve çocukla evlenme ve anne babaya para verme stratejilerine girişildi. Ebeveynler, çocuklarından çeşitli maddi faydalar sağlamak için de girişimlerde bulunulmuştur. İlgili taraflar hakkında herhangi birinin kimliğini ortaya çıkarabilecek herhangi bir kişisel bilgi vermeden sorunun ciddiyetini göstermek için sadece bir örnek vermek istiyoruz:

Bildirimlerden biri, 8 gün eve dönmeyen kayıp bir çocukla ilgiliydi. Anne çocuğu dönmek için birkaç girişimde bulundu ancak başarısız oldu, yetkili kurumlarla yaptığımız müdahaleden sonra çocuk bulundu ve ertesi gün evine götürüldü.

Çocukların siyasi istismarı

Eylül ayından Kasım ayı kadar, siyasi kampanyalar ve aktif siyasi görevlilerle dolu bir ön seçim ve seçim dönemindeydik. Siyasi eylemler için çocuk istismarı ile dolu resimler, videolar, gönderiler, sosyal medyalarda sık sık rastladığımız durumlar oldu. Çocuk haklarını temsil eden bir kuruluş olarak, onları yakından takip ettik ve sosyal ağlarda, yani Facebook sayfamızda siyasi istismardan korunmaları için çağrıda bulunduk, ayrıca Kamu denetçisine şikayetlerde bulunduk. Çocuğun yararına olmadığına dair, aynı zamanda siyasi eylemler çocuk istismarını da temsil ettiğini siyasi faaliyetlerin yıllardır gerçekleştirildiğini endişe içindeyiz çünkü çocuklar korunma Kanununa göre, BM Çocuk Hakları Sözleşme çocuğun siyasi

Yasal temsilcisi ile koordineli (uyumlu) bir şekilde, çocuğun ebeveynlerden biri maddi menfaat elde etmesi için çocuğu satıldığını belirlendi. Raporun hazırlama sırasında, dava yasal işlemdeydi.

Bu kapsamda 2008 yılında Ceza Kanunu'nun 418-g maddesinin 1. fıkrasının "Çocuk Ticareti" başlığı eklendiğini hatırlatırız. Başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere ve diğer yetkili kurumlara, tebligatı aldıktan hemen sonra müdahale etmeye ve olay öncesi ve sonrası tüm koşulları ve durumun inceleme ve tespit edilmesi, çocuklar daha fazla korunması ve gelecekte bu tür olayların daha büyük ölçüde önlenmesi için, çağrıda bulunuyoruz.

manipülasyon ve istismardan korunmasına dair bildiri açık ve net bir şekilde yasaklanmıştır. Bu nedenle, ülkedeki tüm ilgili kurum ve kuruluşlara çocukları siyasi faaliyetlerinden uzak tutmaya, doğru ve zamanında bilgilendirilmesi için önlemler almaya ve çocuğun menfaatini ve refahını ilk sıraya koymaya çağrıda bulunduk.

Çocuk Elçiliği Megaşi, kayıp çocuklar için, Avrupa 116000 hattını hizmet vermek için çalışır hale getiremeye hazırdır. Megjashi, ulusal insan ticareti ve yasadışı göçle mücadele komisyonunun / Çocuk ticaretiyle mücadele alt grubunun bir parçasıdır <http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/>

Uzaktan eğitim ilgili sorunlar

2021/2022 eğitim-öğretim yılının başlamasıyla Covid-19 pandemi nedeniyle, çocuklar hem yüz yüze hem de online eğitim almaya, yani ikili eğitim olarak dersler görmeye başladılar, bu nedenle birçok zorluk ve sorunlarla karşı karşıya geldiler. Çocuğun veya ebeveynin hastalığı nedeniyle yüz yüze eğitiminden online eğitime geçişte zorluklar, uygun bir

sağlık raporu alınması ve çocuğun online derslere başlayabilmesi için zorluklar, evde internet bağlantısı ile ilgili sorunlar, öğretmenler tarafından okulda internet bağlantısı ile ilgili sorunlar, Microsoft Teams platformunun çökmesi, şifrelerin unutulması, dersin yetersiz duyulmaması vb. bu tür eğitimde sorunların temeliydi.

SOS TELEFON EKİBİNİN ÇOCUK VE GENÇLER İÇİN 2021 YILINDA YAPTIĞI EK FAALİYETLER

Çocuk hakları kampanyası

2021 yıl boyunca Megaşi, ilkokullarda çocuk hakları için, Mart'tan Nisan'a kadar süren bir kampanya yürüttü. Kampanyanın amacı, çocuk haklarını çocuklar ve gençlere tanıtmak, bu hakların gerçek hayatta ne anlama geldiğine bildirmek ve anlatmaktır, ayrıca SOS telefon numarasını çocuk ve gençlere paylaşmaktır. Kampanya, çocuklara resim ve video izleyerek interaktif katılımı, Zoom platformunda online atölye çalışmaları ile gerçekleşti. Çalıştaylar, Megaşi'de çocuklar ve gençler için SOS yardım hattında çalışan gönüllüler ve Megaşi'nin işbirlik mutabakat imzaladığı psikoloji öğrencileri Psihesko Derneği'nden gönüllüler tarafından gerçekleşti. Ek olarak, Psihesko'dan gönüllüler, yeni oluşturulan Alo Buşavko web sitesinde yayınlanacak metinlerin yazılması faaliyetine dahil oldular. Yeni web sitesi Alo Buşavko, çocuklar ve gençlerle için ek iletişim kanalı olacak ve gençler yanı sıra ebeveynler ve öğretmenler için de ilgi çekici konular içerecek.

Yıl boyunca lise öğrencilerle de işbirliğine açık olduk. SUGS "Braka Miladinovci" – Üsküp lisesi öğrencilerle sanal zorbalık üzerine iki saatlik interaktif online atölye çalışması gerçekleştirdik. lise öğrencilerle bu tür şiddetin biçimlerini, kendilerini nasıl koruyacaklarına dair bilgi verdik, aynı zamanda sanal zorbalığı da nasıl ve nerede bildireceklerine dair bilgi verildi.

Yangından etkilenenler için psikolojik destek

Ağustos ayında, Makedonya'nın neredeyse tüm bölgeleri aktif yangınlarla kriz halindeyken, Megaşi ZSP Psihesko işbirliğiyle, çocuklar ve ailelerin yanı sıra, yangının kapsadığı bölgelerdeki diğer etkilenen kişilere, psikolojik destek sağlamak için telefon numaraları aracılığıyla desteklerin daha etkin hale getirerek hizmet sağladı. Altı (6) telefon numarası, yedi gün içinde 24 saat aktifti.

SOS hattın çalışma protokolü

Çocuklar ve gençlerin SOS telefonunun işleyiş verimliliği arttırmak ve kullanıcılarımızın soruları, ikilemleri ve sorunları ile yüzleşmek cesaretini almak için bir çalışma protokolü hazırlamaya ihtiyaç duyulduğuna farkına vardı. Bu protokolün içerdiği amacı, hizmetlerimiz nasıl kullanmak gerektiğini, yardım etme ve harekete geçme fırsatlarımız neler olduğunu kullanıcılara göstermektir. Protokol SOS ekibi tarafından hazırlandı ve Megaşi yönetimi tarafından onaylandı. Alo Buşavko web sitesinde tam olarak sunulacaktır.

Alo Buşavko

Çalışma sırasında Megaşi'nin SOS telefonundan çocuklar ve gençlere yönelik tutumları üzerine yapılan detaylı araştırma sırasında, yeni bir iletişim kanalına ihtiyaç duyuldu (araştırma hakkında daha fazla bilgi aşağıdaki bağlantıda görebilirsiniz: <http://www.childrensembassy.org.mk/istrazuvanje-za-vebsajt.nspj>), bu kanal çocuklara daha çok yakınlaşma ve daha fazla kullanıcı tarafından kullanma fırsatı sağlayacaktır. Eylül - Aralık 2021 döneminde Alo Buşavko adlı web sitenin geliştirilmesine yönelik yoğun çalışmalar yapıldı. Ocak 2022'den itibaren kullanıcılara sunulacaktır.

Teknoloji, iletişimin çalışma şeklini değiştiriyor. Bu nedenle teknolojinin gelişimini ve daha kolay ve hızlı iletişim sağlamak için sunduğu fırsatları takip ederek yeni bir web sitesi oluşturduk - sadece bir tıkla çocuklar, gençler ve yetişkinler bize ulaşabilir, aynı zamanda biz de onlara ulaşabiliriz. Sitede, iletişim olanaklar yanı sıra çeşitli danışma hizmetler sunacaktır, metinler dört hedef kitleye ayrılmıştır: 12 yaşına kadar olan çocuklar, 13 ila 18 yaşındaki gençler, ebeveynler ve bakıcılar, öğretmenler ve profesyonel hizmet çalışanlar.

SOS telefonu için operasyonel yönetim verileri

Yardım hattın adı: Çocuk ve gençler için SOS telefon

Adres: Sok. „Kosta Novakovik“ No. 22 A, Üsküp

Çalışma bölgesi: Makedonya

SOS hattın çalışma saatleri: her iş günü 08:00-16:00 arası, öğleden sonra çalışılan ve çalışılmayan günlerde nöbetçi çalışanlar (SOS hattı gönüllü çalışanlar)

E-posta iletişim adresi: sos@childrensembassy.org.mk, info@childrensembassy.org.mk,

Web-site: www.childrensembassy.org.mk

Facebook: First children`s embassy in the world; <https://www.facebook.com/megjashi/>

SOS telefonun iletişim numaraları: +389 (0)70 390 632 и/или +389 (0)2 2465 316

Hat ödeme muafiyeti durumu: her iki mevcut telefon (sabit hat ve cep telefonu) ücretsiz değildir, ücretsiz uluslararası SOS çocuk hattı 116 111 için desteğimiz yoktur.

Megaşi'nin çocukları ve gençleri için SOS telefonu

Çocuklar ve gençler için SOS yardım hattı, Ekim 1993'ten bu yana 28 yıldır faaliyet göstermektedir. 2021 yılına kadar geçen tüm yıllar boyunca, bildirilen 21.716 vakaya yardım ve/veya tavsiyede bulunulmuştur.

➤ **ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN NEDEN SOS TELEFONU GEREKLİDİR?**

Çocukların iyiliğini isteyen, haklarını önemseyen, istismar, ihmal, şiddet, yoksulluk ve sömürüye dikkate almak isteyen herkes SOS hattına başvurur, onları dinliyoruz ve gerektiğinde kamuoyunu belirli bir konuda bilinçlendirmeye çağırıda bulunuyoruz. SOS telefonunda elde edilen verileri sistematize edip analiz ediyor ve yıllık rapor halinde sunuyoruz. Politika yapanları ve karar vericileri bilgilendirmek ve etkilemek için raporlarda bu analizleri kullanıyor ve işbirlikçilerimizle birlikte çocukların hayatlarını daha iyi hale getirmeye çalışıyoruz.

Çocuklara ve gençlere yönelik SOS yardım hattın amacı, ihlal edilen çocuk hakları için bilgi paylaşımı ve destek, savunma ve yardımı faaliyetleri, çocuk hakların teşviği ve SOS hattın çocuklara yardım aracı olarak tanıtılmasını sağlamaktır. Görüşmeler sırasında sorunlara hazır çözümler sunulmuyor, çünkü üniversal (küresel) çözümler yok, bizi çağırıda buldukları sorunu çözmek için olası alternatif çözümler sunulur.

➤ **SOS TELEFONUN ÇALIŞMA ESASLARI**

SOS yardım hattın çalışması, çocukların mahremiyet ve incinmesine karşı korunma haklarını vurgulayan BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin ilkelerine sıkı bağlıdır. Gizlilik ve anonimlik ilkeleri, çalışmanın merkezinde yer almaktadır. İhbarcının bilgileri ve ilgili çocuğa ilişkin bilgiler ancak sorunun ciddiyeti gerektiriyorsa yetkili kurumlara iletilir.

Çalışma ilkeleri:

13. Çocuğun yüksek yararı - çocuğun yüksek yararı her zaman ilk sırada yer alır, her özel durum için çocuğun yüksek yararı için bir değerlendirme yapılır.
14. Güvenlik - arayanlardan elde edilen veriler gizlidir ve kamuya açık değildir, yalnızca istatistik veya analiz için kullanılır
15. Erişilebilirlik - Alo Buşavko , telefon numaraları ve diğer iletişim kanalları (çat, e-posta) 7/24 mevcuttur.
16. Gizlilik - Arayanlar ve danışmanlar isimsiz kalma hakkına sahiptir

➤ **SOS TELEFONUN ARKASINDA KİM VAR?**

SOS hattın profesyonel ekibi bu profillerden oluşur: pedagoglar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, avukatlar ve gönüllü çalışanlardan oluşmaktadır. SOS telefonunun işleyişinde gönüllü çalışanların özel bir yeri vardır.

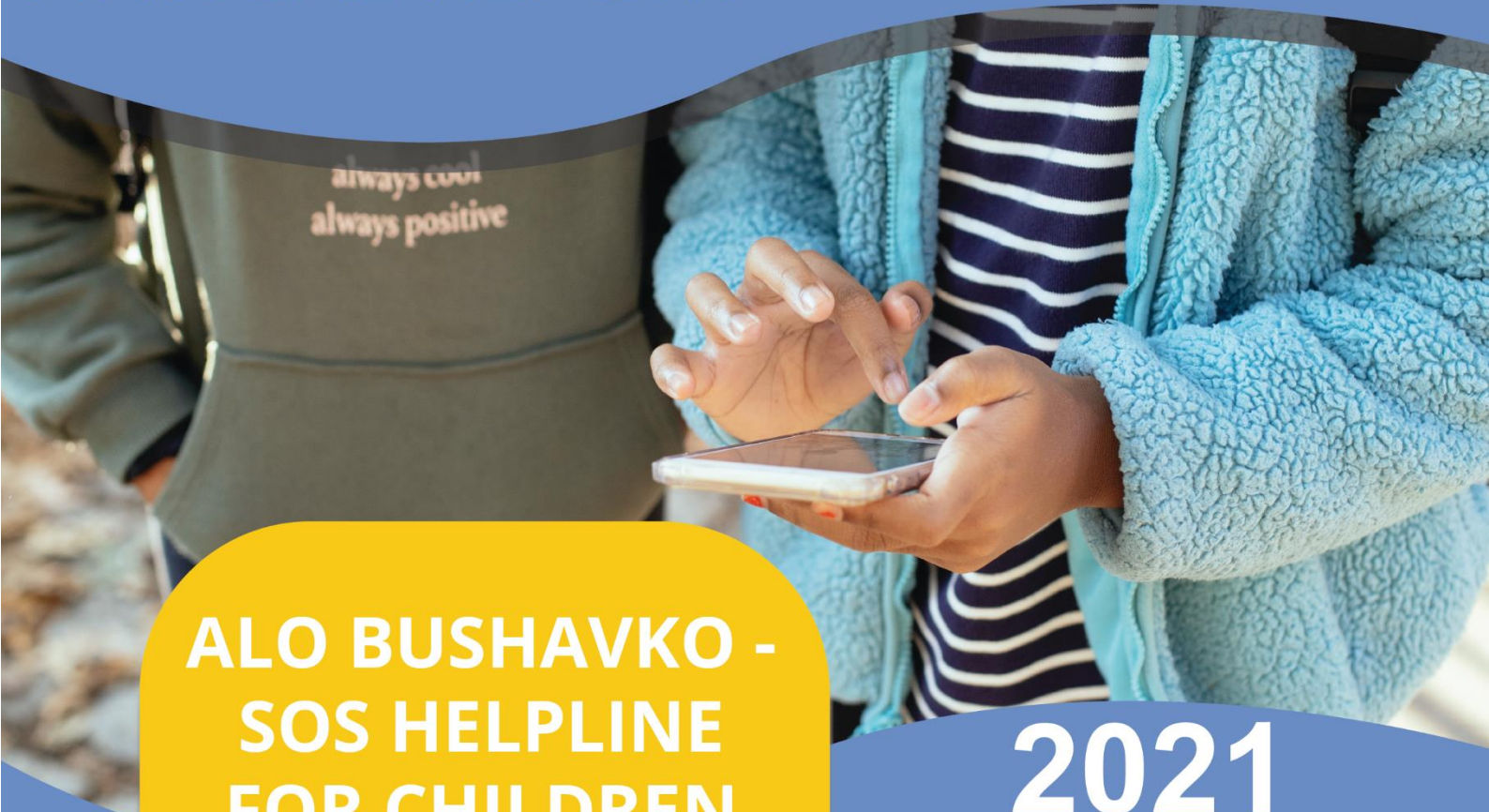
➤ **SOS TELEFON KİMLERLE İŞBİRLİĞİ YAPAR?**

Çocuklar ve gençlere yönelik SOS yardım hattı, yaptığı faaliyetler sırasında farklı yetkili kurumlarla, çocuk hakları alanında çalışan veya çocuk haklarından bir şekilde etkilenen diğer sivil toplum kuruluşları ve bireysel profesyonel çalışanlarla, işbirliği yapar. Hizmetler, başvuranların bize yönelttikleri sorunun türüne ve çocuk haklarının ihlaline bağlı olarak, yetkili kurumlara yazılı başvuruyla da paralel hareket eder, bu kurumların olayla ilgili üstlendikleri işlemleri takip eder ve çocukların yararına hareket etmediğini gördüğü zaman, tepki verir.

Megaşi'nin SOS yardım hattı, Avrupa Komisyonu, Avrupa'da çocukların SOS hatlarının rolünü güçlendirmede stratejik bir ortak olarak Adalet Genel Müdürlüğü, tarafından tanınan uluslararası bir ağ organizasyonu olan Child helpline International (CHI) SOS hatlarının küresel (global) ağının bir parçasıdır. Bu küresel (global) ağ, dünya çapında tanınmaktadır ve gerçek verilere dayalı olarak çocuk hakların geçirilmeside ve geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir.

Üsküp, 31.12.2021 tarihi

ANNUAL REPORT

ALO BUSHAVKO - SOS HELPLINE FOR CHILDREN AND YOUTH

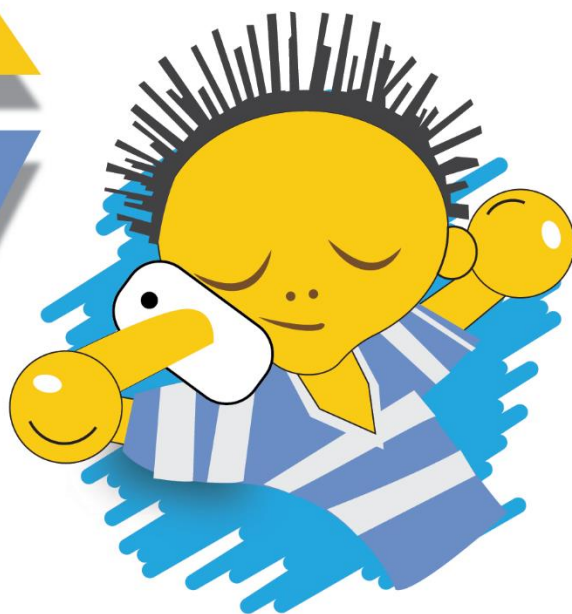
2021

 alobushavko@childrensembassy.org.mk

 <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

 <https://alobushavko.mk/>

 [alobushavko](https://www.instagram.com/alobushavko)

ANNUAL REPORT 2021

'ALO BUSHAVKO' - SOS HELPLINE FOR CHILDREN AND YOUTH

FIRST CHILDREN'S EMBASSY IN THE WORLD MEGJASHI - REPUBLIC OF MACEDONIA

070 390 632

alobushavko@childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk

Fb - AloBushavko / SOS helpline for children and youth -

<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

[Alo Bushavko \(@alobushavko\)](#) • Instagram photos and videos

<https://alobushavko.mk/>

<http://www.childrensembassy.org.mk/>

Prepared by: Jordanka Cherepnalkova-Trajkoska, *coordinator of the SOS telephone*
Violeta Ilioska, *SOS telephone psychologist*
Julija Velkovska, *SOS telephone advisor*
Marija Gjorgjioska, *SOS telephone advisor*

This report is financially supported by the Government of Sweden. The Children's Embassy Megjashi is fully responsible for the content of this report. The Swedish Government is not necessarily sharing the views and interpretations expressed herein.

SOS helpline for children and youth – Annual Report

Published by:

First Children's Embassy in the World MEGJASHI - Republic of Macedonia

Address:

Str. "Kosta Novakovic" 22a, 1000 Skopje

Phone:

+389 2 2 465 316

Email:

info@childrensembassy.org.mk

Editor:

Dragi Zmijanac MA - President and founder

Proofreading: Marina Gecheska Vasilevska

Skopje, December 2021

ACKNOWLEDGMENTS

The First Children's Embassy in the World Megjashi - Republic of Macedonia and the team of the SOS helpline for children and youth would like to thank all those who vested is with their trust and support in the course of the last year, by calling us and sharing with us their concerns, dilemmas and questions.

We would like to send a message of appreciation for the professionalism and cooperation of the institutions such as the Center for Social Work, especially the Intervention Team at the Center for Social Work, the Ombudsman, the State Educational Inspectorate, the Ministry of Education, the Ministry of Labor and Social Policy, the Ministry of Interior, Public Prosecutor's Office, and others. We are also grateful to other organizations for their cooperation and support: First Family Center, HERA, Coalition for Fair Trials, Association of Young Lawyers, etc. who honored us with their cooperation in the course of the year.

Special thanks goes to the Association of Psychology Students "Psihesko" for their contribution to the children's rights workshops intended for the elementary school pupils and the preparation of texts for the new *Alo Bushavko* website. We also express our gratitude to the "Vatasha" bakery for the food donations we distribute to socially vulnerable families.

We are proud that we had the opportunity to cooperate, we thank you for the professionalism you have shown and we want to maintain and continue this cooperation in the years to come.

We are also immensely grateful to our past and present volunteers for the time they dedicated in the operation of the SOS helpline for children and youth. Thank you for all the help, we always appreciate your cooperation, dedication and unselfish commitment to put your time, energy, skills and knowledge into helping those who need support!

Content

Overview of the operation of the SOS helpline for children and youth in 2021	95
Data systematization methodology	97
The role of the volunteers in the operation of the SOS helpline for children and youth	97
FINDINGS AND KNOWLEDGE FROM THE OPERATION OF THE SOS HELPLINE.....	98
Specific cases	98
Basic information about the cases	98
Total number of cases	98
Number of cases according to the communication channel.....	99
Total number of children and young people covered in the cases by age and gender	100
Number of children covered by the cases according to the living environment	100
Number of cases by ethnicity	100
Cases according to the problem category	101
Activities implemented	104
SPECIAL CASES THAT APPEARED FOR THE FIRST TIME OR AFTER A LONG TIME IN 2021	105
Human trafficking.....	106
Political abuse of children.....	107
Problems with online teaching.....	107
ADDITIONAL ACTIVITIES IMPLEMENTED BY THE TEAM FOR THE SOS PHONE FOR CHILDREN AND YOUTH DURING 2021	107
Campaign for children's rights.....	107
Psychological first aid for those affected by the fires.....	108
Protocol for operation of the SOS helpline	108
Alo Bushavko	109
SOS helpline – Operational and administrative data.....	109
Annex to the report	110
The Megjashi SOS telephone for children and youth	110

Overview of the operation of the SOS helpline for children and youth in 2021

The year of 2021 was a year in which SOS helpline was ringing quite often. This annual report notes the small number of children who contacted us during this year, therefore it is necessary to work on encouraging children and young people to call in order to be informed or to report violations of their rights.

We continued to work in a pandemic situation by diverting calls and avoiding any interruption in the provision of our services.

The number one issue in the *problems* category was the reporting of views of children of divorced parents and non-compliance to the resolution issued by the Center for Social Work. The data shows that the violation of the rights of the child during divorce procedure is one of the biggest problems children and their families face. This points out to the fact that better and more quality regulation of the family relations is needed, including better attention and support by the relevant institutions in order to prevent additional violations of children rights. There are also issues related to awarding of custodianship and payment of alimony. In addition to the right of the child to continue seeing one of the parents, we have also reports about violated children rights for seeing people from the wider family (grandmother, grandfather, aunt, uncle, cousins...).

Violence continues to remain a reality for the children in Macedonia. The data from the report show that many children are at risk of violence, which affects their optimal psycho-physical development. Corporal punishment still dominates as a way of raising children, unaware of the psychological consequences it leaves on the children for life.

Seemingly invisible to other forms of violence, emotional violence also occurs very often and is just as dangerous as any other form of violence. The spectrum of emotional abuse is wide, and this happens when the child is not taken care of, not encouraged to develop, when it is neglected, rejected, ignored, coerced, punished, prevented from connecting with other people around him/ her... Emotional abuse is also a situation when a child witnesses physical or other violence. This annual report also includes sexual abuse of children.

The life prospects of the children in Macedonia are affected by their exposure to poverty. Many children live with their families barely being able to sustain themselves and with serious endangering of the children rights. When we talk about essential needs we are talking about exposure to inadequate living conditions that hinder the optimal growth and development of children. Poverty also harms children through the negative impact on their families as the parents are not paying enough attention to their children since they are forced to work several jobs, hence the children are often pushed into begging and the likelihood of falling a victim

to the most severe forms of abuse is increasing.

Maintaining mental health is equally important for both adults and children. Divorce proceedings and disagreements between the parents of the children are the most common cause of child anxiety and fear. Anxiety in children can also occur as a result of major changes in their lives, such as moving to a new home, living with only one parent, changing schools and so on.

Data systematization methodology

The case systematization methodology includes recording each contact (lead) as a single case, following the basic structure of the framework of key categories and subcategories prepared by the global network of SOS helplines - Child Helpline International. The First Children's Embassy in the World Megjashi has been a member of Child Helpline International since 2004.

The structure of this framework includes:

- General categories of data that relate to the context of the case but do not relate to the reasons for the call: age, life situation, vulnerable groups, relationships, location of the problem, region, callers, contact method.
- Four topics related to the reasons for calling (threat, health, social welfare, etc.), along with 11 categories distributed within them and with subcategories in each of the categories.

The role of the volunteers in the operation of the SOS helpline for children and youth

Volunteers have always been and continue to be a very important part of the operation of the SOS helpline. Every year new volunteers are recruited and they undergo continuous training on various topics.

This year the SOS team was joined by Mimoza Kostovska (professor), Marija Gjorgjioska (law student), Klementina Dobrevska (graduated psychologist), Aleksandar Mladenoski (student of special education and rehabilitation – defectologist), Barlet Beqiri (student of psychology), Marija Damovska

(student of psychology) as active volunteers. A Memorandum of Cooperation was signed with the Association of Psychology Students "PSYHESCO" where 25 volunteers took an active part in the implementation of the Campaign for Children's Rights.

This team of volunteers prepared several blogs on trending topics for young people in order to get closer to this population. Some of the volunteers were also answering the calls during their duty in the afternoon on weekdays, as well as on weekends.

FINDINGS AND KNOWLEDGE FROM THE OPERATION OF THE SOS HELPLINE

Specific cases

A “case” refers to every first communication. For each or almost every case, the communication continued with several additional conversations, until the desired solution for the problem for which the contact was made has been achieved.

Defining the gender of children and young people to whom the cases relate

According to the framework, whenever possible all data is disaggregated and analyzed by gender i.e. each total number of cases is analyzed according to the gender of the child or young person affected in the particular case.

Male: Children or young people who primarily identify as male.

Female: Children or young people who primarily identify as female.

Indeterminate: Children or young people who do not primarily identify as male or female.

Unknown: Children or young people whose gender cannot be identified for various reasons.

Basic information about the cases

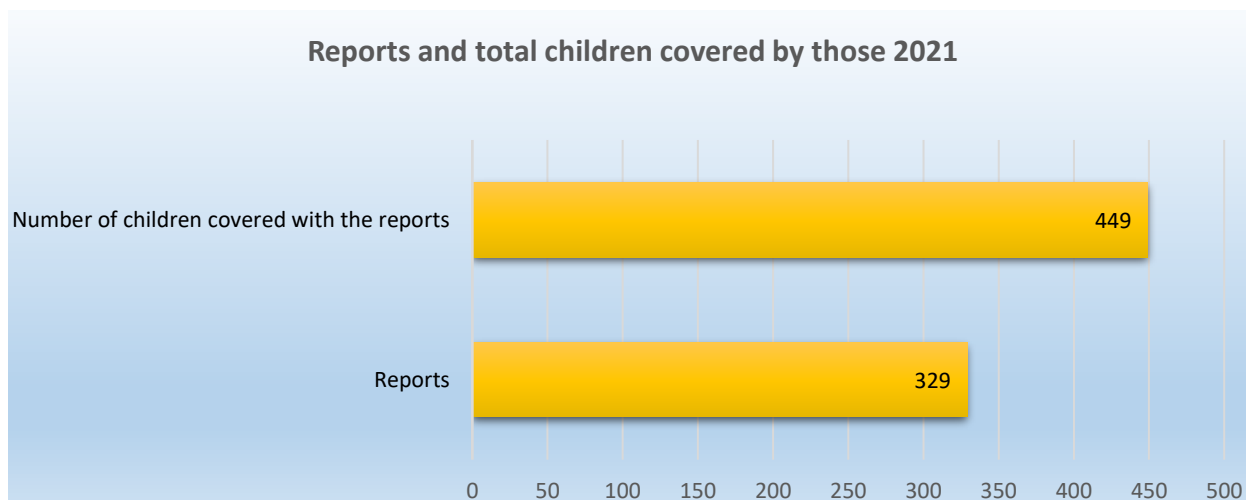
This section provides general demographic data on the cases, including the number of reports received and the number of children covered by these reports, including age and sex of the children to whom the reports relate, as well as the ethnicity of the children covered in cases. This section also includes an overview of the manner in which we have received the calls - via the administrative telephone, via the Facebook page of the SOS telephone or at Megjashi, by mail or by direct address at the premises of Megjashi

(at the beginning of March 2020, the protection measures from COVID-19 were introduced - Megjashi's office was physically closed and remained closed to clients until the end of 2021).

Total number of cases

During 2021, as of 20 December, a total of **329** cases were received, with additional **473** conversations that took place. The total number of children and young people covered by the cases is **449**. Compared to last year, the number of cases has increased by over 30%.

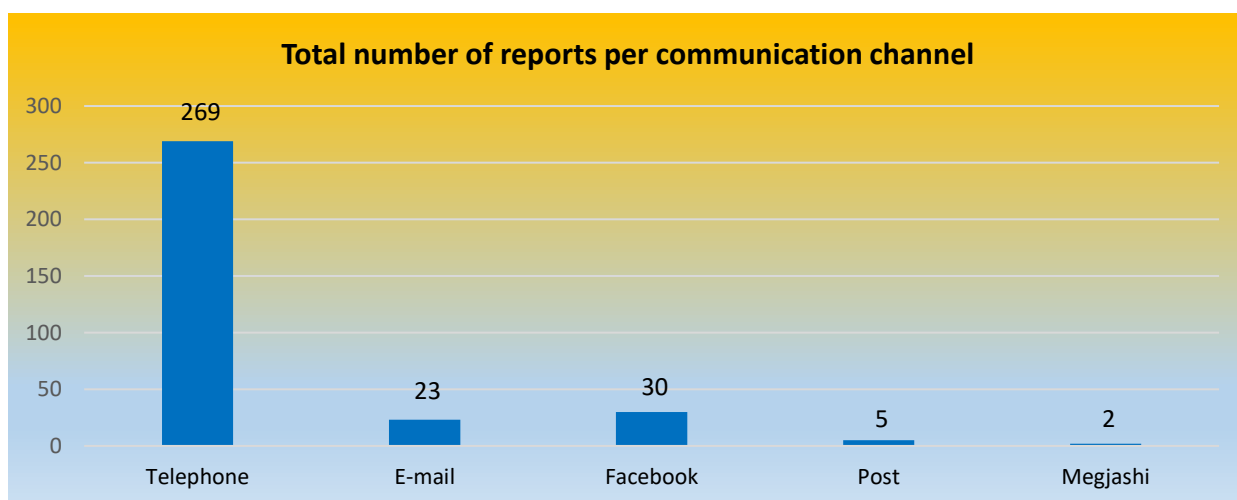
Graph 1: Number of cases and number of children included in those cases

Number of cases according to the communication channel

In this twelve-month period, the communication with the callers was mostly realized through the administrative (landline) or mobile number of the Children's Embassy Megjashi. More precisely, **269** calls were received through one of these two telephone numbers. In this period, **23** notifications were received via e-mail, **30** notifications were received on the FB page, **5** notifications were received by mail and **2** notifications were submitted in person at Megjashi's premises.

Graph 2: Cases per communication channel

Total number of children and young people covered in the cases by age and gender

The calls during the reporting year **2021** refer to problems in which **198** boys and **176** girls were affected, and the gender is unknown for **75** children.

The following table shows the distribution of children that were related to the cases, by age and gender, and it can be seen that most of the reports in which male children have been affected are at the age of 10 and 12 years, while most of the reports in which female children are affected are at the age of 13 and 15 years. Overall, by age group, most of the reports referred to children aged 10 to 12 years, followed by 13 to 15 and in third place in terms of frequency of reports were children aged 7 to 9 years.

Table 1: Children/ youth to whom the case refers, by age group, disaggregated by gender

Age	Male	Female	Indeterminate	Unknown	Total by age
00 - 03	20	27	0	1	48
04 - 06	29	23	0	0	52
07 - 09	30	29	0	1	60
10 - 12	45	21	0	2	68
13 - 15	27	33	0	2	62
16 - 17	17	18	0	0	35
18 - 25	7	4	0	5	16
25 +	2	1	0	0	3
Unknown	21	20	0	64	105
Total by gender	198	176	0	75	449

Number of children covered by the cases according to the living environment

According to the callers' living environment, as shown in **Table 2** below, most of the children (**390**) live in urban areas, **28** children live in rural areas and the living environment of **31** children is unknown

The number of callers from rural areas, as in previous years, remains very small compared to the number of callers from urban areas.

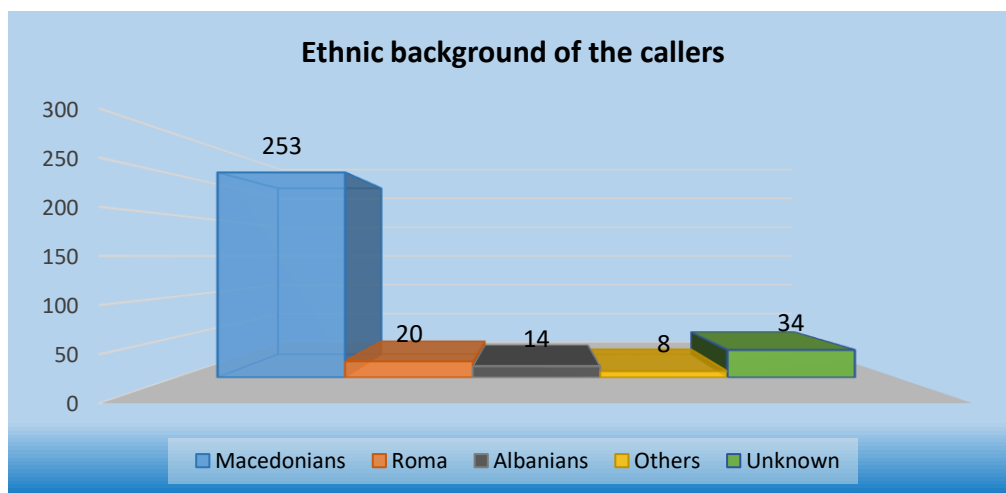
Table 2: Children / youth to whom the call refers, according to the living environment - urban and rural, divided by gender

	Male	Female	Indeterminate	Unknown	Total by living environment
Urban	178	163	0	49	390
Rural	10	6	0	12	28
Unknown	10	7	0	14	31
Total by gender	198	176	0	75	449

Number of cases by ethnicity

In terms of ethnicity of the callers, as shown in the graph, 253 of the total number of callers are Macedonians, 20 are Roma and 14 callers are of Albanian ethnicity. Only 8 of the contacts (leads/ reports) are callers from other (ethnic groups) and the ethnicity is unknown for 34 people.

Graph 3: Ethnic background of the callers

Cases according to the problem category

In terms of reasons for the contact (report/ lead), all four topics are present - family relationships, violence, accessibility and mental health, and in rare cases there were other reasons for the contact.

In the first topic, the cases referred to problems and violations of rights that fall into the category of family relationships.

In the second topic (violence), most of the cases referred to problems in the category of mental/ emotional violence, physical violence and neglect. The third topic (accessibility) includes several categories of problems, mainly access to education, basic (essential) needs that are not available to

children and problems with access to health care, inability to obtain the necessary medical care or the necessary health care.

The graph below shows the most common categories of problems for the calls on the SOS helpline, including more detailed presentation of that information. As can be seen from the graph, the most common reason for calling is a problem related to family relationships (34% of all contacts), followed by violence (28%), accessibility (18%), mental health (13%). The categories of problems related to school (5%) and physical health (2%) are also present but to a lesser extent.

Graph 4: Categories of problems reported in cases

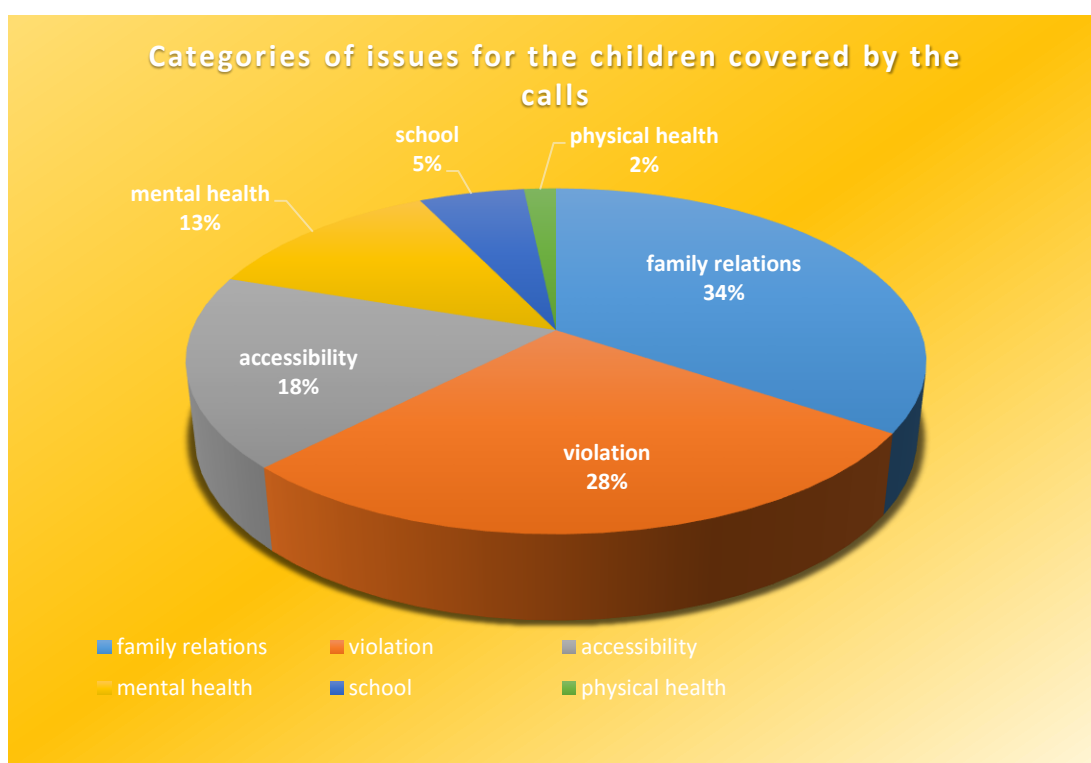

Table 3: Total number of children/ youth affected by the problem categories for the period January - December 2021

Problem category	Total
Family relationships	207
Injury	168
Accessibility	108
Mental health	76
School	33
Discrimination and exclusion	15

Missing children	13
Physical health	10
Sexuality	4
Total	634

In most of the calls/ leads, more than one problem has been reported, so the number of children affected by the problem category is higher than the number of children covered in the cases.

- **FAMILY RELATIONS - 34%**

Most children (207 or 34%) are covered by reports related to the problem of violation of child's right during divorce proceedings and non-compliance with the resolutions adopted by the Centers for Social Work, in terms of possibility for the child to see the other parent who is not a custodian.

This is an alarming number and indicates that additional measures and education of parents should be implemented in case of their separation. They should be given more attention and awareness about the harm they do with their conflicting mutual communication, while not taking into account the need of the child, the natural need the child has to love both parents equally; anything that gets in the way of realizing that need does great harm to the child.

- **INJURY - 28%**

168 children have been victims of injury in various forms, accounting for 27% of the total number of children covered by the calls during 2021. These reports refer to several types of injury:

- *peer violence (bullying) - 5 children;*
- *economic exploitation - 5 cases;*
- *mental/ emotional violence - 35 children;*
- *neglect - 19 children;*
- *online sexual abuse - 3 cases;*
- *physical violence - 62*
- *sexual violence - 8*
- *child from early marriage - 5*
- *indefinite other - 26 **

** political abuse 16, public exposure injury 6, stray dog attack 2, life threats 2*

- **ACCESS - 18%**

There is a large number of children, a total of 108 who are included in the reports for violation of the right of accessibility and refer to problems related to:

- *access to education - 30 children;*
- *essential needs - basic needs that are not available to 37 children;*

- *problems with access to health care, inability to obtain the necessary medical assistance, necessary health care - 18 children with this problem have been reported;*
- *contacts related to problems with access to legal services - advice, need for legal representation – this affected 7 children;*
- *mental health services - 3 children*
- *contacts related to problems with access to various social or economic services and assistance - the number of children covered by the reports is 6; and*
- *undetermined, other - 7*.*

**Non-admission to kindergarten due to lack of vaccination card*

- **MENTAL HEALTH - 13%**

*The percentage of children - 11% (59 children) who are affected by **emotional anxiety** is lower. Emotional anxiety related to the experience of anger or frustration is a response to a number of different reasons because of which contact was made. Anger is an emotion that involves a strong sense of dissatisfaction and hostility caused by something real or unreal. Frustration is an emotional response to dissatisfaction that can arise when one encounters resistance to achieving a particular objective.*

The most common cause for this psychological state in children in the cases we received is the relationship between the parents that arises from divorce; lack of harmonization among the parents for seeing the child, making contacts and meetings of one of the parents with the child or children after the divorce and after granting custody to one of the parents.

OTHER PROBLEMS

Other categories of problems that refer to a smaller number of children covered in the reports are: school - 33 children, discrimination and social exclusion - 15 children, physical health - 10 children, missing children - 13, sexuality - 4.

Activities implemented

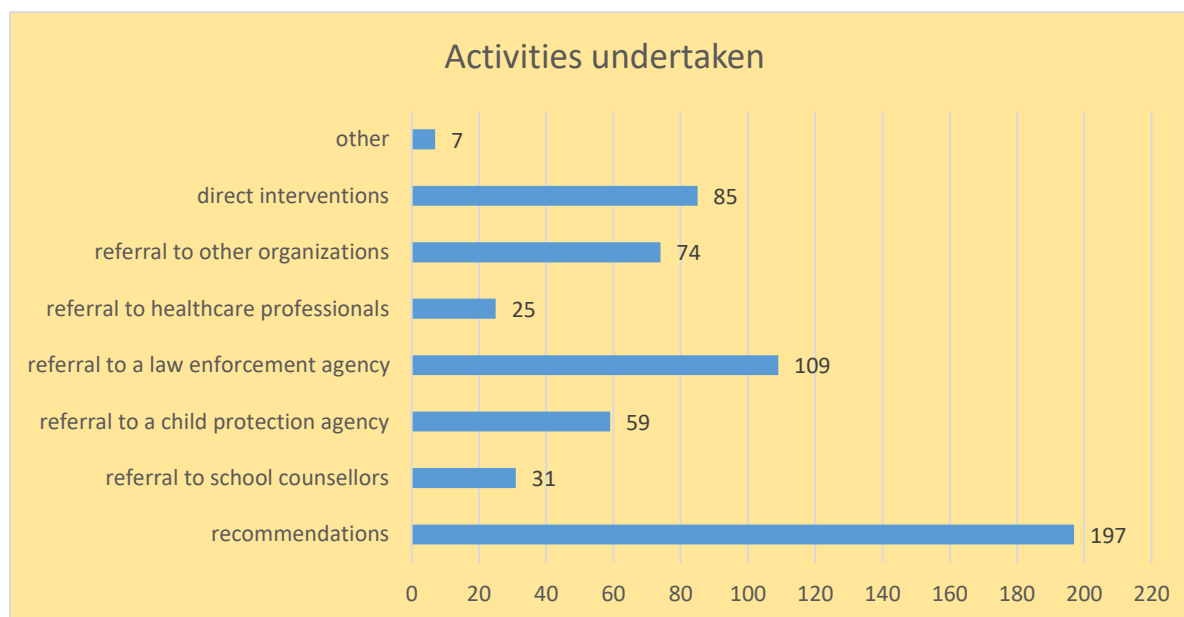
In this 12-month period, most of the interventions that were undertaken were aimed at providing direct assistance or support to cases in which **85** children have been affected. In addition to direct assistance, recommendations were also provided for cases involving **197** children and young people, contact information of the relevant institution was provided in cases involving **115** children, followed by cases involving **74** children or young people who were referred to other organizations or institutions, while cases involving **109** children have been

referred to law enforcement agencies/ institutions. Most often, the cases were referred to the following services and institutions depending on the problem for which they called:

- professional services in the school;
- agency (institution) for child protection in the country;
- various health professionals, general practitioners, psychologists/ psychiatrists; and
- referral to emergency services.

During the treatment and support of the children, the team of the SOS helpline often cooperated with the Centers for Social Work from Skopje and other cities, the Department of Interior, schools, the Association of Young Lawyers, the Coalition for Fair Trials and other stakeholders and organizations to provide better and more efficient support for the callers. During this year, the close and successful cooperation with the Center for Social Work in Skopje and their Intervention Team continued in a number of occasions. Reports (leads) regarding violence against children, inappropriate parental care, failure to act according to the issued resolution for seeing the parent after divorce - are some of the successful examples where, together with the Center, we managed to improve the exercising of the rights of a number of children.

Graph 5: Activities implemented

SPECIAL CASES THAT APPEARED FOR THE FIRST TIME OR AFTER A LONG TIME IN 2021

In this section we refer to the cases that are not common in the long-standing practice of the SOS helpline for children and youth and, as such, we single them out as special case studies. We are talking about three categories of cases that occurred either for the first time or after a long time on the SOS helpline. Without going into the reasons why they showed up exactly during

this year, which requires special examination and analysis, we hereby present those cases below.

Human trafficking

An unusual phenomenon that we single out as a special case in the annual report for 2021 are the reports of trafficking in minors, as well as kidnappings and kidnapping attempts that took place in the period August-September. We would like to point out that this type of reports have not been reported to the service for a long time, and it is especially noticeable that they occurred in a short period of time, in less than a month, at the end of August and the beginning of September, when there is increased movement of workers returning from, or going, abroad, as well as the use of summer vacations in the country and abroad.

initiate a procedure and action for protection of children.

We emphasize that these were very complex cases because the same report (lead) included several criminal acts and violation children's rights. Attempts have been made to trade with children, kidnap them for ransom, several attempts to sell children on the basis of prior agreement with the parents as well as strategies to marry the child and give money to the parents. Attempts have also been made to provide parents with financial benefits from their children on a variety of grounds. Here is just one example to illustrate the complexity and seriousness of the problem, without disclosing any personal information that could reveal the identity of any of the parties involved:

One of the reports (leads) was about a missing child who had not returned home for 8 days. The mother had several attempts to return the child but failed, however, following our intervention to the competent institutions, the child was found and returned home the

Without intending to suggest or prejudice that the migration or the increased internal and external mobility is the cause of these phenomena, we still consider it relevant to recommend to the relevant institutions to carefully monitor and take into account one factor that could impact, or impacts the increase of the illegal activities. These were several reports that have been submitted in a period of ten days. In all cases, the Children's Embassy Megjashi immediately intervened to the competent institutions to

following day. In coordination with their legal representative, it was determined that .it was about a sale of the child so that one of the parents could gain financial benefit At the time of writing, the case is in legal proceedings. In this context, we remind you that in 2008 a new Article 418-d, Paragraph 1 was added to the Criminal Code entitled "Trafficking in minors". We appeal to the competent institutions, especially the Ministry of Interior, to intervene immediately after receiving notification and to investigate all circumstances before and after the event in order to determine the correct factual situation, ensure further protection of the child and prevention such future events as much as possible.

The Children's Embassy Megjashi is ready to operationalize and service the European number 116000 for missing children, along with the European number for children - 116111. Megjashi is part of the National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration/ Subgroup for Combating Child Trafficking <http://nacionalnakomisija.gov.mk/mk/>.

Political abuse of children

In the period September - November 2021 we were in a pre-election and election period full of political campaigns and active political officials. We found ourselves in situations where we would often come across pictures, videos, posts on social media full of abuse of children for political activities. As an organization that represents the rights of children, we closely followed them and appealed for their protection from political abuse publicly on the social media i.e. on our Facebook page, including complaints to the Ombudsman. Again

, as in previous years, we note with concern that child abuse for political activity has been occurring continuously for years - an act that is prohibited by the Law on Child Protection, the UN Convention on the Rights of the Child and the Declaration on the Protection of the Child against Political Manipulation and Abuse. That is why we call on all relevant factors in the country to protect children and to put the interest and welfare of the child on the first place.

Problems with online teaching

As the 2021/2022 school year started in a Covid-19 pandemic, the children were attending the teaching process in a combined manner – with physical presence and online, hence they faced many challenges and problems. There were difficulties in moving the teaching process from physical education to online environment due to illness of the child or

his/ her parent, which required obtaining an appropriate medical certificate and attaching it so that the child can start attending classes online, problems with Internet connection at home, problems with the Internet connection in the school, crashing of the Microsoft Teams platform, forgetting passwords of the profiles, poor listening of the teaching process, etc.

ADDITIONAL ACTIVITIES IMPLEMENTED BY THE TEAM FOR THE SOS PHONE FOR CHILDREN AND YOUTH DURING 2021

Campaign for children's rights

The Children's Embassy Megjashi conducted a campaign in elementary schools in 2021 regarding children's rights that lasted from March to December. The aim of the campaign was

to introduce children to their rights, how many of them actually know and understand what they really mean, including sharing of the SOS number for children and youth. The campaign was realized through online workshops on the Zoom platform with interactive participation of children by watching pictures and videos. The workshops were organized by volunteers on the SOS helpline for children and youth as well as volunteers from "Psyhesco". The same volunteers also got involved in writing texts that will be published on the newly created website "Alo Bushavko". The new website "Alo Bushavko" will provide additional communication channels with the children and youth and will also offer content that could be of interest for the young population but also for the parents and teachers.

Throughout the year we were also open for cooperation with high schools. In "Brakja Miladinovci" - Skopje we implemented a two-hour interactive online workshop on cyber violence, where the high school students were informed about the forms of this type of violence, how to protect themselves and also how to appropriately report such cases.

Psychological first aid for those affected by the fires

In August, when Macedonia was in a state of crisis with active fires that were ravaging nationwide, Megjashi, in cooperation with ZSP Psyhesco intensified the services for children and their families as well as other affected persons in the scorched areas who will be able to request psychological first aid using telephone numbers. Six (6) telephone numbers were active, for 24 hours in a period of seven days.

Protocol for operation of the SOS helpline

In order to increase the efficiency of the operation of the SOS telephone for children and youth, and being encouraged by the daily raising of questions, dilemmas and problems by our users, we realized that there is a need to prepare a work protocol. The content and purpose of this protocol is to show the users of our services how we work and how can we provide support and how to action. The protocol was prepared by the SOS team and approved by the management of the Children's Embassy Megjashi. It will be also available in full on the "Alo Bushavko" website.

Alo Bushavko

The actual operation and the detailed research on the attitudes of children and young people about the SOS helpline of Megjashi raised the need to introduce a new communication channel (learn more about the research at the following link: <http://www.childresembassy.org.mk/istrazuvanje-za-vebsajt.nspj>), which will provide greater availability and provide us with an opportunity to get even closer to the children. In the period September - December 2021, intensive work was carried out on the development of the website called "Alo Bushavko". It will be available to our customers starting from January 2022.

Technology is changing the way communications work. By following the development of technology and the opportunities it offers for easier and faster communication, we have created a new website - with just one click, children, young people and adults can reach us, and we can reach them. The site provides not only communication opportunities but also various useful information on the most frequently asked questions or questions that are of importance and interest for the young people but also for the adults, including directions and answers... The texts will be segmented for four target groups: children up to 12 years of age, teenagers 13 to 18 years old, parents and custodians, and teachers and professional services.

SOS helpline – Operational and administrative data

Helpline name: SOS telephone for children and youth

Address: "Kosta Novakovic" Street No. 22 A, Skopje

Region of work: Macedonia

Working hours of the SOS helpline: every working day from 08:00 to 16:00, 24/7 shifts in the afternoon on working and non-working days (SOS helpline volunteers)

Email contacts: sos@childresembassy.org.mk, alobushavko@childresembassy.org.mk

Website: www.childresembassy.org.mk and <https://alobushavko.mk/>

Facebook: AloBushavko/ SOS helpline for children and youth - <https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

Contact telephones on the SOS helpline: +389 (0) 70 390 632 and/ or +389 (0) 2 2465 316

Line exemption status: the mobile phone is not free, we do not have support for the free international number of SOS helplines for children 116 111

Annex to the report

The Megjashi SOS telephone for children and youth

The SOS telephone children and youth has been operating for 28 years, since October 1993. During all these years (as of 2021) some assistance and/ or advice has been provided to **21,716** reported cases.

➤ **WHY IS AN SOS TELEPHONE NEEDED FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE?**

All those who care about the well-being of children, their rights, who want to raise cases of abuse, neglect, violence, poverty and exploitation, turn to the SOS helpline. We listen to them and whenever necessary we appeal to the public on raising of awareness of a particular issue. We systematize and analyze the data received from the SOS telephone and present them in the form of an annual report. We use the analyzes in the reports to inform and influence policy makers and decision makers, and together with our partners we try to reshape the lives of children for the better.

The purpose of the SOS helpline for children and youth is to enable sharing of information and support about some violation of children right, assistance in advocacy and lobbying, promotion of the rights of the child and promotion of the SOS helpline as a medium for helping children. During the talks, no ready-made solutions to the problems are provided, because there are no universal solutions, but possible alternatives for solving the problem raised with us.

➤ **PRINCIPLES OF WORK OF THE SOS HELPLINE**

The operation of the SOS helpline is firmly grounded in the principles of the UN Convention on the Rights of the Child, which emphasize children's rights to privacy and protection against injury. The principles of confidentiality and anonymity are at the core of the operation. Information about the whistleblowers and the concerned child is submitted to the competent institutions only if that is required by the gravity of the problem.

Principles of work:

17. The best interest of the child - the best interest of the child is always a number one priority – an assessment is made for each specific situation regarding the best interest of the child
18. Confidentiality – the information obtained from callers is confidential and is not available to the public. It is used only for statistics or analysis
19. Availability - Alo Bushavko - telephone numbers and other communication channels (chat, email) are available 24/7.
20. Anonymity - Callers and counselors have the right to remain anonymous

➤ **WHO IS BEHIND THE SOS HELPLINE?**

The team of experts behind the SOS helpline consists of pedagogues, psychologists, social workers, lawyers and volunteers with such backgrounds. The volunteers have a special place in the operation of the SOS telephone.

➤ **WHO DOES THE SOS HELPLINE COOPERATE WITH?**

During its operation, the SOS helpline for children and youth cooperates with several stakeholders - competent institutions, other non-governmental organizations that work in the field of children's rights or in some way are concerned by the rights of the child, as well as with individual professionals. Depending on the type of problem that the callers raise with us and depending on the violation of children's rights, the service acts in parallel by sending written addresses to the relevant institutions, monitors the procedures undertaken by these institutions in relation to the case and reacts if it sees that they do not act in the best interest of the children.

The SOS helpline of Megjashi is part of the Child Helpline International (CHI), an international network organization recognized by the European Commission, the General Directorate for Justice, as a strategic partner in strengthening the role of the SOS helplines in Europe. This global network is also recognized globally and has a significant role in improving the realization of the children's rights based on real data.

31.12.2021 Skopje

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2021 ЗА РАБОТАТА НА СОС ЛИНИЈАТА ЗА ДЕЦА И МЛАДИ

070 390 632

alobushavko@childrensembassy.org.mk

<https://www.facebook.com/SOSHELPLINEMEGJASHI/>

<https://alobushavko.mk/>

[alobushavko](#)

